

BOELE VAN HET BLAUWE WATER

CHRIS BARNARD

CHRIS BARNARD

BOELE
VAN HET BLAUWE WATER

Met illustraties van H. G. M. Behrens

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH N.V. - NIJKERK

De oorspronkelijke uitgave in de Zuidafrikaanse taal verscheen onder de titel 'Boela van die Blouwater' bij de Afrikaanse Pers Boekhandel te Johannesburg.

In het Nederlands vertaald door Diewke Winsemius.

ISBN 90 266 3366 1

Chris Barnard, geboren in 1938 wordt beschouwd als een van de meest veelbelovende schrijvers waarover de Zuidafrikaanse letterkunde beschikt. Voor zijn boek 'Bekende Onrus' kreeg hij de C.N.A.-prijs voor letterkunde, terwijl 'Boela van die Blouwater' bekroond werd met de eerste prijs in een jeugdromanwedstrijd.

I

Met een schok blijft Boele staan. Hij kan zijn ogen niet geloven. Zij staat een stuk hoger dan hij op een van de hoogste rotsen en zij kijkt naar hem of ze zelf nog meer geschrokken is dan hij. Een hele poos staan ze roerloos stil en kijken naar elkaar. Dan doet Boele weifelend een stap naar voren, maar als het lijkt dat zij weg wil vluchten, blijft hij weer staan.

De wind speelt met haar zwarte haar, haar rokje waait op. Boele begrijpt niet dat hij haar nooit eerder gezien heeft. Vreemd is dat. Even aarzelt hij, dan steekt hij een hand naar haar omhoog. Maar het volgende ogenblik is zij verdwenen.

Hij laat geen seconde voorbijgaan. Als een pijl uit de boog springt hij weg, klautert op handen en voeten tegen de gladde rotsen op en staat even later buiten adem op dezelfde plaats waar zij pas nog stond. Hij kijkt naar links en rechts, naar de zee, naar het dorp, maar het meisje is spoorloos.

'Tjeepie!' zegt hij in zichzelf, 'dat is een vluggerd.' Dan laat hij zich aan de andere kant van de rots afglijden; hij rolt nog ondersteboven, maar is meteen weer op de been. Hij rent tussen de scheuren en spleten door. Als hij achter de Kanonsklip vandaan komt, ziet hij nog net haar groene rokje in de wind fladderen. Wat loopt zij hard. Hij wil proberen haar in te halen, maar hij is te ver achter. Teleurgesteld ziet hij hoe zij tussen de eerste huisjes van het dorp verdwijnt.

'Tjeepie!' zegt hij nog eens en hij haalt zijn vingers door zijn rode kuif. 'Snap jij waar zij vandaan komt, Boele?'

Het is vloed. De eerste branding komt uit zee aanrollen. Het

water spat schuimend tegen de zwarte rotsen achter hem en ineens denkt hij eraan dat zijn oestermandje nog niet half vol is. Hij keert zich om en laat zich achterstevoren naar beneden zakken. Onderaan de Kanonsklip blijft hij weer staan, kijkt nog eens omhoog naar de uitstekende punt, alsof hij verwacht dat hij haar daar weer zal zien. Maar er is niets te zien. Alleen een ineengedoken pinguïn zet triestig zijn vleugels tegen de wind.

Terug bij zijn oestermandje willen zijn handen en zijn verstand niet meer samenwerken. Hij betrapt zichzelf erop dat hij met een hand vol oesters stil staat te peinzen. Zijn hoofd een beetje scheef en met ogen die niets zien. Net zoals Oukoos 's avonds vaak op de kade staat.

Oestermond is maar een klein dorpje. Maar ook weer niet al te klein, er zijn straten en winkels genoeg. En huizen ook. Of beter gezegd huisjes, want Oestermond is een vissersdorp en het is zoals Oukoos altijd zegt, wie op het water leeft, heeft op het land geen kastelen.

Boele kan er nog niet bij. Iedereen kent iedereen in deze streek. Als er vreemden in het dorp zijn, weet iedereen het. Maar dit meisje met het groene rokje heeft hij nooit gezien, zelfs niet met een half oog. Zo zeker als tweemaal twee vier is.

Zal hij het Oukoos vragen? Die weet altijd alles. Als je iets wilt vinden, als je raad nodig hebt, als je niet weet hoe je iets aan moet pakken, dan ga je maar naar Oukoos.

Maar hoe kan een jongen nu met Oukoos over een meisje praten? Hij zal zijn neus optrekken, een paar maal snuiven en hem dan beginnen te plagen. En als er één is, die weet hoe je een ander moet plagen, dan is het Oukoos.

Boele schiet niet hard op, zijn rieten mandje is pas vol als het schemerig wordt. Maar voor hij huistoe gaat, klimt hij nog eenmaal bij het Kanon omhoog. Hij tuurt naar alle kanten in de hoop het groene rokje nog ergens te zien. Maar als hij zeker is dat er geen mens is, haalt hij zijn mandje op en loopt met grote stappen

in de richting van de witgekalkte huisjes aan de mond van de rivier.

Oukoos staat al bij de achterdeur te wachten. 'Allee, waar heb jij de hele middag uitgehangen? Het is al bijna tijd om naar de schuiten te gaan en dan kom jij nog eens aanzetten.'

Boele zet zijn mandje naast de kachel en haalt zijn handen door zijn haar. Dat doet hij altijd als hij vlug na moet denken. Hij besluit nu niets te vertellen. Vannacht, als ze voor anker liggen, zal hij erover beginnen. Oukoos is niet echt boos, hij doet maar alsof. Oukoos is nog nooit echt boos op hem geweest, daarvoor zijn ze te grote vrienden.

De oesters worden een voor een in een schotel gegooid en met schoon water afgespoeld. Dan worden ze in een vochtige doek gedaan en in de kast gelegd.

'Waar zit de wind vanavond?' vraagt de oude man als alles klaar is.

'O, die zit goed. Alleen vroeg in de middag, toen spookte hij lelijk achter het Kanon.'

'Goed zo,' zegt de oude man en dan begint hij met zijn zakmes in zijn pijp te krabben. Intussen loert hij naar Boele. Hij ziet dat de jongen ergens over piekert. Oukoos kent precies de manieren van die rooie.

Maar hij vraagt niets. Boele zal vanzelf praten als er gepraat moet worden. Na vijftien jaar samen weet Oukoos dat Boele er een hekel aan heeft als de mensen iets uit hem willen peuteren. Hij vertelt alles wel als hij het er de tijd voor vindt.

Het is vreemd gegaan allemaal. Boele weet zelf niet meer hoe alles gebeurd is, hoe hij bij Oukoos gekomen is, maar Oukoos heeft het verhaal zo vaak verteld, dat het bijna is of hij het zich herinnert.

Toen hij nog leefde, was de pa van Boele visser, net als Oukoos. Om brood op de plank te houden, waste zijn ma voor de mensen

van bovenlangs. Maar op een dag stak er ineens een boze wind op over het Blauwe Water en drie schuiten werden tegen de Witpunt-rotsen verpletterd. Toen had Boele geen pa meer.

Vier dagen in de week kleren wassen was te veel voor het hart van zijn ma en een jaar later vonden ze haar op een morgen bij de wasplaats. Haar gezicht voorover in het sop, haar armen slap neerhangend. Ze was dood.

En toen heeft Oukoos Boele opgehaald. Het was een stormachtige onweersdag. De zee was grijs en koud. Hij pakte zo maar Boeles arm en nam hem mee naar buiten. Pas toen ze op straat waren zei hij wie hij was. 'Je moet mij maar Oukoos noemen,' zei hij. 'Niet oom of baas of zo. Nee, gewoon Oukoos. En van nu af ga jij er met mij op uit, wij samen op mijn schuit. En op een dag word jij ook visser, net als wij allemaal.' Toen tilde hij Boele op en nam hem mee naar het witte rotshuisje bij de riviermond. Het viel niet mee om Boele aan boord te hebben. 's Nachts voeren ze naar open water en Boele was veel te tener om netten te trekken. Oukoos liet hem toen eerst 's morgens bij de visverkoop op de kade werken. En later op de dag, als Oukoos en Sollie sliepen, hing hij maar wat rond. Aan de andere jongens bij de rivier vertelde hij dat hij nu visser was en 's nachts op zee zwalkte. Boele schrikt op uit zijn gedachten als Oukoos plotseling met een zucht overeind komt. Boele hoort zijn botten kraken.

'Ai, wat wordt het laat. Ik snap niet waar die Sollie vanavond blijft. We zijn al te laat.'

Het is donker in het keukentje. Om de kookplaten van de kachel zie je de vlammen dansen. Het flakkerende licht schijnt rood op Oukoos' baard. Boele staat op van het kistje, waarop hij al die tijd heeft gezeten. Hij pakt zijn etenstrommeltje van de tafel. 'Misschien staat Sollie al lang bij de schuiten te wachten,' zegt hij en hij neemt zijn jas van de spijker aan de deur.

Oukoos steekt zijn pijp in de mond en stapt over de drempel. 'Vergeet niet de sleutel onder de steen te leggen,' zegt hij en dan

loopt hij snel naar de kade, waar de schuiten met de brandende lampen heen en weer wiegelen op de flauwe deining.

Een half uur later, als ze de touwen losmaken en de roeispanen inleggen, brandt het oog van de vuurtoren al.

Behalve de schuit van Oukoos, de 'Breekwater', varen er nog drie andere mee uit. Ze blijven bij elkaar, want de deining is inmiddels hoger opgelopen en het geklots van het water maakt het moeilijk iets te verstaan als ze met elkaar willen praten.

Op een steenworp van elkaar aan de andere kant van het Vogel-eiland laten ze de ankers in het water vallen. Sollie rolt meteen de netten uit en hangt ze over de achtersteven, klaar om ze uit te gooien. Dan wachten ze tot het zover is.

Van dit halfuurtje genieten ze 's avonds allemaal het meest. Sollie haalt dan zijn mondharmonika te voorschijn, hij zoekt een plaatsje op de voorplecht, terwijl Oukoos met zorg zijn pijp stopt en de ene lucifer na de andere verstrijkt om de brand door de tabak te zuigen.

Alleen Boele voelt zich vanavond wat vreemd. Het klotsen tegen de boeg en het mummelige geluid van stemmen achter de branding houden zijn gedachten op een wonderlijke manier bezig. Het is bijna of zijn hart nog maar met een heel dun draadje aan hem vast zit, of het op hol wil slaan.

En raar, Boele begrijpt het zelf niet, telkens komt dat vreemde meisje met haar groene rokje weer in zijn gedachten. Hij probeert aan andere dingen te denken, maar het helpt niet. Dat zwarte haar, zoals de wind ermee speelde . . .

Hij vraagt zich voor het eerst af hoe ze heten mag. Misschien weet Oukoos het. Maar Oukoos zal hem danig plagen als hij het vraagt. Hij blijft stil zitten. Kijkt naar het opkomen en het teruggaan van de zee. Dan draait hij zich om naar Oukoos, die aan zijn propje vuur zit te trekken.

'Oukoos,' zegt hij dan en hij schraapt zijn keel. 'Oukoos, weet jij soms of er nieuwe mensen gekomen zijn?'

'Wat bedoel je, Boelemans?'

'Nou, ik bedoel . . . zijn er soms nieuwe mensen in Oestermond komen wonen? O, ik vraag het zo maar, hoor Oukoos.'

De oude man neemt zijn pijp uit de mond en duwt zijn alpinootje wat naar achteren. 'Hmmm . . . wacht eens . . . laat mij even nadenken . . .' Een poosje blijft hij zo zitten, zijn kin in de handen. Dan kijkt hij Boele aan. 'Nee jongen, ik heb er niks van gehoord. De laatsten die gekomen zijn, zou ik denken, zijn ouwe Sakkie en zijn dochter.'

'Wie zijn ouwe Sakkie en zijn dochter, Oukoos?'

'De man, die het café van Bossie overgenomen heeft. Bij hem kun je nu wat drinken en zijn dochter helpt hem, heb ik gehoord.'

'Heeft Oukoos die dochter al gezien?'

De rug van de oude man schokt heen en weer, net of hij een binnenpretje heeft. 'Welnee, ik heb haar nog niet gezien. Waarom vraag je dat? De mensen zeggen dat ze mooi is en ongeveer zo oud als jij.' Oukoos lacht weer. Zo stie Kempjes, zoals hij altijd doet.

'Och, ik vraag het zo maar. Ik denk dat ik haar vanmiddag op de Kanonsklip heb zien staan.'

'Aha, dan ben je dáárom zeker zo lang weggebleven met de oesters!'

'Nee Oukoos. Er waren niet veel oesters vanmiddag,' zegt Boele. 'Het kwam niet door haar.' Hij voelt dat zijn oren beginnen te gloeien. Gelukkig dat het donker is, anders zou Oukoos hem weer plagen.

Ze zitten een poosje zwijgend bij elkaar, alleen het geklots van het water en het geluid van Sollies harmonika hoor je. Dan staat Oukoos op en hij wenkt de anderen. 'Het is tijd!' roept hij en hij bukt zich om de netten weg te slepen.

De uren gaan langzaam voorbij. Boele helpt mee trekken als de netten vol zijn en als Oukoos het hem vraagt, hoost hij met een

conservenblik het water van de bodem van de schuit.

Later in de nacht wordt het koud, maar doordat ze hard werken, heeft niemand er last van. Bovendien is de vangst goed en dat is het belangrijkste.

Om een uur of drie worden de ankers gelicht en een eind verder weer uitgeworpen. Dan begint alles weer van voren af aan. Netten ingooien, laten zakken, slepen en inhalen. Opnieuw en opnieuw en opnieuw. Boele meent dat hij om zal vallen van moeheid, maar dat komt omdat hij de vorige middag niet heeft geslapen.

Pas als de zee boven de geul grijs begint te worden, trekken ze de netten voor het laatst op en de vis wordt eruit gehaald. Dan wenden de vier schuiten de steven en de terugtocht begint.

Langzaam maar zeker komen ze dichterbij het strand. De schuiten zijn zwaar van de vis en de armen moe van het roeien. Maar het werken die nacht is de moeite waard geweest en de rust van de dag komt met iedere haal van de roeiremen dichterbij.

Het is hoog water en ze moeten zich haasten om het strand te halen voor het getij keert. Langs de schuine bovenkanten van de boothuizen sliert de eerste morgenrook uit onzichtbare schoorstenen omhoog.

Boele kan er niets aan doen, maar ergens binnen in hem groeit een eigenaardige opgewondenheid hoe dichterbij ze bij het strand komen. Eigenlijk wil hij het niet bekennen, maar hij weet dat het komt, doordat hij aan het vreemde meisje denkt.

Hij snapt er zelf geen zier van: volgende maand wordt hij al zeventien en hij heeft zich nog nooit met meisjes en zo ingelaten. Hij kan er niet bij dat nu net dit ene meisje hem zo'n vreemd gevoel geeft.

Misschien komt het omdat hij haar zo onverwacht en op zo'n ongewone plaats tegen het lijf gelopen is. Misschien omdat zij voor hem weggevluht is. Er is nog nooit een meisje hard voor hem weggelopen; tot nu toe was hij het altijd die de benen nam.

Maar aan de andere kant, hij heeft ook waarachtig nog nooit van zijn leven een meisje gezien dat zo mooi was als zij.

De dochter van ouwe Sakkie? En die Sakkie een cafébaas? Boele is nog nooit in het café geweest, maar naar wat hij ervan gehoord heeft, is het daar niet veel zaaks. Op zaterdagavonden komen alle dronkelappen van onderlangs daar bij elkaar en — zoals oom Martiens Masels vertelt — is het daar dan een drinken en lawaai maken tot de volgende morgen.

Stel nu dat dat meisje met die groene rok echt ouwe Sakkies dochter is. En stel nu dat ze hem echt 's avonds in het café helpt, wat doet zij dan 's zaterdagsavonds?

Boele schiet opzij als Oukoos hem onverwachts van achteren in zijn ribben prikt. 'Allee Boelemans, je zit daar of de wereld van jou is. Hupseké, aanpakken!'

Boele zet een nijdig gezicht. Maar hij is niet echt boos, want op Oukoos kan hij nooit echt kwaad worden, daarvoor zijn ze al te lang vrienden.

Daarom staat hij maar op. Hij rekt zich uit, terwijl de schuit onder hem heen en weer wiegt. Dan begint hij de vis in trosjes bij elkaar te binden.

II

Het is een hele drukte als 's morgens de eerste schuiten langs de kade binnenvaren. Vooral als de 'Breekwater' en zijn drie vrienden aanleggen. Want Oukoos is geliefd bij de mensen van bovenlangs. De vrouwen met hun grote manden beginnen gewoonlijk al te dringen voordat Oukoos zijn vier bruine schepen heeft vastgemeerd.

De 'Breekwater' legt altijd het eerst aan. Op zijn dooie gemak

dobbert hij naar de walkant, een beetje stuurboord, een beetje bakboord, zonder een spiertje haast, compleet of het hele Blauwe Water van hem is. Wiegelend op de ochtendbranding, een beetje naar deze kant, een beetje naar die. Al schreeuwen de vrouwen op de wal ook nog zo hard, Oukoos laat zich door niets en niemand opjagen. Zeker niet als er een vette vangst in de netten zit. Oukoos zelf ziet eruit als een plaatje. Hij staat daar met zijn alpinootje op zijn kop en een glimlach op zijn verweerde gezicht. Uit zijn pijp dwarrelen de blauwe rookwolkjes naar alle kanten als de wind ermee speelt.

Maar zodra de schuit tegen de meerpalen schuurt, wordt het anders. Sollie springt op de kade, gooit de vis op hoopjes, terwijl Oukoos alles aanreikt en met veel gezwaai van zijn armen zijn bevelen roept. En hij, Boele, houdt de geldbuidel vast. Het is een verantwoordelijk werkje, natuurlijk, om een geldbuidel vast te houden. Maar Oukoos heeft gezegd dat hij maar vroeg moet leren met geld om te gaan. En Oukoos weet wat hij zegt.

Eindelijk wordt het wat stiller. Hier en daar kibbelt nog een vrouw over een prijs; ze worden het eens en de vrede keert weer. Als de laatste klant met haar mandje zwaar beladen weggaat, slaakt Boele een zucht van verlichting en uitgeput gaat hij op het eind van de loopplank zitten.

Boven zijn hoofd krijsen de meeuwen fel, net als iedere morgen, gek van de reuk van verse vis. Maar later worden zij stil en kan Boele in rust en vrede in het vroege zonnetje gaan zitten bakken.

Als de schuiten keurig zijn vastgelegd, begint Oukoos te geeuwen en hij pakt zijn etenstrommel. 'Kom, ik ga maar eens huis-toe. De koffie zal wel lekker smaken. En jij moest ook maar gaan, Boele, je hebt gister maar een uurtje geslapen, daarom was je vannacht geen cent waard.'

Maar Boele heeft geen zin om naar huis te gaan. Hij kijkt in de richting van de Kanonsklip en hij overlegt met zichzelf of hij

er nog niet even naar toe zal gaan. Maar nee, besluit hij, ze is daar toch niet weer.

Even later staat hij op. Hij merkt dat de anderen allemaal al weg zijn, hij is alleen over. Als hij langs de rivier kijkt, ziet hij Oukoos nog net met de trommel in de hand. Hij verdwijnt achter de boothuisjes.

Dan krijgt Boele een idee. Hij hoeft heus niet op haar te wachten bij de Kanonsklip. Maar als zij echt ouwe Sakkies dochter is, zoals Oukoos beweert, dan kon hij best eens naar het dorp lopen om te kijken of hij haar bij het café ziet.

Hij wil het niet toegeven, maar zijn hart klopt veel sneller dan gewoonlijk. Het is ook net of er een brok bangigheid in zijn buik zit, die hij nooit eerder gevoeld heeft.

'Tjeepie Boele,' zegt hij tegen zichzelf. 'Dat een meisje een man zo in de war kan maken.' Hij denkt er liever niet aan hoe Patrice en Vlooi hem zullen pesten als zij het te weten komen van dat meisje.

Hij zal tegen hen zijn mond wel houden, want anders sturen ze zijn plannen nog in de war. En Boele is er de man niet naar om te verdragen dat anderen zich met zijn zaken bemoeien.

Hij haalt diep adem en gaat dan vlug in de richting van het dorp. Het pad onderlangs, vlak bij de zee, is steil en het slingert heen en weer tussen de brokkelige muren en de bouwvallige huisjes van de bruine mensen. Boele kijkt op noch om. Hij stevent recht op de visserskerk af met zijn spitse toren en het kruis er bovenop. Want het café van Oestermond staat op nog geen steenworp afstand van de kerk.

Bij de winkel van ouwe Martiens Masels blijft hij staan. Snel duikt hij weg achter een zak tarwemeel, die op de stoep staat, want aan de overkant van de straat zijn Patrice en Vlooi aan het ruzie maken met Biezepol. Het hele dorp heeft een hekel aan Biezepol. Omdat zijn pa de enige politiemans van Oestermond is, vindt Biezepol zichzelf te goed om met andere jongens te

spelen. Bovendien is hij zo dik, dat hij wel kan rollen.

Maar Boele heeft vanmorgen geen zin om te vechten. En al zouden ze niet vechten, als de beide anderen hem zien, willen ze met hem oplopen.

Boele sluipt achter een muurtje langs en verschuilt zich om de hoek van de winkel. Maar daar kan hij niet verder, want twintig stappen bij hem vandaan zwaait de deur van het café open en er komt een wonderlijke man naar buiten met een machtige buik. Hij gaat vrolijk aan zijn pijp staan lurken.

Dat moet ouwe Sakkie zijn, denkt Boele en hij doet een paar stappen terug. Dan hoort hij het geluid van brekend glas en hij ziet hoe de dikke man zich woedend omdraait en brullend naar binnen gaat.

Boele bukt zich dieper, hij sluipt dichterbij. Hij kruipt achter een stapel lege kisten en spitst zijn oren om te horen wat binnen gebeurt. De dikzak gaat nog als een razende te keer en Boele verbeeldt zich zelfs dat hij iemand hoort slaan.

Meteen vliegt de deur weer open en tot zijn verbazing ziet Boele het meisje van gister, met hetzelfde groene rokje aan, naar buiten komen. Op de stoep blijft ze bang staan. Haar zwarte haar zit wild om haar hoofd. Ze houdt krampachtig iets in de handen, maar Boele kan niet zien wat het is.

Hij laat zich zakken en gaat op de hurken zitten, zijn hart steigert in zijn ribbenkast. Wat een rotterd, denkt hij. Als hij haar geslagen heeft, die ouwe smeerlap, dan zal ik hem . . .

Maar voor hij bedenken kan wat hij dan allemaal wel zal, staat de man weer in de deuropening. Boele verrekt zijn nek bijna om te kunnen kijken.

'Het spijt me, Nonnie,' hoort hij de dikke zeggen. 'Maar je moet ook wat voorzichtiger zijn met de flessen. Het geld groeit je pa niet op de rug.'

Ze heet Nonnie, denkt Boele. En ze heeft een fles gebroken. Nonnie, peinst hij. De mooiste naam die ik ooit gehoord heb.

Als hij weer opkijkt is er nog een derde figuur bijgekomen. De pa van Biezepol, keurig netjes in zijn politieuniform. De zon schittert in al zijn koperen knopen.

'O, dag Bieze! Wat ben jij er al vroeg bij vandaag. Een biertje pakken?'

Bieze schudt zijn hoofd en hij wijst met een dik vingertje naar Nonnie. 'Dat meisje,' zegt hij. 'Is het waar dat zij jou in het café helpt? Dat heb ik horen zeggen.'

'Wat bedoel je met: is het waar? Je weet het best.' Sakkie staat er bedremmeld bij. 'Je komt hier zelf vaak genoeg.'

'Het mag niet. Zij mag niet in het café werken. Instructies van hogerhand. Ze sluiten jullie allebei op als ze erachter komen.' Sakkie lacht. 'Ach man, klets niet. Zij is toch volwassen? Helemaal volwassen, hoor. En bovendien, niemand komt erachter. Jij en ik begrijpen elkaar, nietwaar Bieze?' Sakkie klopt Bieze amicaal op zijn vette rug.

'Ik weet van niks, begrepen? Als het uitkomt, ben ik de sigaar.' 'Ach man, de mensen hier houden hun mond wel. Vergeet het maar gewoon.' Sakkie grijpt Bieze bij de arm en trekt hem mee door de deur. 'Kom man, we nemen er eentje.'

De beide mannen verdwijnen in het café, Nonnie blijft alleen achter. Ze staat nog steeds verschrikt in een hoek. Boele trilt, hij haalt zijn vingers door zijn haar en springt achter de kisten vandaan. Maar op het laatste ogenblik zinkt de moed hem in de schoenen. Zal ze weer hard weglopen als ze hem ziet?

Nonnie leunt tegen een muurtje en begint haar lange haar wat te fatsoeneren. De ochtendzon glijdt over haar gezicht, het licht doet haar ogen glinsteren. Voor Boele zich kan bedenken, staat hij rechtop en hij komt achter de kisten vandaan. Schoorvoetend komt hij een stapje dichterbij, zijn handen hangen slap langs zijn lichaam en er is een rare brok in zijn keel.

Zij ziet hem dadelijk en het lijkt wel of zij weer net zo van hem schrikt als de vorige dag op de Kanonsklip. Dat geeft Boele moed.

Hij stapt op haar af nadat hij nog eens zijn kuif heeft gladgestreken.

'Ik heet Boele,' zegt hij als hij vlak bij haar staat. 'Ik heb . . . ik heb je gisteren bij de Kanonsklip gezien.'

'Wat wil je?' Zij kijkt hem aan alsof ze niet goed weet wat ze moet doen.

'Je hoeft niet bang voor me te zijn,' zegt hij en hij komt nog dichterbij haar. 'Ik doe niks.'

'Je moet hier vandaan gaan. Mijn pa zal boos worden als . . .'

Ze is nog niet uitgesproken of de deur gaat voor de derde maal open. Boele zou zich het liefst omdraaien en weglopen, maar daar is het te laat voor. Hij staat als vastgenageld. Er moet maar van komen wat ervan komen moet.

'Wat is hier aan de hand, Nonnie?' vraagt de man, en hij kijkt van de een naar de ander. 'Wat moet die jongen hier?'

'Ik liep toevallig voorbij, oom,' zegt Boele vlug als hij ziet dat Nonnie begint te beven. 'Ik doe toch niks?'

'Maak dat je weg komt,' zegt de man kortaf. 'En ik wil je hier niet weer zien, begrepen? Je houdt Nonnie van haar werk.'

Boele slikt eens. 'Ja oom. Goed oom. Ik ben al weg.' En voordat de dikke nog iets kan zeggen, springt Boele als een haas weg, hij draaft de straat uit. Pas als hij om de hoek van het postkantoor is, blijft hij staan en loert om de muur heen. Nonnie staat nog op dezelfde plaats waar hij met haar gepraat heeft en hij weet niet of hij het zich verbeeldt, maar het lijkt wel of ze hem achterna wil komen. Maar haar pa houdt haar vanuit de deur in de gaten. Daarom doet zij het niet.

Na een poosje ziet hij dat zij zich omkeert en naar binnen gaat. Een tijdje hinkt Boele op twee gedachten. Zal hij weggaan? Of zal hij teruggaan naar het café en proberen haar nog eens te zien te krijgen? Maar als hij aan de ogen van ouwe Sakkie denkt, durft hij dat laatste helemaal niet.

Hij draait zich om en blijft voor een etalage staan. Doordat de

zon schuins op het glas valt, ziet hij zichzelf weerkaatst als in een beslagen spiegel. Zijn kuif hangt voor zijn ogen en hij duwt die weg. Hij trekt zijn bretels omhoog, zodat zijn broek niet meer zo laag hangt. Dan rolt hij zijn hemdsmouwen netjes op, zo hoog als hij maar kan. Hij weet eigenlijk niet waarom hij dat doet, want hij kan toch niet meer terug. Die ouwe Sakkie was hem veel te nijdig. Hij zal het liever morgen weer proberen, dan is Sakkie hem wel vergeten.

Boele wil alles nog eens overdenken en de zaak haarfijn uitpluizen, zoals een man behoort te doen met zo'n belangrijke zaak, maar daar krijgt hij de kans niet voor. In de winkelruit ziet hij iets bewegen en voor hij zich kan omdraaien, zit Patrice al boven op zijn rug en probeert hem te vloeren.

Net wat voor Patrice en Vlooi; als zij zin in vechten hebben, zoeken ze zelfs ruzie met Boele, al is hij hun beste kameraad. Maar de zee heeft Boele sterk gemaakt en daarom duurt een gevecht nooit lang, of hij heeft ze allebei onder. Vanmorgen net zo. Of eigenlijk gaat het deze keer nog vlugger dan anders, want Boele heeft geen zin aan geintjes. En als hij Patrice bij de keel grijpt, hoeft hij alleen maar te denken dat hij ouwe Sakkie te pakken heeft.

Patrice slaakt een kreet en laat los. Hij gaat een eindje terug en buiten adem kijkt hij naar Boele. 'Wat mankeert jou vandaag?' vraagt hij en hij voelt aan zijn pijnlijke nek.

'Ik heb vanmorgen geen zin aan jullie gemier,' zegt Boele, 'ik heb het veel te druk.'

'Ja, te druk om jezelf in de winkelruit te bekijken,' treitert Vlooi. 'Niet waar. Ik keek naar de werphengels in de etalage.'

'En wat moest jij bij ouwe Sakkies café? Je kent ouwe Sakkie nog niet, maar gister heeft hij ons met een stok weggejaagd.' Boele draait zich snel om. 'Wat hadden jullie bij ouwe Sakkie te maken?' Hij knijpt zijn ogen half dicht om goed te laten merken dat hij boos is.

'Wij wilden met Nonnie spelen,' zegt Patrice onschuldig.

Boele voelt dat hij adem te kort komt. Hij laat zijn hoofd zakken zoals een kat doet als hij op een vogel loert en hij gaat nog een stapje naar Patrice toe die al onrustig begint te worden.

'Nu moet je eens even heel goed naar mij luisteren, seun,' sist Boele tussen zijn tanden. 'Laat me jou en Vlooi nooit weer bij het café zien, want dan hamer 'ek julle plat met my vuiste saam', als je tenminste Afrikaans verstaat. Begrepen?' En om zijn woorden kracht bij te zetten, stampt hij met zijn voet op het ongelijke cement van de stoep.

'Waarom niet? Zij is toch zeker jouw meisje niet . . . ?'

'Niks mee te maken. Haar pa heeft gezegd dat ik op haar moet passen,' liegt Boele vlug. 'En hij heeft gezegd dat ik jullie uit haar buurt moet houden, want jullie houden haar van haar werk.'

Dan vliegt Vlooi op hem af. 'Dat lieg je. Waarom was ouwe Sakkie dan daarnet kwaad op jou? Wij hebben het best gehoord.' Boele denkt razendsnel na. Dan haalt hij vlug zijn vingers door zijn rode kuif en kijkt door zijn oogharen. 'Hij was woedend op me omdat ik niet goed genoeg op haar gepast heb. Hij zegt dat jullie daar iedere keer omhangen en als ik jullie van nu af aan er niet vandaan houd, hij mij ook met de stok zal . . . Dáárom!' Boele wil voldaan weglopen.

'O,' zegt Vlooi onder de indruk.

Maar Patrice zegt: 'En de anderen dan die er komen? Waarom moet je alleen ons wegsturen?'

'Welke anderen?' wil Boele weten.

'Biezepol was er vanmorgen vroeg al. Het is zijn schuld dat wij weggejaagd zijn. Daarom hebben wij hem zo . . .' en Patrice demonstreert op Vlooi alle grepen, die zij op Biezepol hebben toegepast, ' . . . zo aangepakt, en zo heeft Vlooi zijn arm omgedraaid. En toen hebben we tegen hem gezegd dat we hem in de put van zalige Hans Hamervuist zullen smijten als we hem er

ooit weer zien.'

'En toen?' vraagt Boele tevreden.

'Toen zei hij dat hij het tegen zijn pa zou zeggen en dat zijn pa ons in het cachot gooit als wij het doen.'

'Ach, zijn pa! En wie helpt hem daarbij?' smaalt Boele. 'Ik ben geen spiertje bang voor zijn pa.'

'Maar zijn pa is politieman.'

'En wat dan nog? Ik zeg het tegen ouwe Sakkie en dan zullen we nog eens zien wie er het hardst loopt.'

De jongens knikken instemmend.

'Kijk,' zegt Boele en hij trekt de beide anderen een eindje mee aan hun arm, alsof hij bang is dat iemand zal horen wat hij zegt.

'Kijk eens, jullie houden van nu af Bieze goed in de gaten. En als jullie hem daar weer zien, smijt je hem in de put, gesnapt? Als jullie mij dat beloven, geef ik jullie elk tweehonderd voet vissnoer. Sollie heeft nog een heleboel in de schuit. Oké?'

'Arijt,' zeggen ze allebei, 'wij smijten hem in de put.'

'Goed zo,' zegt Boele, helemaal tevreden met de gang van zaken.

'Goed zo,' herhalen de beide anderen en daarmee is het afgesproken.

Boele lacht in zijn vuistje van plezier. Hij had nooit gedacht dat hij Patrice en Vlooi zo gemakkelijk kon lijmen. Voordat zij onraad kunnen bespeuren, groet hij de jongens met een breed gebaar, nadat hij ze nog eens duidelijk gezegd heeft dat hij het hartstikke druk heeft. Hij weet best dat ze altijd graag met hem optrekken, behalve als er over werken gepraat wordt.

Omdat hij vlug thuis wil zijn, neemt hij het binnenpad onderlangs. De zon staat al hoog aan de hemel en Oukoos heeft gezegd dat hij vandaag vroeg in bed moet liggen, anders zit hij vannacht op de schuit weer te dutten als er gewerkt moet worden. Niet dat hij bang is dat Oukoos hem er een pak slaag om zal geven — Oukoos heeft hem nog nooit geslagen — maar hij wil geen kwade vrienden met Oukoos worden.

Waar de schuiten gemeerd liggen, gaat hij linksaf, dan volgt hij het voetpad langs de rivier naar huis. Er waait een schrale wind uit zee en het water lijkt grijs in de ochtendzon.

Het huis van Oukoos is van steen en de venstertjes zijn maar klein. Daarom is het zelfs overdag binnen donker. Als je uit de heldere zonneshijn over de drempel van de keuken stapt, moet je altijd even stilstaan om je ogen aan de schemer te laten wennen. Anders loop je tegen de stoelen aan.

Boele houdt van schemer. Voor hem is een huis pas een fijn huis, als het er midden op de dag donker is. Dat geeft een mens zo'n veilig en beschermd gevoel.

Langzaam doet hij de achterdeur open zodat de droge scharnieren niet piepen. Dan staat hij een ogenblik midden in het vertrek tot hij weer iets kan zien. Achter de dikke slaapkamer-muur hoort hij Oukoos snurken — het klinkt compleet als het suizen van het zeewater, 's middags tussen de gaten van de Kannonsklip, als de vloed doorzet. In en uit . . . in en uit . . . in en uit.

Boele sluipt op zijn tenen door het gangetje naar de kamer. Oukoos ligt languit op zijn riempjesbed, de armen bungelen slap over de rand tot bijna op de grond.

Pas als Boele al in bed is bedenkt hij dat hij zijn voeten niet heeft gewassen. Maar hij zal wel gek zijn om weer op te staan. De duisternis in de kamer en het zachte bed maken hem slaperig. Bovendien snurkt Oukoos al en hij wast alleen zijn voeten omdat Oukoos dat wil.

Boele gaapt.

In zijn gedachten ziet hij Nonnie voor de deur van het café staan met de zon op een helft van haar gezicht en een vrolijke schittering in haar ogen. Als die ouwe dikzak er niet bij gekomen was, zou hij haar gevraagd hebben of ze met hem naar het strand ging om schelpen te zoeken. Maar dat vraagt hij een andere keer wel, morgen of overmorgen, zodra hij weer de kans krijgt

naar het café te gaan.

Dan zullen ze langs de vloedlijn lopen tot bij de Witpunt.

'Nonnie,' zegt hij zachtjes tegen zijn kussen. 'Nonnie . . .' alleen maar om te horen hoe het klinkt als hij haar naam zegt.

Oukoos kreunt, draait zich om op zijn buik en snurkt verder.

Dat eentonige geluid sust Boele in slaap.

III

Oukoos neemt zijn pijp uit de mond.

'Wat denk je, Sollie, moet het wezen?' vraagt hij en gaat met zijn rug tegen de wind in staan.

Sollie werpt een blik over het water, kijkt dan met kleine oogjes naar de lucht, net of de sterren antwoord zullen geven.

'Oubaas, wat moet ik ervan zeggen. Ik weet het niet. Het water ziet er onstuimig uit en ik geloof niet dat de wind zal gaan liggen. Kijk die lucht eens.'

Oukoos kijkt ook en schudt dan zijn hoofd. 'Nee, misschien kunnen we maar beter niet uitvaren. Het lijkt wel of de storm erop wacht dat wij in de schepen zullen gaan. Ik ken het water als de lucht er zo uitziet. Waar of niet, Sollie?'

'Zo is het, Oubaas. De schuiten zullen lelijk steigeren vandaag.'

'Verdikkie nog an toe,' zegt Oukoos en hij trekt weer aan zijn scheefgebrande pijp. 'Verdraaid spijtig. Het is nu toch geen tijd voor stormen. En gisternacht was de vis prachtig groot.'

'Ja — nee,' zegt Sollie.

'Wat ja — nee?' bromt Oukous. 'Dan blijven we thuis vannacht. Misschien is dat maar beter.'

Boele kijkt wat rond. Hij is best in zijn schik. Als ze vannacht niet hoeven uit te varen, kan hij nog even naar het café. Wie weet krijgt hij Nonnie weer te zien. Ze zeggen dat ze haar pa

s avonds achter de tapkast helpt.

Bij iedere zwaai van het vuurtorenoog glijdt er een lichtstreep over hen heen, dan over de zee, dan verdwijnt hij weer. De branding is hoog. Net donkere wezens, die de een na de ander op het strand worden geworpen en elkaar weer mee terugnemen. 'Vannacht houdt geen schip het uit op het water,' roept Sollie boven het lawaai uit. 'De zee is boos!'

Ze blijven nog een poosje zo staan, dan neemt ieder zijn trommeltje en gaat zijns weegs. Boele loopt stil naast Oukoos, zijn hoofd diep weggedoken in de rafelige kraag van zijn jas. Bij het huis wordt de sleutel onder de steen vandaan gehaald en de deur geopend. Oukoos zegt geen woord voordat Boele de lamp in de keuken heeft aangestoken. 'Ik heb vanavond bij de schuiten een vreemd verhaal gehoord,' zegt hij en hij begint zijn pijp te stoppen. 'Ik kan het bijna niet geloven.'

'Wat dan, Oukoos?'

'Harrie Petoors zegt dat hij vroeg in de avond Janneman in het café van ouwe Sakkie heeft gezien. Ik weet niet of het wel waar is, het kan ook iemand geweest zijn die op Janneman lijkt.'

Oukoos strijkt een lucifer aan en houdt die scheef, zodat het vlammetje goed aan is, dat steekt hij zijn pijp op.

De geschiedenis van Janneman is een verhaal op zichzelf.

Oukoos is bij de zee opgegroeid en op de zee oud geworden zoals de meeste vissers. Daarom heeft hij nooit de kans gehad een vrouw te zoeken. Niet dat het hem eigenlijk veel kon schelen, want Oukoos gelooft dat een mens geen betere maat kan hebben dan de zee. Het wijde water is niet nukkig zoals veel mensen. Het getij komt op als het opkomen moet en het zakt als het zakken moet. En klokslag vollemaan dondert de springvloed de baai binnen. Op de zee kun je vertrouwen, zelfs als je al dood bent, slaap je nog bij de zee.

Maar eens op een dag vroeg hij zich af, wie zijn schuiten zal erven als de zee hem pakt. Wie zijn werk zal doen als hij er

niet meer is om het zelf te doen. Zijn pa was visser, zijn oupa ook en zijn oupa-grootjie¹ ook. Maar hij, Oukous, heeft geen zoon, die op een dag de netten van hem zal overnemen.

Toen, op zekere dag, het was hoogwater en de branding sloeg tegen de rotsen, toen luidde de koster de klok van de klipkerk bovenlangs, terwijl Oukoos trots als een pauw voor de preekstoel stond met Sallie aan zijn arm. Sallie, de dochter van zalige Septimus Oester.

Een jaar later is toen Janneman geboren. En Oukoos was tevreden omdat er nu iemand later zijn schuiten kon erven.

Maar Janneman leek op zijn ma, hij hield niet van de zee en hij hield niet van werken. En toen Janneman tien jaar was, pakte Sallie op een dag haar spullen en ze ging met Janneman weg. En Oukoos was weer alleen.

Toen heeft hij Boele opgehaald, om op hem te passen en hem groot te brengen, zodat Boele op een dag als hij er niet meer is, zijn schuiten kan erven en zijn werk kan doen.

En nu, negen jaar later, is Janneman weer terug in Oestermond. Boele krijgt het wel een beetje benauwd als hij dit van Oukoos hoort. Stel je voor dat Oukoos Janneman terug neemt op de 'Breekwater'? Dan wordt hij, Boele, natuurlijk afgescheept omdat hij te veel is. Hij gelooft niet dat Oukoos zo iets zal doen, maar toch . . . Janneman is Oukoos' eigen kind. En het bloed kruipt waar het niet gaan kan.

Boele haalt een paar maal zijn handen door zijn kuif. 'O ja, Oukoos? En wat gaat Oukoos nu doen?'

'Ben je er dan niet blij om, Boele?'

'Ik ken Janneman niet, Oukoos. Hoe kan ik dan blij zijn?'

'Je zult van hem houden, Boele. Hij is een goeie jongen. Zijn moeder heeft hem overgehaald met haar mee te gaan. Zo is het.'

'Ik weet het niet, Oukoos.' Boele kijkt naar de grond.

'We zullen er vanavond eens naar toe gaan. Misschien is hij dan

¹ Grootvader en overgrootvader.

in het café. Ik wil hem graag weerzien. En wie weet, misschien wil hij wel weer op de schuiten komen als ik het hem vraag.' 'Ga je dat vragen als je hem ziet, Oukoos?' vraagt Boele en diep in zijn hart voelt hij een vreemde pijn.

'Misschien wel. Ik weet het nog niet.'

Boele denkt: ik zal ervoor zorgen dat hij niet terugkomt. Het is een lamzak, want hij heeft Oukoos in de steek gelaten toen die hem nodig had. En bovendien, wat moet er van hem worden als die Janneman terugkomt? Al zal hij verder nooit meer iets kunnen doen, hij zal zorgen dat die vent niet meer terugkomt om Oukoos opnieuw verdriet te doen.

Het vlammetje in de lamp flakkert scheef achter het zwart berote lampglas. De wind blaast hol in de schoorsteen als een bang kind.

'Hoor die wind eens,' zegt Oukoos.

Boele vraagt zich af wat Nonnie nu doet. Nu de wind zo boos waait, is er vast geen enkel schip uitgevaren; het zal wel vol zijn in het café van haar pa. In gedachten ziet hij Nonnie tussen de tafels door rennen om iedereen van wijn te voorzien.

Oukoos schuift plotseling zijn stoel achteruit, de poten krassen op de vloer. 'Hoe zit dat, Boelemans. Ga je mee?'

'Waarheen, Oukoos?'

'Eens kijken of Janneman ook te vinden is.'

'Wil Oukoos naar het café?'

'Ja. Als hij werkelijk terug is, zal hij daar wel zijn.'

Boele aarzelt geen seconde. Hij springt op, neemt zijn jas van de spijker achter de deur. 'Best Oukoos, ik ga mee.'

De lamp wordt uitgeblazen. Dan duwt Oukoos de achterdeur open, de wind waait als een wilde door de keuken. Boele springt vlug toe om de deur dicht te doen. 'Leg jij de sleutel even onder de steen!' roept Oukoos over het gehuil van de wind heen en hij trekt zijn jas hoger bij de hals op.

Boele loopt voorop, Oukoos achter hem. Ze nemen het pad langs

het kerkhof, schuin door de duinen. Maar Boele is niet bang, hij weet al lang dat er geen spoken bestaan. En een goeie visser is nergens bang voor.

De straten van Oestermond zijn donker en verlaten. Hier en daar brandt een enkel lampje achter de dunne gordijnen. En ver weg, op de Witpunt, draait het oog van de vuurtoren om en om en om.

Als ze bij het café komen, horen ze het lawaai van stemmen boven de wind uit. Boele loopt wat langzamer, om dan achter Oukoos verder te gaan. Oukoos, de pijp in de mond, neemt grote stappen.

‘Waarom is het binnen zo’n herrie?’ vraagt Boele, als ze voor de deur staan. ‘Waarom, Oukoos?’

‘Ze zijn zeker weer dronken.’ Oukoos duwt de deur open en gaat naar binnen.

Boele blijft staan. Hij kijkt met grote ogen naar alles wat daar gebeurt: een stuk of twintig mannen, oude en jonge door elkaar, zitten om grote tafels, elk een blikken beker in de hand. Ze lachen en schreeuwen en vloeken dat Boeles oren ervan tuiten. Hij ziet Lou Pantjes en Krisjan Klok en Hans Wielman, allemaal vissers, die ’s nachts mee op het water zwalken. Maans Zevenster en Abel Kains zijn er ook bij.

De stem van ouwe Sakkie klinkt boven alles uit en als Boele beter kijkt, ziet hij dat Sakkie op Oukoos af stevent. ‘Zo, ben jij er ook? Wat mij betreft mocht het elke nacht zo stormen. Kom binnen, man. Ga zitten, je bent hier in lang niet geweest. Wijn?’ Oukoos weifelt even. Dan neemt hij de pijp uit de mond. ‘Sakkie,’ zegt hij, ‘eigenlijk kom ik hier niet om wat te drinken. Ik zoek iemand, zie je?’

‘Wie zoek je?’ vraagt Sakkie en hij vouwt zijn handen onder zijn dikke buik.

‘Ik zoek iemand die naar de naam Janneman luistert. Heb je hem soms gezien? Misschien ken je hem wel niet, want hij is

hier vreemd.'

Ouwe Sakkie krabt zijn kin en denkt na. Dan knipt hij met zijn vingers. 'Al vroeg in de middag is er een heel stel vreemde kerels gekomen, misschien is hij daarbij. Maar zij zijn nu al in de olie en ik heb ze naar de kelder gestuurd. Daar kunnen ze geen flessen breken.'

Op dat ogenblik wordt Boeles aandacht van ouwe Sakkie afgeleid. Er vloekt iemand en als hij kijkt, ziet hij Krisjan Klok onzeker opstaan en met zijn vinger naar Nonnie wijzen, die met een groot dienblad voor hem staat. Hij schreeuwt haar iets toe en wil haar vastgrijpen. Maar zij springt opzij en vlucht tussen de tafels door.

Boele springt langs Oukoos en loopt hard achter Nonnie aan. Hij ziet dat zij een deur openstoot en in een donker vertrekje verdwijnt. Voor zij echter de deur achter zich kan dichtslaan, is hij al bij haar. Dan trapt hij zelf de deur achter hen dicht.

'Wie is daar?' hoort hij haar angstig zeggen.

'Ik ben het,' zegt hij buiten adem. 'Boele. Gister hebben wij samen gepraat en ik heb je op de Kanonsklip gezien, eergister, toen ik oesters zocht.'

Hij hoort lucifers in een doosje rammelen en het volgende ogenblik is er een klein geel lichtstraaltje in het donker. Het verlicht Nonnies verschrikte gezicht en de bleke hand, die de lucifer vasthoudt. Zij houdt het iele vlammetje voor zich uit en tracht Boeles gezicht te onderscheiden. Als ze hem ziet, zucht ze opgelucht.

'Wat doe jij hier?' vraagt ze.

'Oukoos en ik zoeken Janneman. Janneman is Oukoos' zoon.' De lucifer gaat uit en na wat gescharrel strijkt ze weer een aan. Daarmee loopt ze naar de muur en steekt een kaars aan, die op een wankel tafeltje staat.

'Wat hebben ze je gedaan?' vraagt Boele, als de kaars goed brandt.

'Ze hebben me niks gedaan.'

'O nee? Waarom ging Krisjan dan zo tegen je te keer?'
'Ik heb wijn op zijn hemd gemorst.'
'Is dat zo erg? Ik wil niet dat hij zo tegen jou schreeuwt. En anders zal ik hem . . .'
'Krisjan is dronken,' zegt Nonnie.
'Beginnen ze altijd tegen jou als ze dronken zijn?'
'Wel vaak.'
'Waarom loop je dan niet weg?'
'Poeh, zou je mijn pa horen.'
'Je pa kan niet tegen je razen als je weg bent. Dan weet hij immers niet waar je bent.'
'Ik moet weg,' zegt ze. 'In de kelder willen ze meer wijn.'
'Ik heb tegen alle jongens gezegd dat ik ze in de put van Hans Hamervuist gooi als ze weer in jouw buurt komen.'
'Toe, dadelijk zoekt mijn pa mij. Ik moet hier vandaan.' Ze draait zich om en doet de deur open. Boele volgt haar zwijgend. Hij ziet dat ze twee flessen wijn van een rek neemt en die op een dienblad zet. Nog even kijkt ze naar hem en dan gaat ze langs een houten trap naar de kelder.
Boele speurt om zich heen, maar hij ziet Oukoos nergens. Dan herinnert hij zich wat ouwe Sakkie gezegd heeft en hij gaat ook de trap af.
Beneden brandt een klein lampje en je kunt er de rook snijden. Boele heeft het stikbenauwd; het liefst zou hij zijn jas uittrekken. Op de onderste tree blijft hij staan. Een zure wijnlucht komt hem tegemoet.
Hij kijkt in het rond en dan ziet hij Oukoos bij vijf mannen staan. Ze zitten met de ruggen tegen de muur, terwijl Nonnie hun bekers volschenkt. Als zij klaar is, probeert een van de mannen haar aan een arm naar zich toe te trekken. Maar zij rukt zich los en loopt hard achter Boele langs naar de trap.
'Hoelang ben je hier al?' vraagt Oukoos aan een magere slungel van een jaar of negentien. Hij heeft een hoed op en een sproetig

gezicht. Dat moet Janneman zijn, denkt Boele.

'Vanmiddag gekomen,' zegt de jongen kortaf.

'En waarom ben je dan niet eerst naar huis gegaan?'

'Dat zal ik weten.'

Oukoos staat breeduit voor hem. 'En je ma? Is zij niet meegekomen?'

Janneman schudt zijn hoofd en neemt een slok wijn.

'Waar is zij dan?'

'Geen idee,' zegt Janneman. Dan zet hij met een klap zijn beker op de grond en kijkt nijdig naar zijn pa.

'Je hoeft me niet uit te horen. Waarom ga je niet naar huis, ouwe?'

Oukoos haalt zijn handen uit de zak, Boele ziet hoe hij trilt.

'Weet jij wel tegen wie je praat, Janneman?' vraagt hij en aan zijn stem kun je horen hoe boos hij is. 'Je bent nog niet te groot om een pak slaag te krijgen, hoor.'

Voordat Boele beseft wat er gebeurt, springt Janneman op en gooit Oukoos een beker wijn in het gezicht. Dan kijkt hij trots om naar zijn vrienden, die krom liggen van het lachen.

Boele voelt zijn hart in zijn keel kloppen. Hij zou Janneman wel bij zijn keel willen grijpen en tegen de grond slingeren. Maar Janneman is ouder en sterker dan hij. Hij kan hem niet aan. En Oukous staat daar maar, zijn hoofd naar beneden, de wijn druipt langs zijn gezicht.

'Nou,' sard Janneman, 'wat sta je daar nu? Waarom geef je me dan geen pak slaag?' en hij stompt Oukoos zo hard tegen de borst, dat hij omtuimelt.

Dat is te veel voor Boele. Als hij ziet dat Oukoos zich niet meer beweegt, springt hij als een panter naar voren en duikt naar Jannemans benen. Hij hoort nog dat Oukoos iets tegen hem roept, dan rolt hij met Janneman over de vloer. Boele is het eerst weer overeind en opnieuw vliegt hij als een bliksemflits op Janneman toe, die verdwaasd op de grond blijft liggen.

Hij slaat zijn armen om Janneman zijn lijf, rolt dan om en grijpt zijn hoofd met beide knuisten beet. Maar dan komt zijn tegenstander weer bij zijn positieven en hij slaat Boele met de vlakke hand in het gezicht.

Het volgende ogenblik springt een van de andere mannen op Boele toe en trekt hem van Janneman af.

'Laat hem los!' schreeuwt Oukoos ergens en als Boele opstaat, ziet hij Oukoos op de man afstormen. Maar ver komt Oukoos niet, want een vuistslag treft hem tegen zijn wang en hij valt met een klap achterover.

Boele is blind van woede. Hij voelt zich ineens sterker dan al het water van de zee. Zou die man Oukoos slaan? Hij neemt een aanloop en stoot als een stier zijn hoofd in de buik van de ander. Maar die is hem te vlug af en Boele wordt tegen de muur gesmaakt. Hij rolt ondersteboven.

Even blijft hij plat op zijn buik liggen, dan probeert hij weer overeind te krabbelen. Maar het lukt niet, hij lijkt wel dronken, de wereld draait als een tol om hem heen. Hij blijft een tijdlang liggen, probeert het nog eens. Eindelijk zit hij op zijn knieën. Dan krijgt hij zichzelf rechtop en leunt hij met zijn rug tegen de muur. Zijn ogen kijken raar scheel, maar toch ziet hij hoe Oukoos heen en weer gestompt wordt.

Boele wacht zijn kans af en als Janneman weer toe zal slaan, springt hij uit zijn donkere hoek en geeft Janneman een dreun. Kreunend zakt Janneman in elkaar, maar dan wordt het ook Boele zwart voor de ogen en hij valt langzaam op de grond.

Wat daarna gebeurd is weet hij niet meer. Het enige wat hij weet is, dat hij bijgekomen is doordat Nonnie zijn gezicht met een koude spons afwaste. Oukoos stond aan de kant met de handen op de knieën en een bezorgd gezicht.

Het duurt een hele poos voordat Boele zich weer goed genoeg voelt om op te staan. Maar dat kan hem niets schelen, want Nonnies handen zijn zacht en haar ogen, die zo zorgzaam naar hem

kijken, zijn mooier dan iets wat hij ooit gezien heeft.

Het is al bijna middernacht als ouwe Sakkie hen uitlaat.

'Een flinke vent, die zoon van jou,' zegt Sakkie tegen Oukoos en hij kijkt glimlachend naar Boele, die zich voelt of hij zo weer om zal vallen.

'Dat is hij,' zegt Oukoos en hij trekt Boele naar zich toe. 'Dat komt van het Blauwe Water. Dat geeft een man ijzer in zijn spieren. Nog een jaar of vijf, wat ik je brom, dan kan niemand meer tegen hem op.'

Boele is te verlegen om te kijken, want hij weet dat Nonnie aan de kant staat en dat ze naar hem kijkt met haar grote, zwarte ogen.

Dan duwt Oukoos de deur open en samen lopen ze door de winderige nacht.

IV

De volgende dagen is Oukoos vreemd stil. 's Nachts op het water laat hij het bevelen geven aan anderen over en als hij wel iets zegt, mompelt hij wat binnensmonds of uit een mondhoek, net of maar een halve Oukoos iets zegt.

Vier dagen later, nadat ze op een nieuwe plek voor anker zijn gegaan, besluit Boele maar rechtuit aan Oukoos te vragen wat eraan hapert. Zolang ze elkaar kennen, zijn ze grote vrienden geweest. Als de een iets dwars zat, vertelde hij het altijd aan de ander. Daarom begrijpt Boele niet dat Oukoos nu zijn moeijikheden voor zichzelf houdt.

Sollie zit weer op het voorbankje en speelt op zijn mondorgel. Zijn wijsje klinkt ijl door het gedreun van het water heen.

Oukoos is juist bezig zijn pijp voor de zoveelste keer tegen de kant van de 'Breekwater' uit te kloppen, als Boele van zijn bankje

opstaat en naast hem gaat zitten.

'Oukoos,' zegt hij en hij strijkt zijn wijsvinger langs zijn neus zoals hij altijd doet als hem iets van het hart moet. 'Oukoos, er zit Oukoos iets dwars, niet? Ik zie het. Waarom vertelt Oukoos het niet?'

Een ogenblik hoor je niets dan Sollies harmonika en het geluid van het water. Dan haalt Oukoos zijn tabakszak uit zijn jas en knoopt het koordje los. 'Hoe kom je daarbij, Boele?'

'Omdat ik het weet, Oukoos. Er is iets wat Oukoos hindert. Gaat het om Janneman?'

Oukoos beweegt zich niet, hij kijkt naar de boom van de schuit en begint dan zijn pijp te stoppen. 'Ja Boelemans,' knikt hij, 'het is om Janneman.'

'Maar wat is er dan?'

'Hij is mijn vlees en bloed, Boele. Mijn eigen vlees en bloed. Maar je hebt het zelf gezien, er zit geen merg in zijn pijpen. Hij drinkt als een barbaar en lummelt overal rond zonder te werken. Dat is bitter, Boele.'

'Ja Oukoos, dat is zo.'

Er is een rukkende deining, de schuit drukt zijn neus in de lucht en springt als een bok op de golven. Het water spat Boele om de oren, hij wordt er koud van.

'Oukoos is toch niet kwaad omdat ik met hem gevochten heb?' vraagt hij dan onzeker.

'Om de dooie dood niet, nee. Mijn hart werd er helemaal warm van, jongen, zoals jij voor mij opgekomen bent. Ik voelde jou altijd al in mijn hart, zoals een parel in een schelp. Maar nu ben je meer dan een parel voor me geworden, Boele jongen.'

Boele begrijpt niet alles wat Oukoos zegt, maar het klinkt goed en dat maakt hem weer rustig. En als de oude man een lucifer aanstrijkt om zijn pijp mee op te steken, houdt Boele zijn handen beschermend om de vlam. 'Het is niet het bloed van Oukoos, maar van Janneman zijn ma.'

Oukoos zuigt dikke rookwolken in zijn longen en blaast ze dan langzaam en nadenkend uit, net of hij tijd wil winnen. 'Je hebt gelijk, ik moet hem vergeten. Jij Boele, jij moet mij later het werk uit de handen nemen, Janneman niet.'

Dan staat hij stuntelig op en wenkt de mannen van de andere schuiten om langszij te komen. De netten kunnen er weer in.

Voordat de morgenster aan de hemel verschijnt, wakkert de wind weer aan. Het is of de zee de schuiten optilt van hun bed. Het water spat over de boeg. Boele schept water of zijn leven ervan afhangt, maar hij kan het niet bijhouden. Zijn armen worden op het laatst te lam om op te tillen.

'Zie je wel dat de lucht dichttrekt?' vraagt Sollie even later. 'De wind ligt hoog.'

'Ja, ik zie het ook!' roept Oukoos terug en hij zet zijn muts steviger op zijn kop. 'Misschien is het het beste de ankers te lichten en verder te roeien.'

'Als dat Oubaas goeddunkt, best.'

Tien minuten later steken ze de roeiriemen in het water, de vier schuiten wenden de steven en gaan landwaarts. Maar de deining is sterk en het kost spierkracht om weg te komen.

'Als er nu maar geen mist opkomt!' schreeuwt Oukoos. Niemand hoort hem echter, want het geweld van het water en de wind vullen de hele lucht. Maar ook zonder dat ze hem verstaan weten ze wat er gebeuren moet. De pezige armen trekken aan de riemen, insteken en aantrekken, keer op keer.

Als ze eindelijk de brekers tegen de Kanonsklip horen slaan, trekken de eerste mistlierten over het water; het vuurtorenoog en de lantarens op de kade schijnen mat tegen de hemel.

'Net op tijd!' schreeuwt Boele als ze over de branding heen zijn.

'Kijk eens, je kunt de vuurtoren bijna niet meer zien!'

'Voorzichtig Sollie!' roept Oukoos opnieuw, 'houd de schuit recht, neus in de wind, anders zitten we zo aan de grond!'

Sollie heft de roeispanen, stuurt wat hij kan, maar de 'Breek-

water' zwenkt lelijk heen en weer. Boele grijpt zich vast waar hij houvast kan krijgen en hij wenst dat hij eindelijk de buik van het schip over het zand voelt schuren. Het strand moet nu vlakbij zijn, maar niemand kan iets onderscheiden, want de mist is zo dik geworden, dat je geen hand meer voor ogen kunt zien. Dan steigert de boot weer, steekt zijn neus in de lucht als een paard dat weigert voor een hindernis. Dan valt hij voorover en schuurt zich in het schuim van de branding vast in het zand.

'Spring eruit!!' schreeuwt Oukoos. 'Springen Boele!!'

Het water spat hoog op, de schuit kantelt bijna. Net als de branding terugspoelt, zuigt Boele zijn longen vol — en springt! Hij voelt het water boven op zich klappen, over zich heen spoelen . . . maar hij voelt grond onder zijn voeten en hij weet overeind te komen. Dan schuift de 'Breekwater' voor het laatst voor het aanstormende water uit en hoog en droog blijft hij op het strand liggen.

'Tjeepie!' Boele stikt bijna, hij spuugt het zoute water uit.

Dan rent hij naar voren en laat zich plat op het zand vallen. Hij hoort Oukoos roepen: 'Boele, waar ben je!'

'Hier!' roept Boele terug. Hij ziet hoe Oukoos strompelend door het zand gaat.

Alle vier schuiten liggen veilig op het droge, een eind van de kade. Ze worden met de hand verder uit het water gesleept tot ze boven de vloedlijn liggen. Dan kunnen de mannen uitrusten. Ze liggen allemaal plat in het zand of het de heerlijkste matrassen zijn. Maar als een mens ook meer dan een mijl tegen de storm in geroeid heeft, voelt zelfs een steenachtige grond als een veren bed.

De zon komt op, maar de lucht is betrokken en winderig en het blijft donker. Eerst tegen achten wordt het water wat rustiger en kunnen de schuiten teruggesleept worden. Als ze eindelijk bij de kade komen, staan de vrouwen al ongeduldig met hun bamboe korfjes te wachten om zaken te doen.

De visverkoop duurt echter vanmorgen niet lang, want de vangst heeft niet veel opgeleverd.

Als alles achter de rug is, pakt Oukoos Boele bij de bovenarm en samen gaan ze naar huis. De zon is nog niet helemaal doorgebroken. De wind, die weer is opgestoken, wervelt tussen de duinen door en gaat dan weer liggen.

Boele weet niet of hij het zich verbeeldt, maar het lijkt wel of Oukoos krommer loopt dan anders. Het was ook een zware nacht, denkt hij. Oukoos is natuurlijk moe van het roeien en van de zorgen. Want kijk, Oukoos mag dan gewend zijn aan de zee en aan het hanteren van de roerriemen, maar zijn baard is al wit en zijn gezicht is vol rimpels en plooien, die er door de zon en de wind ingekerfd zijn.

Eenmaal thuis gaat Boele zo vlug mogelijk naar zijn kamer. Er zijn nog een paar dingen die noodzakelijk gedaan moeten worden en daarom heeft hij haast om in zijn kooi te komen. Want hij wil vanmiddag vroeg opstaan, zodat hij weer even langs Nonnie kan lopen. Na die vechtnacht heeft hij zich niet meer bij het café gewaagd uit angst Janneman daar te zien. Als Janneman nuchter is, blijft hij liever uit zijn buurt, want hij had al moeite hem tegen de grond te krijgen toen hij dronken was.

Maar langer dan vanmiddag kan Boele niet wachten. Zo dadelijk denkt Nonnie nog dat hij bang is, en dat mag niet gebeuren. Vooral omdat hij er nog niet zeker van is dat ze van hem houdt. In de kamer staat hij op handen en voeten voor zijn bed en in het donker tast hij naar zijn visgerei. Een poosje geleden heeft hij al eens geprobeerd iets met de haak te vangen; als het water nu vannacht rustig is, wil hij nog eens de hengel uitwerpen. Wat zou hij graag een mooie grote baars of een kabeljauw uit het water halen. En een ding is zeker, het is veel fijner om met de hengel een grote te vangen dan in een net.

Nadat hij de haak en de molen gecontroleerd heeft, zet hij de hengel tegen de muur, dan vergeet hij hem straks niet. Hij wast

zijn voeten in een stenen kom en gaat naar de kamer. Het duurt niet lang of hij snurkt net zo hard als Oukoos.

Het is al bijna drie uur als hij weer wakker wordt. Hij ligt een poosje stil en luistert goed of Oukoos nog slaapt. Dan klimt hij heel stil uit zijn bed, kleedt zich aan en sluipt voorzichtig de kamer uit.

Bij de achterdeur staat een emmer water, waar hij vlug zijn gezicht in wast om goed wakker te worden. Hij haalt zijn handen door het haar en neemt dan het voetpad naar boven.

Achter de winkel van Lou Pantjes loopt hij niemand minder dan Biezebol tegen het lijf. Ze blijven allebei staan als ze elkaar zien. Boele zegt het eerst wat. 'Heb je toevallig Patrice en Vlooi ook gezien?' vraagt hij, alleen maar om iets te zeggen, want hij is helemaal niet op zoek naar zijn beide kameraden.

'Waarom wil je dat weten?' vraagt Biezebol.

'Dat gaat je niks aan. Ik wil alleen weten waar ze zijn, anders niks.'

'Nou, vraag het je ma maar — ik weet het niet.'

Iedereen weet dat Boele geen ma meer heeft en hij houdt er niet van als ze daar de gek mee steken. Hij weet best wat Biezebol wil, maar dat bevalt hem niet.

'Hoor eens hier, ouwe dikzak, je houdt je mond over mijn ma, begrepen? Pas op jij!' Dan vervolgt hij: 'En ik heb ook gehoord dat jij bij Nonnie rondhangt, hè? Patrice en Vlooi hebben je zeker wel gezegd wat er met je gebeurt, als we jou daar weer zien.'

'Pfff,' zegt Biezebol en draait zich om. Als hij een eind weg is, steekt hij een vuist tegen Boele omhoog. Dan kiest hij het hazepad.

Boele schudt het hoofd en loopt door.

Bij het café staat hij in dubio of hij meteen naar binnen zal gaan of buiten wachten tot Nonnie te voorschijn komt. Ouwe Sakkie en hij kunnen wel beter samen opschieten dan in het begin,

maar Sakkie zal er niets voor voelen als hij daar als een rentenier binnen komt stappen. Daarom besluit hij maar te wachten.

Tien minuten verstrijken, maar er komt niemand. Twintig minuten. Na een half uur vindt Boele dat hij wel erg veel tijd verspilt. En wie weet, misschien is Nonnie er wel helemaal niet. Dan hoort hij voetstappen achter zich en als hij zich omdraait, ziet hij Patrice en Vlooi.

‘Wat doen jullie hier?’ vraagt hij vlug.

‘Wij kijken alleen of Biezebol nog niet terug is.’

‘Was die hier dan weer?’

‘Ja-a,’ begint Vlooi, maar Patrice beduidt hem dat hij zijn mond moet houden. ‘Houd jij je stil, ik zal het wel vertellen!’

Hij zegt tegen Boele: ‘Zojuist was hij hier. Wij hebben hem beslopen en hem achter Lou Pantjes’ winkel gesleept en toen hebben we alles tegen hem gezegd wat jij ons had voorgezegd en toen zei hij dat hij naar zijn pa zou gaan en toen zeiden wij dat we niet bang zijn voor zijn pa en als we hem daar weer zagen, dat we hem dan in de put gooiden.’

‘Mooi zo,’ zegt Boele.

‘En wanneer krijgen we nu ons vissnoer?’ vraagt Vlooi er pal overheen.

‘Zeg, ben je be . . . nu nog niet. Jullie moeten iedereen hier vandaan houden tot ik zeg dat het niet meer hoeft. Dan krijgen jullie het snoer.’

‘Nee seun, nou heb je de gek met ons.’ Patrice is hoogst verontwaardigd. ‘Je kunt ons wel jaren en jaren voor jou laten werken en dan voor een rottig eindje oud vissnoer.’

‘Oké,’ zegt Boele. ‘Jullie hoeven niet, moeten is dwang en huilen is kindergezang.’ Boele doet onverschillig, maar in zijn hart hoopt hij dat ze toe zullen geven.

Vlooi en Patrice kijken elkaar vragend aan, dan knikt Vlooi en Patrice zegt: ‘Nou, goed dan. Maar jij probeert ons altijd te bedúvelen.’

'Ik bedúvel niemand, daar kunnen jullie van op aan.'

Als de twee tevreden gesteld zijn, kijkt Boele tersluiks naar het café. 'Weten jullie ook of Nonnie thuis is?'

'Nee,' zegt Vlooi. 'Ze is vanmorgen vroeg al die kant uitgegaan.' En hij wijst in de richting van de zee. 'Ze wilde niet zeggen waar ze naar toe ging.'

Boele wordt blij van binnen. Hij voelt het, zij zoekt hem omdat hij zo lang weggebleven is.

'Nou ja,' zegt hij vlug, 'jullie blijven nog wel een poosje hier. Zo net zag ik Biezepol beneden en ik heb zo'n idee dat hij hier naar toe wilde gaan. Als hij komt, gooien jullie hem maar in die sloot daar, begrepen? Ik ben zo weer terug.' En nog voordat een van de anderen antwoord kan geven, springt hij op en loopt op een drafje de straat uit. Als hij om de hoek is en de jongens hem niet meer kunnen zien, begint hij te hollen. Rechthout naar de Kanonsklip.

Het is vast al wel vier uur, denkt hij. Als ze maar niet op de terugweg is, dat zou jammer zijn.

Als hij bij de eerste rotsen komt, is hij buiten adem en hij moet stilstaan om bij te komen. Stel je voor dat zij werkelijk tussen de klippen door gegaan is, dan zal het moeilijk zijn haar te vinden. Hij zou niet weten waar hij zoeken moest. Dan besluit hij tegen de Kanonsklip op te klimmen.

Een minuut later heeft hij de laatste steile wand al te pakken, dan strekt hij doodmoe zijn rug. De middagwind is lekker koel hierboven en hij haalt een paar maal diep adem. Zijn ogen zoeken overal tussen de ontzettend hoog opgestapelde steenformaties rondom hem, maar nergens ziet hij iets. Het enige wat hij ziet zijn een paar witte meeuwen, die krijsend boven het water tui-melen en met wijd gestrekte vleugels tegen de wind in zeilen. Als hij bijna de moed verliest, ontdekt hij ver weg in een duin-pannetje een stip. Hij houdt de hand boven de ogen en staart in de verte. Het lijkt heus of daar iemand tegen een zand-

duintje zit.

Zou zij dat zijn? vraagt hij zich af en hij laat zijn hand weer zakken. Dan ziet hij dat het figuurtje beweegt, opstaat en hard van het duin afloopt. Nu ziet hij het beter, het is een meisje, want ze heeft een rokje en zwarte haren. Ze loopt over het harde strand naar de kant van de Witpunt.

Boele aarzelt niet langer. Hij laat zich op handen en voeten van de gladde, schuine rotsen afglijden en tussen de spleten door rent hij naar het strand. Als hij weer zand onder de voeten heeft, loopt hij nog harder. Hoe dichterbij hij komt, hoe zekerder hij is, het is Nonnie. Als hij voorbij de oude boomstronk is, die al half onder het zand gestoven is, houdt hij ineens de pas in en loopt heel langzaam. Pas als hij vlak achter haar is, kijkt zij om en staat op.

'Hallo,' zegt hij en hij gaat dicht bij haar staan.

'Hallo,' zegt zij ook.

De zee ligt achter haar en de deinende groene golven hebben dezelfde kleur als haar rok. Boele kijkt niet naar haar ogen; hij ziet hoe ze met haar voet een kuiltje in het zand graaft.

'Wat loop jij hier helemaal alleen,' zegt hij. 'Ben je niet bang?'

'Waar zou ik bang voor wezen?' Haar stem klinkt als het vliegen van een meeuw.

'Ach, zo maar.'

Dan gaan ze naast elkaar in het zand zitten.

'Hoe wist je dat ik hier was?' vraagt zij en ze krabbelt met haar handen in het zand.

'Ik zag jou. Ik stond op de Kanonsklip en toen zag ik jou daarboven tegen het duin zitten.'

'En toen kwam je hier naar toe?'

'Ja.' Boele wilde dat ze niet zo veel vroeg.

Nonnie graaft een kuil in het zand tot er grondwater in komt.

'Waarom hebben jullie die avond eigenlijk gevochten?' vraagt ze dan weer.

'O, om die rottige Janneman. Hij heeft Oukoos wijn in het gezicht gegooid. Dat nam ik niet en toen heb ik hem een opstopper gegeven.'

'Hij is groter dan jij.'

'Nou, èn? Ik ben niet bang voor hem,' zegt Boele en hij kijkt oplettend naar Nonnie.

'Is Oukoos jouw pa?'

Boele kijkt opzij. 'Nee,' zegt hij zacht. 'Mijn pa is dood.'

Nonnie kijkt snel even op, dan gaat zij verder met graven. Een grote golf komt aanrollen, de branding spoelt bijna in het gat dat zij gegraven heeft. Ze gooit het zand weg en probeert met de handen het schuim op te scheppen dat achterblijft. Maar tussen haar vingers blijft er niets van over.

'Janneman was er gisteravond weer,' zegt zij dan.

'Heeft hij iets gezegd?'

'Ja, hij heeft gezegd dat hij jou twee blauwe ogen zal slaan als hij je weer tegenkomt.'

Boele lacht wat onzeker, een tikkeltje bang is hij wel. 'Zo, dat zal hem niet glad zitten. Hij drinkt te veel.'

'Maar als hij niet dronken is, is hij sterk. Gisteravond heeft hij Krisjan dwars over de tafel heen geslagen.'

'Nee toch?' vraagt Boele, nu pas echt bang.

'Ja . . . en dat alleen maar omdat Krisjan zei dat jij sterker bent dan Janneman.'

'Zei Krisjan dat?'

'Ja . . .'

Weer komt er een breker en nu spoelt het gat vol. Nonnie springt zo plotseling op, dat Boele even schrikt. Maar als hij ziet wat er gebeurt, staat hij ook op, een beetje verlegen.

'Ik moet weg,' zegt Nonnie. 'Het is al laat en zo meteen zoekt mijn pa mij.'

'Nonnie . . .' Boele slikt en hij voelt zijn handen trillen. 'Nonnie . . .'

'Ja Boele?'

'O niks. Zo maar.'

Nonnie glimlacht. 'Ben jij bang voor Janneman?' vraagt zij.

'Ben je betoeterd? Ik kan hem best aan!'

'Wat is er dan?' Misschien verbeeldt Boele het zich, maar toch is het net of er een lach in haar stem is.

'Nonnie, ik . . .' maar verder komt Boele niet.

'Wou je mij iets vragen?'

Boele weet niet wat hij zeggen moet. Hoe zegt een man nu tegen een meisje dat hij van haar houdt? Dat is lang niet gemakkelijk, vooral als zo'n man nog nooit van een ander meisje heeft gehouden en bovendien geen verstand van meisjes heeft.

'Ik moet weg,' zegt zij nog eens en ze spoelt haar handen in het water schoon. 'Als je zin hebt kun je vanavond wel naar het café komen. Janneman is er vast ook weer en dan geef je hem een pak slaag. Want hij verveelt mij.'

Boele wordt ijskoud van schrik. 'Ik . . . ik kan vanavond niet. Ik moet met Oukoos het water op, Nonnie.'

'O,' zegt zij effen.

'Wat doet Janneman jou?'

'Hij wil mij zoenen.'

'Zóénen?' Boele heeft het gevoel of iemand hem met de vuist in het gezicht slaat. 'Die rotterd!'

'De eerste de beste nacht dat jullie niet uitvaren moet je komen, hoor Boele. En dan geef je hem ervan langs als hij weer probeert mij te zoenen. Doe je het?'

Boele wacht even met zijn antwoord. 'Dat zal ik zeker, ja. Op zaterdagavond vaart Oukous nooit uit, dan kom ik. Goed?'

Maar zij antwoordt niet meer. Ze huppelt voor hem langs en holt langs de waterkant naar het dorp.

Boele wil haar achterna, maar dan bedenkt hij zich. Heel lang kijkt hij haar na. Ze wordt hoe langer hoe kleiner.

Dan gaat hij moedeloos zitten. Zo maar op zijn achterste in het

natte zand. En hij wilde wel dat er nooit meer een zaterdagavond kwam.

V

Die avond, als de broodtrommels ingepakt zijn en alles klaar is om naar de schuiten te gaan, kijkt Boele voor het laatst of zijn molen en zijn vislijn in orde zijn. De wind is al vroeg in de middag gaan liggen en de zee is stil. Oukoos denkt nu wel dat hij niets aan de haak zal slaan, maar je kunt nooit weten. In het uurtje dat iedereen uitrust van de eerste vangst, kan hij fijn even de lijn uitgooien.

Als ze bij de schuiten komen, springt Boele meteen aan boord. Hij bergt zijn hengel, het aas en zijn haken onder in het visruim en gaat op de achterbank zitten.

Sollie ziet alles glimlachend aan. Hij kent het weer en hij weet dat de lage branding van vanavond misleidend is. Nog voor middernacht zal de wind weer opsteken. Maar hij zegt niets, want Sollie is een man van weinig woorden.

Om zeven uur maken ze de touwen los en duwen ze de 'Breekwater' met een boom weg van de meerpalen. Oukoos en Sollie gaan op het middelste bankje zitten en ze laten de roerriemen zakken. De schuit loopt lekker vanavond, want het water is vlak en het is nog geen acht uur als ze de ankers aan deze kant van het Vogeleiland uitgooien.

Sollie neemt zijn mondharmonika en Oukoos stopt een pijp. Alleen Boele doet niets. Hij zit maar stil op de achtersteven met zijn handen om de knieën en hij zit zich suf te peinzen hoe hij van die zaterdagavond af komt.

Misschien kan hij het best tot een uur of negen wachten en dan pas naar het café gaan. Tegen die tijd is Janneman misschien

al aardig zat. De vraag is alleen maar, wat moet hij doen als dat andere groepje, de vrienden van Janneman, er ook zijn? Dan wordt het lastig, want Oukoos is er dan niet weer om hem te helpen.

Maar dan krijgt Boele een moordplan.

Hij gaat ineens rechtop zitten, veegt een-twee-driemaal door zijn kuif en knipt met zijn vingers. Oukoos en Sollie kijken elkaar veelbetekenend aan en ze knikken. Maar dat merkt Boele niet en als hij het wel gemerkt had, zou hij er zich nog niet aan gestoord hebben. Want zo is het met Boele, als hij een probleem heeft op te lossen, kan de zee onder hem leeglopen en hij zou nog niet met zijn ogen knippen.

Kijk, zo staan de zaken, denkt Boele in stilte; hij is alleen en Janneman heeft nog vier man bij zich. Dat is niet eerlijk. Nu kan hij twee dingen doen, of hij moet ook zien vijf man bij elkaar te krijgen, of hij moet de vier van Janneman op tijd wegwerken. Het eerste plan laat hij schieten. Waar zal hij vier man vandaan halen, die voor de lol een beetje voor hem willen vechten? Als oom Hans Hamervuist nu nog leefde met zijn beide jongens, dan was het gemakkelijk, want vechten was hun lust en hun leven. Maar de zee heeft hen afgelopen winter alle drie opgeslokt. En wie blijven er dan over? Alleen Patrice en Vlooi, verder niemand en zij deugen nergens voor. Ze zijn nog kleiner dan hij. Patrice, die kan misschien nog wel eens een stomp uitdelen, maar Vlooi heeft veel te magere armpjes.

Het tweede plan lijkt beter. De vraag is maar: hoe krijgt hij de vrienden van Janneman uit het café? Dat is nog niet zo eenvoudig als het lijkt.

Op het laatst besluit Boele van de beide plannen één te maken. Hij zal Patrice het café binnensmokkelen en hem in de kelder verstoppen. Vlooi krijgt het gemakkelijker; alles wat hij moet doen is, zorgen dat de vrienden naar buiten gaan. Dan blijft Janneman alleen binnen. En dan moet hij het eens wagen Nonnie

aan te raken. Hij zal sterren voor zijn ogen zien. En mochten de dingen verkeerd lopen, dan zal Patrice uit het niet te voorschijn komen en de nodige hulp verschaffen.

Boele wil het plan nog verder uitwerken, maar dan hoort hij Oukoos zeggen: 'Nou, hoe zit dat?' en hij prikt Boele in zijn ribben. 'Wij dachten dat je vanavond je lijn nat zou maken.'

Door zijn plannenmakerij heeft Boele bijna zijn hengel vergeten. Maar dat mag Oukoos niet weten, want Oukoos zegt altijd dat een goeie visser nooit iets vergeet.

'Nee Oukoos,' zegt hij en hij denkt snel na. 'Nee hoor, Oukoos. Maar ik wacht het goeie ogenblik af. Dàt heb ik al wel geleerd, een man moet nooit te gauw een lijn uitgooien en hij moet wachten tot de ankers vast liggen, anders schrikt de vis.'

Hij loert uit zijn ooghoeken naar Oukoos om te zien of die zijn verhaal slikt, en Oukoos verroert geen spier van zijn gezicht. Dan, na een poosje, staat Boele op. Hij pakt zijn visgerei uit het ruim en schuift de hengel in elkaar. Het gaat langzaam, want de maan komt maar zo nu en dan achter de wolken vandaan en als de maan niet schijnt, is het donker.

Het aas doet hij aan de haak en even later ligt de lijn prachtig stil op het water. Maar soms zit alles tegen. Eerst vreten de visen het aas van de haak en om alles nog erger te maken, raakt Boeles lijn in de war. Eraan trekken helpt geen zier; tenslotte moet hij de lijn doorknippen. Jammer, maar niets aan te doen. Dan is er voorlopig geen tijd meer opnieuw in te leggen, want Oukoos zegt dat hij de hengel op moet bergen en eerst moet helpen de netten te laten zakken. Dat maakt hem helemaal moede-loos.

Een half uur later is hij echter weer vrij en de ceremonie begint van voren af aan. Aas aan de haak, lijn laten vieren, ingooien. Achter zijn rug hoort hij Oukoos grinniken, maar dat kan hem niets schelen. Als zij willen lachen, lachen ze maar. Vanavond zal hij zijn vis vangen. Oukoos is vast die ene keer vergeten toen

hij ook zo gelachen heeft. Diezelfde nacht ving een zekere Boele dan toch maar een allemachtige veertigponder.

'Toeval,' zei Oukoos toen. 'Hier bij het Vogeleiland wil het al jaren niet meer bijten. Dit was beslist de laatste keer.'

Maar vanavond zullen ze opkijken. Hij heeft ook wel een beetje verstand van het weer en het water. Vanavond is het een avond voor groot goed. Bovendien heeft de pa van Patrice vorige week net aan de andere kant nog een knaap van een tonijn gevangen. Een uur later, als Boele al bang wordt dat zijn vissen niet veel zal opleveren, krijgt hij voor het eerst beet. Hij speelt een beetje met de vis en voelt dat het geen erg grote is. Toch haalt hij op. Het is een zandhaai en met een vies gezicht smijt hij hem terug in het water.

Een poosje later heeft hij voor de tweede maal beet, maar het is weer een kleintje. Dan legt hij zijn hengel weg en helpt eerst met een net dat losgeraakt is.

Pas als ze op de tweede ankerplaats zijn, krijgt Boele groot beet. Hij zit net stil en denkt aan zijn plannen voor zaterdagavond, als hij een knik in zijn rug voelt. Hij gaat stevig staan en geeft kleine rukjes aan de hengel. Ja-nee, denkt hij in zichzelf, dit is geen gewone. En het is bijna op dezelfde plek waar de pa van Patrice de tonijn gevangen heeft.

'Wat is er? Heb je beet?' vraagt Oukoos als hij ziet hoe Boele zich schrap zet en de hengel wat laat vieren.

'Nee,' bromt Boele en hij denkt: laat ze in een knoop waaien. Deze vis is van hem, zij hebben met zijn vangst niks te maken. Ze moesten toch zo nodig lachen?

Hij voelt weer voorzichtig of hij er nog is; de hengel schokt in zijn handen. Hij geeft toe en laat de vis spelen. Dan naar deze kant, dan naar die. Er zit iets levends aan zijn haak, dat is vast. Als hij nog eens laat vieren, voelt hij dat de vis in een wijde kring begint rond te zwemmen. Nog eenmaal trekt hij aan, dan brengt Boele langzaam maar zeker de vis naar de schuit.

'Hij heeft iets,' hoort hij Sollie zeggen. Maar hij doet net of hij doof is en zet zijn voeten nog eens stevig naast elkaar. Zijn hart rollebolt in zijn lijf.

'Heb je iets, Boele?' vraagt Oukoos, nu veel nieuwsgieriger dan daarnet. Maar hij verwacht geen antwoord — Boele staat daar maar, met zijn hoofd voorover kijkt hij strak naar de lijn.

Als de vis driemaal is rondgezwommen en dan met wilde bewegingen er vandoor wil gaan, zet Boele zijn benen als ijzeren palen tegen de rand van de 'Breekwater'. Hij geeft een joepster van een slag, zodat hij bijna schuin achteroverslaat. Dan weer overeind en met een geweldige schreeuw wiegt hij heen en weer op zijn hakken.

'Ja!' roept Sollie. 'Hij heeft één!' Van schrik laat hij zijn punt van het net los. Oukoos springt ook toe, hij kijkt met open mond naar de hengel.

'Slepen!' schreeuwt Sollie weer en hij moet zich aan de rand van de schuit vastgrijpen, want die haalt gevaarlijk over. Alleen Boele blijft zo rechtop alsof hij aan de bodem van de schuit is vastgespijkerd. Hij hangt aan zijn hengel, die helemaal krom staat en de lijn strak houdt. Heel langzaam loopt hij achteruit of hij de hele wereld aan zijn haak heeft.

Sollie is ook weer opgekrabbeld en hij schiet nu op Boele af. 'Wacht maar! Geef maar hier!' schreeuwt hij en hij wil de hengel pakken. 'Geef hier, jong, het is een kanjer, hij zal jou in het water trekken! Geef nou!'

Maar Boele houdt vast. 'Blijf eraf,' zegt hij kalm of er niets aan de hand is. 'Het is mijn vis. Laat los.'

Opnieuw trekt de vis aan en het scheelt maar een haar of Boele rolt ondersteboven. Maar hij zet zijn voeten schrap en bijt zijn kiezen op elkaar, want zijn rug wordt moe en hij heeft haast geen knijp meer in zijn handen.

Oukoos roept tegen de mannen op de andere schuiten dat ze de netten maar leeg moeten inhalen. Hij laat het zijne los en wan-

kelt dan naar Boele, die zich als een groot vraagteken staande houdt.

'Wacht maar, Boele!' roept hij. 'Hij is te groot voor jou! Geef hier, dan haal ik hem op. Goeiendag Boelemans! Allemensen!' Maar Boele is oostindisch doof. Hij voelt hoe daar in de diepte een knaap van een vis aan zijn haak rondspartelt, op en neer. 'Kun je hem houden, Kleinbaas? Heb je hem vast, Kleinbaas?' roept Sollie van de andere kant en hij kijkt met grote, verschrikte ogen naar Boele. Dan klakt hij met zijn tong. 'Duivelskind!' Oukoos staat nu vlak achter Boele, de armen half gestrekt, klaar om in te grijpen als de vis lastig wordt. En een eindje verder staat Sollie. Hij staat met de benen gespreid voor de slingering en het is grappig te zien hoe zijn hele lichaam heen en weer wiegt. Boele weet niet wat hij het eerst of het laatst moet doen. Zo'n kokkerd van een vis heeft hij nog nooit aan de haak gehad. Hij klemt zijn tanden opeen en houdt vol in de hoop dat het dier uitgeput zal raken.

De schuit hangt helemaal scheef, het water is een en al beweging. Soms spat het wild op, dan wordt de boeg omhooggedrukt. Dan weer duikt hij weg in de golven. Boele gelooft nooit dat zijn oude bamboe hengel het zal houden. Hij wil spinnen, maar hij heeft beide handen nodig om de stok vast te houden. Benauwd kijkt hij achter zich of Oukoos daar nog is, dan trekt hij naar deze kant . . . dan naar die . . .

De maan komt even achter de wolken vandaan en Boele ziet hoe zijn lijn diep in het water is getrokken. Hij rukt weer, trekt de hengel op, waarbij hij zich moet krommen als een maansikkel. Hij loopt iets naar voren, de vis komt dichterbij.

Achter hem roept Sollie iets, maar hij verstaat het niet — de wind is opgestoken en het water wordt steeds hoger gejaagd. Even voelt hij de lijn lossen worden, dan zet hij de hengel in zijn buik, laat een hand los en draait om het leven!

Er gaat een half uur voorbij, maar de vis geeft niet op. Sollie

en Oukoos zijn woedend omdat Boele de hengel niet wil overgeven, maar hij houdt hem uit alle macht vast en zegt geen woord. Zij moesten zo nodig lachen? Wel, nu is het zijn beurt om te lachen.

De maan verschuilt zich weer en een tijdlang kan niemand een hand voor ogen zien. Oukoos praat maar wat om er zeker van te zijn dat Boele er nog staat, maar het enige wat hij hoort is het hijgen en zuchten van de roodkop.

Dan denkt Boele dat hij niet meer kan. Zijn rug lijkt wel midden-door gebroken en hij heeft een stekende pijn in zijn armen. Maar dit staat voor hem vast, hij heeft nog liever dat de vis hem in het water trekt, dan dat hij opgeeft. Als hij nu loslaat, is al zijn moeite tevergeefs geweest.

En eerlijk is eerlijk, die vis betekent meer voor hem dan alleen een vis. Hij weet nu dat hij de zee de baas is geworden. Al de koude nachten, alle weer en wind, al zijn diepe verlangens waren niet voor niets. Hij heeft nu de hele wereld aan zijn haak en die trekt hij nu langzaam maar zeker naar zich toe.

Net als hij weer spint, breekt de maan door en even ziet Boele de glinsterende rug van de vis boven water uitflitsen. Dan rukt hij voor het laatst en slaat toe. Hij ziet de witte buik van de vis. Nog tien slagen, nog acht . . . vijf . . . vier . . . drie . . . en dan slaan de vinnen met een klap tegen de zijkant van de 'Breekwater'.

'Wat een monster!' schreeuwt Sollie en hij springt naar voren. Oukoos komt er ook bij. Ze pikken de vis met een geweldige haak net boven de vinnen vast en met veel geschreeuw en getier zeulen ze hem over de rand van de 'Breekwater'.

Op de andere schuiten is het een heibel van jewelste, maar Boele trekt zich er niets van aan. Hij voelt dat Oukoos hem de hengel uit handen neemt. Dan gaat hij op de achterstevens zitten en hij slaakt een allemachtig diepe zucht.

De morgenster is al verdwenen als het eindelijk een beetje rusti-

ger wordt op de schuiten. Boele voelt zich al veel beter, alleen zijn armen en benen zijn nog bibberig. Maar beneden in het ruim ligt de grootste tonijn die hij ooit eigenhandig uit het water heeft opgehaald. Zeker zestig pond is hij. Bestaat er iets geweldigers?

Oukoos raakt er niet over uitgepraat. Hij gebaart met zijn pijp in de hand, woelt zijn vingers door Boeles haardos, springt heen en weer of hij een dans uitvoert. 'Ik heb het altijd al gezegd, die jongen heeft staal in zijn armen, dat heeft de zee gedaan. Let maar eens op, mannen, let maar eens op. Ooit iemand van zijn leeftijd gezien, die zo'n gedierte uit het water heeft gehaald? Nog nooit gebeurd, wat ik jullie brom . . .'

Boele luistert helemaal niet. Hij zit daar maar stil, het zoute water brandt in de blaren van zijn handen. Zijn schouders zijn lam en er is met zijn rug iets niet in orde. Hij denkt dat zijn rug boven het stuitje finaal zal breken als hij nu gaat staan.

De anderen besluiten de ankers maar te lichten en terug te roeien. Het is wel wat vroeg, maar Boele is moe. Hij moet naar bed, hij heeft zijn rust hard nodig. En wie zou er nog met netten willen spelen als er een vis zoals die daar in de 'Breekwater' ligt? Zeg nou zelf.

De ankers worden gelicht en de vier schuiten deinen naar het strand. Als ze een uur later langs de kade varen en de touwen om de bolders gooien, komt er weer leven in Boele.

'Wat doe je nou?' vraagt Oukoos, als hij ziet dat Boele de vis bij de kieuwen pakt en er een stuk draad door rijgt. 'Laat hem maar zolang in de schuit liggen. Als het licht wordt, kunnen we hem aan een paal hangen en in stukken snijden. Want geen mens koopt natuurlijk zo'n hele vis.'

Boele kijkt verontwaardigd en gaat door met rijgen. Als Oukoos denkt dat hij deze vis in stukken zal snijden en verkopen, dan is hij er glad naast. Deze vis heeft hij voor niemand anders dan voor Nonnie gevangen. Zo is dat. En hij laat niet toe dat er ook

maar iemand met een vinger aan zijn vis komt. Hij zal zelf wachten tot de zon op is en dan gaat hij met de hele vis naar Nonnie. Zo is dat.

Oukoos zegt nog iets, wacht nog even, maar als hij ziet dat Boele zich nergens aan stoort, draait hij zich mopperend om en gaat op het eind van de loopplank zitten.

Boele rijgt de draad precies door de kieuwen van de vis. Hij bindt de einden aan elkaar en tilt hem op. Wat een gewicht! Dan duwt hij de omstanders met zijn schouder opzij en sleept het dier op de steiger. Iemand biedt nog aan om te helpen, maar hij wijst hem met de hand af. Hij zal zich alleen wel redden. Even na zessen steekt de zon zijn rode kop boven het water uit. Het is koud, maar Boele voelt het niet. Hij is benieuwd of Nonnie al op is en wat ze zal zeggen als ze de vis ziet.

Als de anderen met de verkoop beginnen, slingert Boele zijn vangst over de schouder en hij stevent over de kade door het zand.

'Waar breng je die vis naar toe?' schreeuwt Oukoos hem na als hij ziet dat Boele de kant van het dorp uit gaat. Boele blijft even staan, alsof hij bedenkt of hij antwoord zal geven of niet. Dan zegt hij niets en loopt door. Hij kan toch zeker niet aan Oukoos vertellen dat hij Nonnie de vis wil geven? Hij zal hem uitlachen en daar houdt Boele niet van.

Oukoos gromt nog wat, schudt zijn kop en gaat dan terug naar de schuiten, waar de anderen aan het uitladen zijn. De vis die 's nachts gevangen is, wordt in trosjes gebonden.

Het pad naar het dorp gaat steil omhoog. Boele haast zich om bij Nonnie te zijn voordat het dorp wakker wordt. Want als de mensen hem zien, zal het een opschudding geven.

Als hij achter de winkel van Lou Pantjes komt, kan hij niet meer. Hij legt de vis op een graspol en leunt met zijn rug tegen de muur. Ver beneden hem steekt de zee grijsachtig af tegen het rood van de dageraad; de laatste vissersbootjes komen in groepjes

binnenvaren.

Na een poosje tilt Boele zijn vracht weer op, zwaait hem over de schouder en loopt verder. De ochtendnevel en de eerste rookveren hangen vaal tussen de huizen, het gras is nog nat van de dauw. Maar naar dat soort dingen kijkt Boele nu niet, zijn ogen zijn er te moe voor.

Ouwe Sakkie is vast al wakker, want er komt een ijl rookpluimpje uit de zinken schoorsteen achter het café. Boele gaat naar de achterdeur, maar daar blijft hij besluiteloos staan.

Ik zal wel moeten kloppen, denkt hij. Maar nog voordat hij zijn vis heeft neergelegd, gaat de deur open en Nonnie staat voor hem. Haar haar is netjes gekamd en ze heeft een spierwit rokje aan. Ze schrikt wel even als ze hem ziet, maar dan glimlacht ze en ze doet de deur wijd open.

'Dag,' zegt hij en hij legt zijn vracht neer.

Nonnie houdt haar adem in. 'Oh, waar heb je die grote vis vandaan?' vraagt ze verbaasd.

'Gevangen,' zegt hij en hij kruist zijn armen voor zijn borst.

'Op zee?'

'Op zee, ja. Maar aan de haak. Niet met een net, hoor.'

Een ogenblik kijkt Nonnie hem ongelovig aan. Dan komt ze voorzichtig dichterbij en ze kijkt naar het dier net of ze bang is dat hij weer levend zal worden. 'Ga je hem verkopen?'

Om haar flink nieuwsgierig te maken blijft Boele even roerloos staan.

'Nee,' zegt hij dan. 'Hij is voor jou. Ik heb deze vis voor jou gevangen.'

VI

Die dag slaapt Boele als een blok. Hij wordt pas wakker als Oukoos hem tegen zes uur heen en weer schudt.

'Kom jong,' hoort hij Oukoos ergens boven zich in het donker zeggen. 'Opstaan. Het is tijd om in de schuiten te gaan en jij ligt nog te snurken. Allee.'

Boele komt overeind, kijkt een poosje wezenloos om zich heen, gaapt zijn gezicht bijna middendoor en komt er dan langzaam uit. Zijn zere armen strekt hij zo ver mogelijk uit boven zijn hoofd. Als hij buiten zijn gezicht in een emmer heeft gewassen en met zijn vingers zijn haar heeft gekamd, voelt hij zich al een stuk beter.

'Dat komt van die vis,' zegt Oukoos, die alsmear naar hem kijkt en hem goed in de gaten houdt. 'Want dat was geen kattepies, jongen. Hij had je bijna te grazen.'

Boele schudt zijn hoofd en gaapt nog eens.

'Wat heb je eigenlijk met hem gedaan?' vraagt Oukoos na een poosje. 'Verkocht?'

Boele schudt weer zijn hoofd en pakt zijn jas achter de deur vandaan. Maar als hij merkt dat Oukoos op antwoord wacht, begrijpt hij dat hij drommels vlug iets moet zeggen om zichzelf een plagerij te besparen.

'Wat heb je er dan mee gedaan? Je had er hier goed geld voor kunnen maken, dan was in een keer je spaarpot vol geweest.' Boele staat met de rug naar Oukoos toe. Hij praat wat voor zich heen: 'Ik heb . . . ik . . . had tegen iemand gezegd . . . ik had iemand beloofd . . . als ik ooit een vis vang . . . dat ik hem aan haar . . . aan hem . . . Nou ja, en toen heb ik de tonijn gegeven,' stottert hij en hij kijkt naar buiten.

'En wie is die haar . . . hem?' vraagt Oukoos ongenadig.

Met een ruk keert Boele zich om. 'Nonnie,' zegt hij dan zonder blikken of blozen. Als Oukoos het dan per se wil weten, zàl hij

het weten, anders komt er ook nooit een eind aan de geschiedenis. En Oukoos is nu een keer altijd vreselijk nieuwsgierig. Tot Boeles grote verbazing lacht de oude man niet. Hij kijkt hem ook niet met ondeugende plaagogen aan. Nee, hij neemt alleen zijn pijp uit de mond, knikt een paar maal en gaat dan naar de kamer om zijn tabakszak te vullen uit een groot blik onder zijn bed. Als hij terugkomt, nemen ze hun etenstrommels en de lamp, ze doen de deur dicht, bergen de sleutel op en lopen naast elkaar naar de kade. Ze zeggen geen woord.

De vangst is die nacht goed en als de zon opkomt, roeien ze op hun dooie gemak naar de wal. De achtersteven ligt diep in het water. Maar de verkoop is niet zo best, want iedereen heeft vannacht goed gevangen en de vrouwen met hun mandjes kunnen te kust en te keur.

Om acht uur, als de mist is opgetrokken, is het werk aan kant. De mannen lopen in een lange rij naar het dorp voor een welverdiende dagrust.

Alleen Boele gaat niet slapen.

Morgen is het zaterdag en hij heeft zijn plannen nog niet rond. Er moet nog heel wat geregeld worden en hij weet niet waar hij Patrice en Vlooi kan vinden. Het heet dat ze bij ouwe Lou werken als stuurjongens, maar ze doen vaker niets dan iets. Boele heeft wel eens gewenst dat hij zulk werk aan de wal had. Maar aan de andere kant is er geen werkplaats zo fijn als het Blauwe Water. De zee is net een kameraad, dat zegt Oukoos ook. Je kunt geen betere vriend hebben dan de zee, al wordt hij ook op het laatst je graf.

Boele loopt in gedachten als hij ineens geroep hoort. Hij blijft staan om beter te kunnen luisteren. Daar is het weer, een angstig geroep, net of er iemand onder het zand ligt. Dat is ook wat, denkt hij en behoedzaam loopt hij in de richting van het geluid. Misschien hebben ze wel iemand levend begraven! Maar wie zou nu zo iets doen? Hier in Oestermond gebeuren dat soort dingen

niet.

Of . . . of kan het een grap van Janneman zijn? Er loopt een vreemde rilling langs zijn ruggegraat.

Het geroep is nu veel duidelijker dan daarnet; het lijkt wel of het achter het huis van Hans Hamervuist, die pas overleden is, vandaan komt. Zalige oom Hans, zeggen ze in Oestermond. Boele blijft staan met zijn ene voet op de omheining van het erf. Boeh, wat is het hier stil en verlaten, denkt hij. Na de nacht, toen de zee ouwe Hans en zijn beide jongens heeft opgeslokt, wil niemand meer in zijn huis wonen. Iedereen gelooft dat Hans daar rondspookt omdat hij geen rust voor zijn ziel kan vinden. Boele rilt. Er is geroep, maar het kan niet waar zijn. Oukoos heeft het zelf gezegd, er bestaan geen spoken.

Voorzichtig klimt hij over het hek, loopt tussen de bomen door en blijft dan staan. Nu is het stil. Het enige wat hij nog hoort is het vreemde geluid van een boomtak tegen het dak van het huis. Maar dat doet de wind.

'Hé daar!' roept Boele zacht. 'Is daar iemand?' Maar hij hoort niets, alleen de tak tegen het dak.

Hij wil net terugsluipen als hij weer hetzelfde geroep hoort. Nu vlakbij, maar toch klinkt het of het veraf is. Net of iemand een prop in de mond heeft.

Misschien is het Janneman wel, denkt hij, die hier ergens ligt. Misschien hebben Krisjan Klok en zijn maats hem gisteravond wel in het café vastgebonden en houden ze hem nu gevangen omdat hij toen op die avond Krisjan dwars over de tafel heen geslagen heeft.

Maar als het Janneman is, besluit hij, als het echt Janneman is, dan helpt hij hem niet. Dan zal hij eerst eens een beetje met hem babbelen en zijn tong tegen hem uitsteken en dan zal hij 'dag met het handje' zeggen en weglopen.

Maar het volgende ogenblik schrikt Boele zich een ongeluk. Het is halfdonker onder de dichte olijfbomen en hij kan niet veel

zien. Maar hij hoort wel iets. Hij onderscheidt het eigenaardige geplas van water en hij hoort iemand kreunen, vlak bij zijn voeten.

Dan denkt hij aan de put. Zalige oom Hans Hamervuist heeft zijn beide jongens een put laten graven op het erf achter het huis, omdat hij niet altijd zin had in de rivier water te halen. Maar die put moet al lang dichtgegroeid zijn met onkruid en wilde bramen.

De put moet hier ergens zijn. Hij heeft hier vaak genoeg voor Oukoos water moeten halen, want Oukoos geloofde dat het water uit die put gezonder en zoeter was dan ander water. Boele doet nog een stap en dan ziet hij iets liggen. Hij bukt zich en raapt het ding op. Het is een broek. 'Tjeepie,' zegt hij en hij bekijkt de broek aandachtig. Hij komt hem bekend voor, maar hij kan niet bedenken wie er zo'n broek heeft. Kan hij van Janneman zijn?

'Hé daar!' roept hij, nu een beetje luider.

'Help!' roept de put voor zijn voeten. Boele gaat vlug op zijn knieën liggen en kijkt in de diepte. Onderin staat water en als zijn ogen aan het donker gewend zijn, ziet hij op de bodem iets bewegen.

'Janne . . . Janneman!' roept hij benauwd en als een echo hoort hij hol zijn eigen stem.

Dan spat en beweegt het in de diepte en Boele trekt zijn hoofd terug.

'Hellup!!' roept de put. 'Ze hebben mij hier ingegooid!'

Boele hoort dat de stem daaronder warempel begint te huilen.

'Wie ben jij?' vraagt hij en hij doet zijn best zijn stem zo zwaar mogelijk te laten klinken.

'Ik ben het! Biezepoll! Ze hebben mij hier ingegooid en ik kan er niet meer uit! Help!'

Dan gaat Boele een lichtje op. Zo, zo, staan de zaken zo? En Boele lacht in zijn vuistje om die potsierlijke Bieze, die daar

onder in die put staat en probeert tegen de wand op te krabben.

'Zo-o!' zegt hij en zijn stem is nog zwaarder. 'En wie hebben jou hier dan wel ingegooid als ik vragen mag?'

'Patrice en Vlooi,' snikt Biezepol. 'Ze hebben me zo maar beetgepakt en me hier ingegooid. Help mij alsjeblieft!'

Boele ziet zijn kans. Dit kereltje heeft natuurlijk weer gekheid gemaakt met Nonnie. Patrice en Vlooi verdienen hier meer dan honderd voet vissnoer voor. Nu moet hij zijn kans waarnemen. Hij knijpt met duim en wijsvinger zijn neus dicht en zijn stem bast.

'Weet... jij... met... wie... je... spreekt?' vraagt hij geheimzinnig.

Onder in de put begint Biezepol te janken.

'Niet bléren,' zegt Boele. 'Ik... ben... het... spook... van... Hans... Hamervuist... Ik... pak... iedereen... die naar Nonnie durft kijken... Als... je... mij... belooft... dat je nooit weer in haar buurt zult komen... dan... zal... ik... Boele... sturen... om jou eruit te halen.'

'Alstublieft oom Hans,' kermt Biezepol. 'Ik zal het nooit weer doen. Stuur Boele alstublieft, oom Hans!'

'Dan... moet... jij... mij... beloven... dat... je van nu af alles zult doen... wat... Boele... zegt.'

'Dat belooft ik, oom Hans. Alstublieft.'

Boele springt op en gaat een eindje verder staan wachten. In de diepte hoort hij Biezepol praten, maar hij verroert geen vin. Hij wacht vijf minuten, net genoeg voor oom Hans om hem te roepen.

Maar hoe krijgt hij Bieze er ooit uit, dat is de vraag. Boele kijkt om zich heen. Had hij maar een touw of zo iets.

Dan hoort hij achter zich iets bewegen en als hij zich omkeert, ziet hij Patrice en Vlooi, trots en zelfvoldaan. Ze willen tegelijk iets zeggen, maar Boele drukt een vinger tegen de lippen. Fluis-

terend vertelt hij wat er gebeurd is en dan beraadslagen ze met zijn drieën.

Even later vliegt Vlooi weg en na een minuut is hij terug met een dik stuk touw in de hand. Ze maken een lus op het eind en dan gaat Boele weer naar de rand van de put. Hij hurkt en kijkt naar beneden. 'Ben jij daar, Biezepol?' vraagt hij hijgend.

'Ben jij daar, Boele?' vraagt Biezepol opgelucht uit de diepte. 'Ja, en ik kom jou redden. Het spook van oom Hans Hamervuist is bij me gekomen. Hij zei dat jij hier was . . . wacht maar, ik heb een touw meegebracht. Bind dat maar om je middel, dan trekken wij je eruit.'

Boele laat het touw zakken. Na een poosje schreeuwt Bieze dat hij klaar is en dan begint het trekken. Patrice en Vlooi helpen, maar het gaat niet best, want Bieze is een dikzak.

Het duurt zeker vijf minuten voor zijn kop als een vollemaan boven de rand van de put uitkomt. Hij kreunt bijna nog harder dan de andere drie samen en zijn ogen puilen uit zijn hoofd. Als zijn armen over de rand zijn, gaat de rest gemakkelijker en na een poosje is hij er helemaal uit.

Boele geeft hem zijn broek en hij weet niet hoe vlug hij die over zijn bemodderde benen aan zal trekken. Zijn hemd is groen van het slijk en zijn haren staan kleverig overeind.

Pas als hij zijn haar uit zijn gezicht heeft geveegd, ziet hij Patrice en Vlooi, die nog altijd met het touw in de handen achter Boele staan. De vlammen slaan uit zijn ogen.

'Blikskaters!' sist hij en hij gaat bij de put vandaan. 'Dat zal ik mijn pa vertellen. Vanavond zitten jullie achter de tralies!'

Dat past precies in Boeles plannen. Hij had wel gedacht dat Bieze dit zou zeggen. Hij steekt een hand omhoog en zegt dat Biezepol gauw zijn mond moet houden. 'Wacht eens eventjes,' zegt hij en hij gaat wijdbeens staan. 'Patrice en Vlooi hebben alleen maar gedaan wat zalige oom Hans Hamervuist hun gezegd heeft. Daar mag je hen niet boos om aankijken. Als zij

niet naar hem geluisterd hadden, had hij hen in de put gegooïd.' Bieze wil nog meer zeggen, maar dan schiet hem iets te binnen en hij houdt zijn mond. Maar het vuur blijft in zijn ogen branden.

'Kijk,' zegt Boele. 'Wij willen dat jij ons helpt.'

'Ik??' vraagt Bieze verbluft.

'Ja, jij. Maar je kunt ons alleen helpen als je belooft dat je niets aan je pa vertelt. Want als jij iets aan je pa vertelt, komt zalige Hans Hamervuist je weer halen. En dan . . .'

'Maar oom Hans heeft mij niet in de put gegooïd, dat hebben zij gedaan'. En Biezes vinger wijst beschuldigend naar Patrice en Vlooi.

'Dat komt op hetzelfde neer. Oom Hans heeft het hun opgedragen. Zo net, toen hij mij riep om jou te redden, zei hij nog dat ik je in de put moest laten zitten als je niet naar mij luisterde.'

'O,' zegt Bieze.

Nu komt Patrice dichterbij. 'Dus ventje, ik zou maar goed onthouden wat ouwe Hans gezegd heeft.'

Biezepol steekt zijn handen in zijn broekzakken en kijkt onzeker van de een naar de ander. Dan gaat Boele opzij, zodat hij de anderen goed kan zien. 'Luister goed,' zegt hij. 'Jullie hebben zeker al gehoord dat Janneman van Oukoos weer terug is in Oestermond.'

'Die met Krisjan Klok gevochten heeft?'

'Ja,' zegt Bieze, 'mijn pa zoekt hem ook. Hij heeft in de kerk ingebroken en avondmaalswijn gestolen. En hij heeft de meisjes lastig gevallen toen ze gister bij de rivier hun wasgoed stonden te spoelen.'

Dat is groot nieuws voor Boele, maar hij doet of hij er alles van weet. 'Ja,' zegt hij, 'Bieze heeft gelijk. Zie je, Janneman draait ook om Nonnie heen en zij heeft gevraagd of wij hem een pak op zijn nek willen geven.'

'Vechten?' vragen de anderen tegelijk.

'Maar hij is zo groot,' zegt Vlooi doodsbenauwd.

'Ach joh, hij is altijd dronken. Laatst op een avond ook, hartstikke zat, en toen had ik hem zo tegen de vlakte.'

Patrice en Vlooi knikken instemmend en Biezepol zet nog grotere ogen op.

'Als hij dronken is, timmeren we hem zo in elkaar.'

'Maar wat doen we met zijn vrienden?' vraagt Patrice.

Boele schudt plechtstatig zijn hoofd. 'Ja, dat is nou net de elende.'

Ze beramen plannen, zelfs Bieze wordt enthousiast. Boele is de man die het denkwerk doet en soms is het tijden stil zonder dat iemand een woord zegt. Dan heeft weer iemand een idee en een ander komt met een oplossing op de proppen.

Het duurt echter meer dan een uur voor ze alles haarfijn hebben uitgeknobbeld. Ieder weet nu wat hem te doen staat en zoals ze het nu bedacht hebben, klinkt het lang niet gek. Toch voelt geen van allen zich zeker van zijn zaak. Maar ze houden zich stoer. Wie wil er nu toegeven dat hij eigenlijk bang is?

Als de haan van tante Poppie kraait — dan is het tien uur — klimmen de vier jongens behoedzaam weer over de omheining terug. Biezepol is de hele put al vergeten en hij gebaart uitbundig hoe hij boven op Janneman zal springen als Boele hem eenmaal te pakken heeft.

'Knoop dit goed in je oren,' zegt Boele nog, 'jullie blijven uit de buurt van het café, want als Janneman ook maar iets van onze plannen merkt, kunnen wij ons wel opbergen. En ook niet met Nonnie praten als jullie haar zien.' Dan steekt hij tegen allemaal zijn hand omhoog, tegen Bieze het langst, en gaat huistoe.

Hij wordt pas 's middags bij het zakken van het tij wakker. Hij ligt een poosje te luisteren naar het rollen van de branding, naar het geroep van stemmen bij de rivier en dan draait hij zich weer op zijn buik om verder te slapen. Maar het gaat niet. Morgen

is het zaterdag, hamert het steeds in zijn hoofd. En stel je voor dat de anderen niet meedoen? Als er maar eentje wegblijft, loopt de zaak in het honderd.

Als de wind die middag voor het eerst de gordijnen bol doet staan, gaat Boele uit bed en kleedt zich aan. De lucht is betrokken en lange wolkenstroken drijven laag over het grijze water. De zeemeeuwen krijsen of ze de weg kwijt zijn.

Boele bekijkt dit alles. Wat houdt hij van de wereld. Wat houdt hij van Zuid-Afrika!

Maar lang kijkt hij niet, want daar is hij veel te onrustig voor. Dat zal wel van Nonnie komen. Maar Nonnie is het waard, zij is meer waard dan al zijn zorgen.

Janneman. Hij haat Janneman, al zegt Oukoos ook dat een goeie visser nooit een ander mens haat. Maar Janneman heeft alles bedorven. Waarom is hij niet gebleven waar hij was? Dat zou voor iedereen beter geweest zijn.

Boele loopt wat rond, zo maar ergens heen, hij weet zelf niet waarheen. Nog één nacht op zee en nog één dag slapen . . . Als de andere drie nu maar komen en hem niet in de steek laten. Op het ogenblik dat de zon in het water zakt, ziet hij haar. Ze staat boven op de Kanonsklip en de wind woelt door haar haar. Boele verschuilt zich eerst achter de wilde banaan, dan gaat hij kruip-door-sluip-door tot achter het Kanon. Maar als hij dan opkijkt, is zij weg. Hij staat verstomd stil, dan loopt hij naar links om te kijken waar ze gebleven kan zijn. Daar ziet hij haar onder een overhangende steen in het zand zitten.

'Hail!' roept hij met een zware stem.

Maar Nonnie beweegt zich niet. 'Poeh,' zegt ze, 'ik schrik lekker niet. Ik had je al lang gezien.'

VII

Het is zaterdagavond.

In het café van ouwe Sakkie gaat het zoals altijd vrolijk toe. Maans Zevenster is er, Abel Kaïns, Lou Pantjes, Krisjan Klok en nog veel meer. Iedereen houdt zijn eigen blikken beker vast en kletst over het weer — dat er storm op til is.

In een hoek zitten Janneman en zijn kameraden. Ze drinken niet veel vanavond. Als je ze goed observeert, merk je dat hun iets dwars zit. Janneman praat en gebaart het meest, maar vaak valt een van de anderen hem in de rede en dan lijkt het wel een opgewonden gepraat uit een andere wereld. Een enkele keer neemt iemand een slok wijn.

Als het aan de andere tafels al rumoerig is, zijn Janneman en zijn vrienden nog nuchter. Ze praten alleen wat harder, maar het is in het café zo'n lawaai, dat toch niemand verstaat wat zij zeggen.

Nonnie vliegt rond om de mannen te bedienen voordat ze lastig worden. Maar ze kan het niet bijbenen en Sakkie moet zijn maats in de steek laten om haar te helpen.

Tussen de bedrijven door vraagt Nonnie zich af waar Boele toch blijft. Gisteravond heeft hij nog beloofd dat hij zou komen en het is nu al over negenen. Gisteravond heeft hij iets gezegd van grote plannen die hij in zijn hoofd heeft, maar toen zij erover doorvroeg, wilde hij niets loslaten.

Gelukkig houdt Janneman vanavond zijn gemak. Diep in haar hart hoopt ze dat het zo blijft; want als Boele straks komt en Janneman zou beginnen . . . het lijkt er niet op dat hij zich vanavond zal bedrinken . . .

Nonnie raapt een paar lege flessen op en verdwijnt ermee in het pakhuis. Ze zet ze op de tast in het donker neer en wil teruggaan als iemand haar hand grijpt. 'Nééé!' schreeuwt ze en ze trekt haar hand terug.

'Ssst,' hoort zij achter zich, 'niet zo hard.' Ze herkent meteen Boeles stem.

'Ben jij het, Boele?' vraagt ze.

'Ja,' fluistert hij. 'We zijn door het raam geklommen.'

'Wie we? Ben je dan niet alleen?'

'Nee, ik heb drie van mijn beste mannen meegebracht,' zegt Boele met een hese stem. 'Patrice, Vlooi en Biezepol. Vlooi staat buiten, hij weet wat hij doen moet. En wij wachten hier en we loeren door dat gat in de muur. Ga maar gauw terug en doe of je van niks weet.'

Nonnie wil nog iets zeggen, maar Boele duwt haar naar de deur.

'Schiet op, de mannen roepen je. Dadelijk komt je pa hier nog!'

Nonnie gaat vlug weg, ze trekt de deur achter zich dicht en meteen is het weer stikdonker en benauwd in het kleine zinken hokje. Boele gaat opnieuw voor het kijkgat staan en de beide anderen, Patrice en Biezepol, zitten in de donkerste hoek naast elkaar. Ze luisteren naar de geluiden binnen.

'Heb je het touw?' vraagt Patrice na een poosje aan Biezepol, die naast hem zit te zuchten.

'Ja,' zegt Bieze en hij veegt het zweet van zijn voorhoofd.

'En je weet wat je doen moet, hè?' zegt Boele zo onverwacht, dat de anderen zich een aap schrikken. 'Als ik zie dat Janneman begint, ga ik naar buiten. Dan spring jij uit het raam en je zegt tegen Vlooi dat hij de vier kameraden moet halen. Zodra ze weg zijn, gaan wij op Janneman af en als we hem onder hebben, pak jij het touw, Bieze, en je bindt hem vast. Je sleept hem door de achterdeur naar buiten en je gooit hem in de put van Hamer-vuist. Gesnapt?'

De beide anderen knikken in het donker. Dan schuifelt Boele voetje voor voetje langs de muur om weer voor het kijkgat te gaan staan.

Aan de andere kant van de muur gaat het luidruchtig toe. Maans Zevenster heeft hem om; hij bonkt met de vuisten op tafel als

zijn wijn op is. Nonnie haast zich om zijn beker te vullen.

Abel en Krisjan zijn aan het ruziën. Ze zwaaien met armen en benen en zo nu en dan balt de een de vuist tegen de ander, maar die drukt hem weer snel neer op zijn stoel.

Zelfs het stel van Janneman wordt nu drukker. Als ze Nonnie zien, wenken ze haar en de bekers worden volgeschonken. Bij hen is Nonnie niet zuinig met wijn, aan de ene kant omdat ze een beetje bang is, aan de andere kant omdat ze hen hoe eerder hoe liever dronken wil hebben.

Als ze weer langs hun tafeltje komt, houdt Janneman haar staande. 'Waar is die gast, die laatst op een avond zo'n hoge borst opzette? Als je hem ziet, moet je maar zeggen dat ik hem de keel afsnij als hij weer in mijn buurt komt.' En hij tikt met zijn wijsvinger op een groot mes aan zijn riem.

Nonnie slikt eens en ze kijkt hem met grote ogen aan. Dan schenkt ze zijn beker zo vol, dat de wijn over de rand stroomt. Tussen de tafels door vlucht ze naar het gat in de muur van het pakhuis. Daar blijft ze staan en bekijkt bevend het gedoe om haar heen.

Achter de muur knippert Boele met zijn ogen. Hij heeft pijn in zijn kuiten van het ongemakkelijke zitten, maar hij verroert geen vin. Zijn ogen zijn strak op de tafel in de hoek gericht.

Omdat Nonnie vlak naast het gat staat, kan hij haar niet zien, net nu hij zo graag wil weten wat zij doet. Maar zijn aandacht wordt getrokken door Janneman, die opstaat en slingerend naar het tafeltje van Krisjan loopt. Zijn kameraden slepen hem echter weer onmiddellijk aan de armen terug.

'Zuiplap,' zegt Boele in zichzelf en hij schuift zijn haar voor zijn ogen vandaan.

Dan gaat plotseling de deur van het pakhuis open. Boele hoort Patrice en Biezepol achter een vat onder de flessenrekken wegduiken en zelf laat hij zich bliksemsnel achter een kist in een hoek zakken.

'Verduiveld,' zegt Sakkie en Boele ziet hem in het donker rondtasten. 'Wat is hier aan de hand? Is hier iemand?' Hij staat een poosje doodstil, maar er komt geen antwoord. 'Ik zou zweren dat ik iets hoorde,' zegt hij even later en dan komt hij langzaam naar voren. 'Waar is nu die drommelse kist wijn?' praat hij voor zich heen. Hij botst ergens tegenop, bukt zich en voelt wat het is. 'Ha, daar heb ik hem al.'

Boele houdt zijn adem in. Zijn Patrice en Vlooi betrappt? Maar als hij weer kijkt, ziet hij dat Sakkie een grote kist optilt en die voetje voor voetje naar de deur draagt.

Hij is nog maar net weg of Boele gluurt alweer door het gat. Want hij hoort Nonnie ergens schreeuwen en daar ziet hij dat Janneman haar bij de arm pakt en probeert haar naar zich toe te trekken.

Dan gaat alles vliegensvlug.

Boele geeft Patrice een teken en hij beduidt Bieze om dichterbij te komen. Patrice klautert als een aap zo vlug uit het raam en verdwijnt in het donker. Geen seconde later staat Vlooi al in de deur en hij stevent recht op Janneman en zijn vrienden af. Als hij voor Janneman staat, laat die gauw Nonnie los.

'Buiten is een man,' zegt Vlooi en hij kijkt naar de vrienden van Janneman. 'Hij vraagt naar jullie. Hij wil jullie geloof ik iets geven.'

'Mij ook?' vraagt Janneman, die achter Vlooi staat.

'Nee, hij vroeg alleen naar hen.' Vlooi wijst op de vier anderen. De mannen staan op en lopen wat wantrouwig achter Vlooi aan. Die brengt hen tot de winkel van Lou. Daar blijft hij staan.

'Waar is die man dan?' vraagt een. Maar Vlooi is ineens verdwenen.

Binnen in het café verloopt alles volgens plan. Op hetzelfde moment dat Vlooi met de vier mannen naar buiten ging, is Boele te voorschijn gekomen en recht op Janneman toegestapt.

Maar Janneman ziet hem niet; hij heeft alleen ogen voor Non-

nie, die bang achteruitgelopen is. Boele grijpt zijn kans en als een pijl uit de boog vliegt hij op Janneman toe. Als die zich om draait, krijgt hij een opstopper van Boele, recht voor zijn mond. Hij deinst terug.

De andere drinkers springen allemaal op en drommen om het tweetal heen. Tegelijk komen Patrice en Biezepol uit het pakhuis, maar ze worden bijna onder de voet gelopen door de nieuwsgierige omstanders. Alleen Biezepol slaagt er nog in dicht bij Boele te komen, net op tijd om te zien dat die boven op zijn tegenstander springt. Janneman ligt onder.

Bieze duikt naar voren, zoekt de lus in het touw, klaar om die Janneman om het hoofd te gooien. Maar tegelijk barst de deur van het café weer open en de vier vrienden van Janneman bannen zich een weg door de menigte. Als ze bij Boele zijn, zien ze hoe deze Janneman een dreun verkoopt. Janneman rolt kreunend ondersteboven.

Boele en Biezepol voelen dat het niet goed gaat. Vlooi had de mannen veel langer buiten bezig moeten houden.

Ze zoeken nog een goed heenkomen, maar twee grote kerels grijpen hen van achteren beet. Boele krijgt een slag achter zijn oor. Hij worstelt wild om los te komen, valt toch plat op de grond en een van de groten ploft als een blok boven op hem.

Boele krabbelt overeind en probeert weg te komen, maar ze trekken hem aan de kraag van zijn hemd terug.

'Wacht even, boetie¹,' schreeuwt een vent, 'we zijn nog niet klaar met jou!' En een tweede vuistslag treft Boele tegen het hoofd. Hij voelt een scherpe pijn in zijn nek.

'Nou, wat hebben jullie met Nonnie te maken?' brult hij en hij ontwijkt een derde klap. Uit zijn ooghoeken ziet hij dat Biezepol als een tonnetje over de vloer rolt, maar dan direct weer overeind komt. Het volgende ogenblik krijgt hij nog een slag en hij tuimelt over de wereld.

¹ Vriendje.

Als de man weer op hem afkomt, is Nonnie er ineens ook. Zij springt tussen de twee vechters in. Maar de man duwt haar ruw weg. Hij zal Boele weer . . .

Dat is echter te veel voor de omstanders. Ouwe Sakkie is de eerste die erop af stormt en de man beetpakt. Dan breekt er een waar pandemonium los in het café. Lou Pantjes, Krisjan Klok, Maans Zevenster . . . de dronken kerels en de nuchtere, ze vliegen allemaal toe en Boele moet nog oppassen dat hij niet onder de voet gelopen wordt.

Als hij tussen alle voeten doorschuift en overeind komt, ziet hij Bieze aan de kant liggen. Zijn hemd is gescheurd en er is bloed aan zijn mond. Maar hij heeft nu geen tijd om aan Biezepol te denken, want een van de vechtersbazen geeft weer een oplawaai en hij valt dwars over Boele heen. Samen rollen ze over de vloer. Ze schreeuwen, slaan en schoppen dat het niet leuk meer is. Dan beginnen de dronkelappen met elkaar te bakkeleien. Stoelen vliegen door de lucht, tafels worden omver geworpen.

Boele ligt even versuft. Maar dan denkt hij aan Nonnie en hij springt op. Hij kijkt rond, maar alles wat hij ziet is Biezepol, die nog altijd stil op de grond ligt, net of hij slaapt. Zo vlug als hij kan gaat hij naar hem toe en stoot hem aan. Maar Bieze rolt alleen een slag om en kreunt.

'Ach kom, Boele,' zegt hij tegen zichzelf, 'hij is niet dood.'

Dan zoeken zijn ogen Nonnie weer. Maar terwijl hij zo rondkijkt, merkt hij dat er iets met zijn gezicht niet in orde is.

Hij voelt met zijn hand en dan ziet hij bloed aan zijn vingers. Maar hij heeft nu geen tijd om wonden te verzorgen, hij moet Nonnie zien te vinden. Hij heeft haar het laatst gezien toen ze tussen hem en de vuisten van een ander insprong.

Na een poosje vindt hij haar tussen een stapel lege kisten. Zij zit ineengedoken en haar schouders schokken. Boele buigt zich over haar heen en trekt haar half overeind. 'Wat is er?' vraagt hij en hij slikt.

'Je gezicht zit vol bloed,' zegt ze zacht. 'Hebben ze je te pakken gehad?'

'Welnee, het is niks. Maar jij, waarom huil jij? Hebben ze jou pijn gedaan?'

Nonnie schudt haar hoofd, ze veegt de tranen uit haar ogen.

'Ik ben bang,' zegt ze.

Boele staat op. Zonder dat hij precies weet wat hij doet, neemt hij haar hand en helpt haar rechtop. Hij trekt haar achter zich aan naar de deur, maar dan ineens denkt hij aan Biezepol. Het lawaai houdt niet op, het wil niet weer rustig worden. Boele ontwijkt op een haar een blikken beker, die door de lucht suist. Ergens door de herrie heen hoort hij de dreigende stem van ouwe Sakkie. Maar veel zullen zijn waarschuwingen en zijn beloften wel niet uithalen.

Boele vindt Biezepol op dezelfde plaats waar hij hem heeft achtergelaten. Wel zit hij nu rechtop en hij wrijft zijn handen in zijn ogen, net of hij de slaap niet goed uit heeft.

'Waar ben ik?' vraagt hij in de war, als Boele zich over hem heen buigt.

'Kom,' zegt Boele vlug. 'Kom mee, er is nu geen tijd om te praten. Kom!' Hij helpt Bieze op de been en trekt hem mee. Maar Biezepol is nauwelijks in staat rechtop te blijven.

Boele steunt hem onder de oksels en helpt hem naar buiten, waar Nonnie staat te wachten.

'Wat gaan jullie met mij doen?' vraagt Bieze. 'Eina!¹ Mijn nek!'

'Hou je mond,' zegt Boele zo boos als hij kan. 'Er mankeert je niets. Kijk liever naar mijn oog voor je iets zegt.' Hij duwt Bieze de straat op. 'Zo, en nu ga je naar huis, begrepen? En je zegt tegen je pa dat Janneman je geslagen heeft en je zegt dat hij Janneman moet oppakken en hem achter slot en grendel zetten, begrepen?'

Biezepol knikt, maar feitelijk begrijpt hij niet wat er aan de

¹ Au.

hand is. Want die twee, drie klappen op zijn kop waren genoeg om iemand knock-out te slaan.

'Toe, sta daar niet zo dom. Zo dadelijk komen ze weer op je af.' Boele heeft het nog maar net gezegd, of de deur van het café knalt open en iemand rent tussen hen door de straat in.

Dat kan Biezepol niet verdragen. Hij draait zich om en draaft in tegengestelde richting weg. Boele kijkt hem na tot hij in het donker verdwenen is. Dan kijkt hij naar Nonnie, die nog steeds zwijgend en bang naast hem staat.

'Zo,' zegt hij tegen haar, 'nu kunnen wij wel weggaan.' Hij neemt voorzichtig haar hand, maar zij trekt hem terug. 'Waar naar toe?' vraagt zij.

'Hier vandaan. De duivel kon hier wel losgebroken zijn. Kom maar, we gaan een eindje langs het strand en daar blijven we tot alles veilig is.'

Nonnie rilt. 'Maar mijn pa?'

'Wat is er met je pa?'

'Ze zullen hem wat doen. Ze zijn allemaal dronken.'

'Welnee. Ze bakkeleien met elkaar, niet met jouw pa. Kom!'

De maan komt op en tussen de daken van de huizen door zien ze de zee, grijs en glanzend in het gele licht.

'Toe dan maar,' zegt Nonnie. 'Ik geloof ook dat ze het zonder ons wel afkunnen.'

Dan pakt ze zelf zijn hand en samen wandelen ze naar de zee.

VII

Een zondagmiddag in Oestermond is anders dan een zondagmiddag ergens anders. Als er een vreemdeling zou komen en hij kende het dorp noch zijn bewoners, dan zou hij denken dat er geen levende ziel woonde. Alleen de zee doet als elke dag. Maar

de straten zijn leeg, uit de schoorstenen komt geen rook, de gordijntjes voor de ramen zijn dicht en alle deuren gesloten. En langs de kade dobberen een paar dozijn scheepjes of ze op het water vergeten zijn.

De zondag is een rustdag, dat gelooft iedereen. En zo hoort het ook.

Alleen vanmiddag is alles een beetje anders. In Oestermond zijn vanmiddag twee mensen, die niet slapen. Als je goed kijkt, zie je ze samen aan deze kant van de Witpunt op het strand zitten, zo maar in het zand. Ze zeggen niets . . . Boele en Nonnie.

De een bouwt een kasteel van nat zand. De ander zit ernaast te kijken.

Eén ding begrijpt Boele niet. Gisteravond zijn ze tot bijna middernacht hier langs het water gelopen en toen was alles anders. De zee, de wind en de duinen leken heel anders, net of hij ze voor de eerste keer zag. Toen heeft hij gedacht: dat lijkt maar zo. Morgen ziet het er weer net als altijd uit. Maar nu is het morgen en het is nog net zo. Als hij naar Nonnies stem luistert, moet hij aan allerhande dingen denken: aan het geluid van de wind in de schoorsteen, aan . . . ja, aan allerlei geluiden, die hij soms hoort en niet kent.

Boele snapt niets meer van zichzelf. Hij voelt zich anders. Zoals Jors, toen hij hem voor het eerst weer zag. Jors, die verdronken is. Toen ze klein waren, waren ze vriendjes. Maar toen ging Jors samen met zijn pa weg en hij kwam pas vijf zomers later terug. Op een dag kwamen ze elkaar tegen en toen was Jors helemaal veranderd. Hij was groter geworden en hij praatte over andere dingen dan vroeger. En zijn ogen keken net als die van Oukoos, in de verte en ernstig.

En nu ineens voelt hij zich zoals Jors. Hij wilde wel dat hij nu vlug bij een spiegel kon komen, zodat hij zichzelf kon zien. Hij is er zeker van dat zijn ogen op die van Jors lijken, want ze voelen net zo. Hij weet nu ook hoe Jors zich in zijn hart voelde toen

hij terugkwam, zo vreemd en zo pijnlijk. Zoals een mens kan verlangen.

'Waar denk je aan?' vraagt Nonnie zacht.

Boele voelt zich betrappt. 'Huh . . . eh . . . nergens aan. En jij?' Nonnie plakt nat zand op haar kasteeltje. Met de holle hand maakt ze het laatste torentje mooi vlak. Dan kijkt ze op en lacht. 'Je zit te dromen.'

'Niet waar. Ik droom niet. Ik zit gewoon een beetje naar jou te kijken.'

'Vind je mijn kasteel mooi?'

'Prachtig. Jij kan kastelen bouwen, zeg.'

De wind weet ook dat het zondag is. Hij houdt zich stil en het water is rimpelloos, moe van het af- en aanrollen, een hele week lang. Boele zou wel willen dat het 's nachts, als ze met de netten op zee zijn, zo stil was. Maar dat is nooit zo. Dan leeft het water en schommelen de schuiten tot je maag bijna binnenste buiten keert.

'Zullen we een eindje wandelen?' zegt Nonnie even later. 'Je oog zet helemaal op van het lange stilzitten.'

'Ach welnee.' Boele voelt zich in de war gebracht. Dan legt hij zelfbewust een vinger op zijn linkeroog. Want om haar heeft hij met Janneman gevochten; nu moet zij niet de gek met hem steken. 'Er mankeert niks aan mijn oog en het wordt ook niet dikker. Ik ben alleen maar met mijn gezicht tegen een tafel gelopen. Anders niks.'

Nonnie lacht plagerig en springt overeind. 'Kom,' zegt ze, 'ik ben nog nooit voorbij de Witpunt geweest.'

Boele staat langzaam op, hij kijkt haar onderzoekend aan. 'We kunnen niet langs de Witpunt,' zegt hij. 'De rotsen staan daar steil in het water. Je kunt er alleen voorbijvaren.'

Zij draait zich om en loopt achteruit. Ze zegt: 'Ben je soms bang, Boele? Ik dacht dat jij nergens bang voor was.' Uitdagend loopt ze in de richting van de Witpunt-rotsen.

Boele knijpt zijn lippen opeen, hij balt zijn vuisten. 'Heks!' zegt hij half binnensmonds. 'Je denkt toch niet dat Boele een bangerd is? Dan ken je hem nog niet.'

Als zij ziet dat hij haar achterna komt, begint ze hard te lopen. Maar hij kan harder en hij haalt haar in en vangt haar. Ze stoeien samen en rollen in het zand. Dan trekt hij haar op en loopt weer naast haar, terwijl hij hoort hoe ze hijgt.

Later rapen ze schelpen. Hij helpt haar, vertelt haar wat voor schelpen het zijn en wat voor geschiedenissen eraan vastzitten, net zoals Oukoos hem verteld heeft. En als hij niet precies alles weet, fantaseert hij maar wat, gewoon om het interessant te maken, want Nonnie luistert met open mond.

'Hoe weet je dat allemaal?' vraagt zij heel verbaasd. 'Is het allemaal waar?'

'Natuúrlijk is het waar! Dat heb ik van de zee geleerd, want de zee en ik zijn kameraden, zie je? Wij vertellen elkaar alles.'

'Puuh, hoe kan de zee jou iets vertellen? De zee kan toch niet praten?'

'O nee? De zee kan wèl praten.' Boele steekt een vinger in de lucht. 'Luister maar. Hoor je het? Als je heel stil bent, hoor je de zee praten.'

Nonnie houdt haar hoofd een tikje scheef. Ze weet niet of hij haar plaagt, maar ze spitst toch haar oren. Na een poosje schudt ze haar hoofd. 'Ik hoor niks. Je hebt de gek met me.'

'Ssst,' fluistert Boele en hij kruipt dichterbij Nonnie toe. 'Hoor je het geluid van de branding?'

Nonnie luistert weer en ze knikt.

'Ik geloof warempel . . . ja, zo nu en dan . . . Maar ik denk dat een mens wel heel goede vrienden met de zee moet zijn om hem te kunnen verstaan. En jouw oren moeten wel heel goed kunnen luisteren . . .' Ze houdt haar hoofd nog schever en luistert nog intensiever.

'Hoor je iets?' vraagt Boele ernstig.

Dan knikt Nonnie, eerst weifelend, dan meer overtuigd: 'Ja, nu hoor ik het ook.'

'En wat zegt de zee dan wel tegen jou?'

Ze staat even met de mond vol tanden. 'Ach, luister dan zelf als je het wilt weten.'

Even later staan ze weer op en lopen door. Tegen de tijd dat de zon breed over het water schijnt, staan ze voor de eerste rotsen van de Witpunt.

'Wil je er nu nog overheen?' vraagt Boele.

Nonnie betast de gladde wand en kijkt naar de bruin-witte rots-punten. 'Laten we het proberen!' roept ze opgewonden uit.

'Wou je . . . wou je werkelijk tegen die hoge wand opklimmen?' Boele vraagt het ongelovig, terwijl hij beverig naar de natte steile rotsen wijst.

'Als je niet wilt, ga ik alleen,' zegt Nonnie snibbig en ze begint zelfverzekerd tussen de eerste stenen door te klimmen.

Boele schudt verbaasd zijn hoofd, maar als zij op het eerste omloopje staat en omkijkt of hij ook komt, spuugt hij een paar maal in zijn handen, wrijft ze dan tegen elkaar tot er zwarte zweetrolletjes in zijn handpalmen komen . . .

'Ik kom . . . ga maar door!' roept hij en hij klemt zich vast aan de eerste rots.

Het wordt een wedloop tussen die twee. En Boele moet drommels goed zijn best doen om haar bij te blijven, want Nonnie klautert of ze tussen de rotsen van de Witpunt is opgegroeid. Boele snakt al lang naar adem, maar het meisje blijft hem voor. 'Tjeepie!' hijgt hij, maar voor uitrusten is geen tijd.

De Witpunt is een smalle, steile rots, die als een vinger naar de wolken wijst. Rondom de klip komen de andere opgestapelde rotsen uit de diepte van de zee omhoog. Als je boven op de steenklompen staat, kun je het volgende vissersdorp zien liggen, en diep onder je is de zee. Maar omdat er vroeger een man verongelukt is tussen de Witpunt-rotsen, komt daar nooit meer ie-

mand. Het is te gevaarlijk. De spleten zijn hier en daar veertig, vijftig voet diep. En als je voeten maar even van zo'n natte rotswand glijden . . .

Een eind boven hem hoort Boele Nonnie lachen. 'Hela!' roept ze, 'je blijft toch niet achter?' Als hij omhoogkijkt, ziet hij haar onder een overhangende steen, juist aan de kant van het oeverriet. Ze houdt haar handen om haar mond en roept iets over het water. Nog een paar moeilijke hellingen en vastgetrapte plekken en Boele is bij haar. Hij wil zijn adem inhouden om niet te erg te hijgen, maar dat lukt niet. Het zweet parelt op zijn voorhoofd, maar als hij naar Nonnie kijkt, merkt hij dat ze er net zo moe uitziet en dat geeft hem meteen een prettiger gevoel. Het waait hier harder dan beneden. De wind stoot door het riet en als je goed kijkt, zie je schuimkoppen op het water komen. 'Goeiendag . . .' zegt Boele als hij weer wat op adem is.

'Wat?'

'De wind komt opzetten. Vannacht waait het weer. Dat is nu altijd zo: overdag slaapt de wind en dan is hij 's nachts uitgerust om te kunnen spoken.'

'Hmmm,' zegt Nonnie. Veel indruk maken Boeles woorden niet op haar. Het maakt voor haar geen verschil of de wind waait of niet. Zij kent immers de woede van de zee niet, als de wind erover jaagt. Zij ziet alleen maar de albatrossen en de meeuwen, die als wasgoed boven de zee hangen en zo nu en dan in de wind heen en weer wapperen.

Er gaat een poos voorbij zonder dat een van beiden iets zegt. Dan staat Nonnie ineens op en ze zoekt houvast om hoger te klimmen. Maar doordat ze te vlug opstaat en misschien ook door de diepe afgrond naast haar voelt ze zich duizelig en ze gaat gauw weer zitten.

'Wat heb je?' vraagt Boele.

'Niks,' antwoordt zij. 'Ik . . . ik ben bang.'

'Bang? Waarvoor? Je bent helemaal alleen tot hier geklommen.'

Maar Nonnie geeft geen antwoord. Ze zit ineengedoken als eerstrandloperkje dat door de branding is natgespat. Te bang om zich te bewegen.

'Tjeepie, ik snap jullie meisjes niet. Klimmen ze eerst tot het topje van de Witpunt en dan zijn ze bang!'

Als ze nog geen antwoord geeft, kijkt Boele eens om zich heen. Hij verkent de steilte naar boven, de omloopjes, de mogelijkheid houvast te krijgen . . . Dan ziet hij in een rotsspleet, ongeveer dertig voet boven zijn hoofd, een grote rode bloem. Hij gaat rechtop staan om de bloem beter te kunnen zien. Hij kan zich niet herinneren ooit zo'n bloem gezien te hebben: hij lijkt op een roos, maar hij is groter en de bladeren scherper.

'Waar kijk je naar?' vraagt Nonnie.

'Ga maar eens staan, dan zal ik het je aanwijzen.' Boele helpt haar overeind; hij voelt hoe haar lichaam een beetje trilt, net of ze het koud heeft. 'Die bloem daar. Zie je hem? Dáár in die diepe spleet? Die rode?'

Nonnie rekt zich uit. 'O ja,' zegt ze verrukt. 'Ja, ik zie hem. Wat is het voor een bloem?'

'Ik weet het niet,' zegt hij. 'Wil je hem hebben?'

'Oei, daar kun je nooit bij. Dat is veel te hoog.'

Boele laat haar arm los. 'Blijf hier staan,' zegt hij kalm en vastberaden. 'Ik pluk die bloem voor jou.'

'O nee, niet doen!' zegt Nonnie vlug. 'O nee, Boele,' en ze probeert hem tegen te houden, maar dan ziet ze weer die vreselijke afgrond naast zich en ze blijft als verstijfd staan.

'Boele, het is gevaarlijk! Laat die bloem toch, alsjeblieft!'

Maar hij heeft zich al tegen de eerste rotspunt opgetrokken; zijn voeten zoeken veilige plekjes om verder te klimmen.

'Boele!' roept ze hem nog na, maar dan weet ze dat hij zich nooit zal omdraaien, voor hij die bloem heeft geplukt. Bang kijkt ze hem na. Ze durft bijna niet adem te halen en met een hand boven de ogen volgt ze iedere beweging van zijn handen en

voeten.

Boele tast voorzichtig zijn pad af. Probeert elke klip of wortel voor hij zich eraan optrekt. Het zweet breekt hem uit, maar de wind, die met de losse slippen van zijn hemd speelt, droogt zijn gezicht weer af. De omloopjes worden al kleiner en de rotsen steiler. Soms staat hij radeloos stil en zijn handen zoeken iets om zich aan vast te houden. Zijn handen zijn klam en als hij omkijkt om te zien hoe ver hij al is, lijkt het net of hij hoger staat dan de spits van de vuurtoren.

Het begint harder te waaien met korte windstoten. Voor alle zekerheid houdt hij zich met beide handen vast aan de rotsen. De bloem is geen tien stappen bij hem vandaan. Nu hij er dichtbij is, lijkt hij nog mooier dan op een afstand. De kroonbladeren zijn net rode was en in gedachten ziet hij al dat Nonnie hem vasthoudt.

Boele krijgt weer nieuwe moed en hij trekt zich tussen twee rotsen omhoog. Dan trapt hij op een losse steen en hij begint te glijden. Net op tijd kan hij zich nog in een gleuf vastgrijpen, hij vecht voor zijn leven. De losse steen suist naar beneden en komt met een daverende slag in het water terecht.

Hij hoort Nonnie bang iets roepen, maar hij kijkt niet meer om. Hij weet dat zij wil dat hij terug zal gaan. Maar nooit ofte nimmer zal hij nu omkeren. Dan zou ze hem uitlachen. Hij zal haar eens en voor altijd laten zien dat hij niet bang is.

Dan ziet hij een spleet net om de hoek voor hem. Hij strekt zijn arm zo ver mogelijk en haakt zijn vingers om de rand. Dan trekt hij zich op, zwaait door de lucht en hij staat op een plat stuk rots.

De wind giert met vreemde geluiden tussen de spleten en kieren van de rotsen door, hij rukt aan zijn hele lichaam. Maar de bloem is nu voor het grijpen; hij trekt zich niets van de rest van de wereld aan. Een tijdje kijkt hij half verstomd naar de heen en weer wiegende kroonbladeren. Het is een wonder. Dan bukt hij zich

en breekt met de duim en vinger de groene steel af, net waar die uit de grond komt. Het doet bijna pijn, maar het is gebeurd. En het zal geweldig zijn te zien dat Nonnie hem in de handen houdt.

Nonnie staat nog roerloos. Ze ziet hoe hij overeind komt en de bloem naar haar omhooghoudt. 'Ik heb hem!' schreeuwt hij, maar de wind waait de woorden weg tussen de rotsen. Hij ziet dat zij met de hand naar hem wenkt om naar beneden te komen. Boele steekt voorzichtig de bloem bij zijn hemd in, spuugt nog eens in zijn handpalmen en wrijft tot er weer rolletjes komen. Hij fatsoeneert zijn kleren en met een zucht begint hij de terugtocht.

De zon hangt nog maar een handbreed boven het water als hij bij Nonnie terug is. Hij is doodmoe van de spanning en lam in zijn benen. Maar als hij voor haar staat, haalt hij de bloem uit zijn hemd. 'Hier,' zegt hij en hij biedt haar de bloem plechtig aan. 'Zet hem thuis maar in het water.'

Nonnie neemt hem aan en ze houdt hem even stil in de hand, net of het meer is dan zo maar een bloem. 'Hartstikke bedankt,' zegt ze en ze ruikt eraan. 'Ik zal hem goed verzorgen. Maar je had het niet moeten doen. Je had wel dood kunnen vallen.'

Boele kijkt haar in de ogen. 'Ik wou hem voor je plukken. Je wilde hem toch hebben, niet?'

'Ja,' zegt ze zacht en ze drukt de bloem tegen haar borst. 'Heel graag.' En dan, om al haar plagerijen van vroeger goed te maken: 'Je was helemaal niet bang, hè?'

Boele schudt alleen maar zijn hoofd, want om de een of andere onverklaarbare reden kan hij geen woord uitbrengen. Zijn stem weigert dienst.

Ze staan lang tegenover elkaar en ze kijken elkaar aan of ze elkaar nooit eerder gezien hebben.

Nonnie zegt het eerst weer iets. 'Waarom heb je het gedaan?' Nu voelt Boele zich in een hoek gedreven. Het smalle paadje

waarop ze staan is plotseling veel te klein voor hem. Hij buigt zijn hoofd en kijkt naar haar rok, die in de wind wappert. Dan probeert hij de brok uit zijn keel te slikken. 'Ik . . . omdat ik . . .'
Nonnie buigt haar hoofd ook. Ze houdt de rode bloem met beide handen vast alsof ze bang is dat hij weg zal waaien.

'Omdat ik van je houd . . .'

Nonnie wil iets zeggen, maar haar haar waait voor het gezicht, het dwarrelt over haar linkerwang.

'Houd jij dan niet van mij, Nonnie?'

'Ik . . . ik weet het niet,' antwoordt zij. 'Ik . . . ik moet er nog over nadenken.' Ze slaat haar ogen op, maar als hij dat tegelijk ook doet, kijken ze allebei weer vlug naar de grond.

Dan houdt zij de bloem voor zijn neus, terwijl ze zich met de andere hand aan zijn schouder vasthoudt. 'Ruik . . .'

'Mmmm,' zegt Boele, 'hij ruikt lekker.'

IX

Storm op zee.

De wind en de regen prikken als naalden in je huid en de kou snijdt ijselijk door je kleren. De hoge golven volgen elkaar op en ze slingeren de 'Breekwater' heen en weer. De schuimkoppen spatten stuk in de lucht. De lamp is al lang van het hengsel gebroken en onder water verdwenen; het enige wat nu nog licht geeft, is het grote oog van de vuurtoren, dat over het water draait en dan weer dooft.

Het is vuil weer.

Het heeft geen zin om nu te roeien en alle drie, Oukoos, Sollie en Boele, kunnen zich maar net vasthouden en ze bidden in stilte dat de golven hen niet tegen de rotsen zullen verpletteren. De andere drie schuiten zijn niet meer te zien. Al bij de eerste

zware zeeën zijn ze uit elkaar gedreven. Een' poosje kon je de lamp van de tweede schuit nog zo nu en dan over de golven heen zien als een stuk lichtgevend fosfor, maar nu is er niets meer. Alleen de regen en de bulderende wind, die het water naar alle kanten drijft en de schuit op en neer slingert in het koude schuim.

Boele is nog nooit zo bang geweest. Een paar maal bidt hij hardop, maar de wind pakt zijn woorden nog voordat hij ze uitgesproken heeft. Daarom doet hij het maar niet meer en hij zoekt met een verwilderde blik in zijn ogen naar het vuurtorenlicht. Het lijkt wel of het steeds uit een andere hoek naar hem wenkt.

Oukoos kan niet meer precies vaststellen waar ze zijn. Soms, als het grote licht over de Witpunt draait, lijkt het of ze ten noorden van de rotsen drijven, maar als hij weer kijkt, flikkeren de lichtjes van Oestermond aan de verkeerde kant en denkt hij dat ze van het land afgestoten worden.

Als hij zich wil omdraaien om te kijken of Sollie er nog is, hangt de schuit vervaarlijk scheef. Zijn handen worden van de reling losgerukt, hij rolt ondersteboven, zijn gezicht op de bodem en hij verstikt bijna in het water. Dan wordt hij weer omhooggeworpen. Gelukkig kan hij zich met beide handen aan het bankje vastgrijpen. Moedeloos snakt hij naar adem.

Boele bijt een tijdlang op zijn tanden om niet te gaan huilen. Maar dan is het of er iets in hem breekt en zachtjes begint hij toch te schreien.

De 'Breekwater' helt weer lelijk over, drukt dan zijn neus in de lucht. Oukoos is er zeker van dat hij ergens iets hoort breken. Dan rolt zijn etensblik onder de boegkap vandaan, het vliegt door de lucht en plonst in het water. Oukoos probeert niet eens het tegen te houden, al is de trommel ook bijna zo oud als hijzelf. Hij weet het, als hij het bankje ook maar een moment loslaat, gaat het mis.

'De rotsen!' schreeuwt Sollie ineens, al weet hij dat niemand hem kan horen. Hij spert de ogen wijd open tegen het donker, wacht tot het vuurtorenlicht voorbijdraait, maar dan spat het zoute water in zijn gezicht en kan hij helemaal niets meer zien. Boele wilde dat hij thuis was, in de schemerdonkere keuken. Dat hij naar het vuur in de kachel kon luisteren. Hij wilde dat hij in het café was, dat hij bij Nonnie was, al betekende dat duizend keer dat hij weer met Janneman zou moeten vechten. De angst knijpt zijn keel dicht en hij weet niet of het tranen zijn of dat de wind zijn ogen zo doet branden.

Hij voelt zich ellendig, en voor het eerst in zijn leven haat hij de zee, haat hij Oukoos, die niet wilde luisteren toen Sollie vanavond zei dat er zwaar weer op komst was.

Hij is koud, maar toch heeft hij daar geen last van. Erger is het zwarte water om hem heen, de wind en de rotsen, die gevaarlijk steil in het water staan.

Het begint harder te regenen. De schuit ligt diep van het water en niemand probeert hem leeg te hozen. Sollie doet een enkele poging de rand los te laten en met zijn handen het water weg te scheppen, maar hij wordt ruw naar voren geslingerd en nog net op tijd kan hij zich aan een touw vastgrijpen.

Het lawaai is oorverdovend. De regen en de wind en het schuim komen van alle kanten op hen af. Het moet al twee, drie uur zijn, misschien al veel later. Maar de tijd is ineens van geen enkel belang meer.

Dan voelt Boele een hand op zijn arm. Verschrikt kijkt hij om en hij ziet Oukoos vlak achter hem staan. 'De rotsen!' schreeuwt Oukoos, maar hij moet de woorden een paar maal herhalen voor ze tot Boele doordringen. Boele kijkt strak voor zich, hij telt de stralen van de vuurtoren. Dan voelt hij dat Oukous hem meertrekt. Even later laat hij zijn schouder los en springt over boord. Boele doet ogenblikkelijk hetzelfde.

Met een verschrikkelijke klap valt hij in het water en hij zinkt

weg. De stroom rukt aan zijn lichaam, vernietigt hem bijna. Hij roeit en maait met zijn armen, maar hij zakt dieper en dieper. Zijn longen barsten van benauwdheid, dan gooit de stroom hem hoog boven de golven uit en hij hapt naar een beetje lucht.

'Oukoos!!' schreeuwt hij. Maar er is niemand. Zelfs de schuit is nergens meer te zien. Hij schopt met zijn voeten, verdwijnt weer onder een hoog uitlopende golf, hij spartelt op leven en dood, stikt van al het water dat hij binnenkrijgt en dat hij niet door kan slikken.

Nog eens gaat hij kopje-onder, dan voelt hij dat er iets tegen hem aan spoelt. Hij wil het wegstoten, maar dan heeft hij een arm te pakken. 'Oukoos, ben jij het?'

'Ja,' hijgt Oukoos benauwd en hij grijpt zich aan Boele vast. Maar dadelijk zijn ze elkaar weer kwijt en Oukoos wordt weggezogen.

Boele zwemt. Hij moet Oukous weer zien te vinden. Er breekt een golf boven hem. Wild graait hij door het water, dan ineens heeft hij houvast aan Oukoos' kleren.

'Nee!' hijgt Oukoos als hij hem omhoog heeft getrokken. 'Laat los! Zwemmen jij . . . zwemmen . . . anders verdrink je . . . laat mij los!' Maar Boele laat niet los, zijn ene hand klemt zich stijf om Oukoos' arm en met de andere roeit hij als een bezetene.

Sollie is nergens meer te zien. Misschien is hij ook over boord gesprongen en naar de andere kant gespoeld. Maar Boele wil nu niet meer aan hem denken, hij moet nu proberen zichzelf en Oukoos op het droge te krijgen en wie weet hoever het strand nog weg is.

Aan de vuurtoren te zien zijn ze aan de kant van het dorp, maar het is moeilijk te schatten hoever.

Boele komt maar langzaam vooruit. Hij doet wat hij kan om Oukoos' hoofd boven water te houden, maar zijn vracht schijnt met de minuut zwaarder te worden. Oukoos schreeuwt hem steeds weer toe dat hij hem los moet laten en alleen verder moet

zwemmen. Hij vecht zelfs om los te komen. Maar Boele geeft niet op.

Na een poosje kàn hij niet meer, hij heeft het gevoel dat hij nu ieder ogenblik onder water kan verdwijnen. En als er weer een ontzaglijke roller op hem afkomt, merkt hij tot zijn ontzetting dat Oukoos uit zijn handen glijdt en wegdrijft. Machteloos schopt hij met zijn voeten en hij slikt aanhoudend grote hoeveelheden zout water in. Dan weet hij dat het vruchteloos is om Oukoos te zoeken. Hij kan immers zelf maar nauwelijks boven blijven.

Hij vecht tegen de moeheid in zijn lijf, en tegen de zuigende stroom, die hem steeds naar de rotsen toe wil drukken, maar hij is moe en na een eeuwigheid van spartelen en vechten is hij er zeker van dat hij nooit weer grond onder de voeten zal voelen. Dat zijn tijd gekomen is om door de zee opgeslokt te worden. Toch houdt hij vol in de hoop dat er een wonder zal gebeuren. Want als je met de dood vecht, houd je niet op voordat er geen adem meer in je lichaam over is.

Plotseling ziet hij de vuurtoren weer. Hij kijkt nog eens beter en dan ontdekt hij dat hij een heel andere kant uit drijft dan hij dacht. De vuurtoren is nu schuins achter hem aan zijn rechterkant. Dat kan maar één ding betekenen. Boele doet zijn best om te luisteren. En werkelijk, dichtbij hoort hij de branding op het zand breken en terugspoelen . . . breken en terugspoelen . . . Hij kan ineens weer ademen. Hij strekt zijn lichaam en opnieuw begint hij met armen en benen te slaan en te schoppen.

Met een paar reusachtige rollers drijft hij een eind naar het land, dan sleept het water hem weer mee terug.

Eindelijk ziet hij een lichte zandstreep voor zich en hij wacht op een grote golf, die hem er naar toe zal slingeren. Hij spartelt voor het laatst, hoort de zee achter zich bruisen . . . dichterbij en dichterbij . . . hij wordt omhooggeschept en het is of zijn rug zal breken. Pas veel later voelt hij zand onder zich en beseft hij

dat hij op het strand ligt.

Hij klauwt zijn vingers in het zand en sleept zich een paar meter naar voren, tot hij er zeker van is dat het water niet meer bij hem kan komen. Dan laat hij zich slap neerzakken en blijft uitgeput liggen.

Na een tijd bedaart de storm. De wind gaat liggen, het begint te motregen en nog later wordt het droog. Maar pas als het weer dag wordt, kan Boele zich voor het eerst bewegen. Ineens herinnert hij zich alles weer en verschrikt gaat hij rechtop zitten. Er gaat iemand langs hem heen en als hij opkijkt, ziet hij dat het Sollie is.

'Waar is Oukoos?' Dat is het eerste wat hij weten moet. 'Heb je Oukoos gezien?'

Sollie gaat op de hurken naast hem zitten; hij drukt Boele terug in het zand en schudt zijn hoofd. 'Ik heb wèl de 'Breekwater' ontdekt, Kleinbaas,' zegt hij en hij zucht. 'Maar Oukoos zie ik nergens, Kleinbaas.'

Boele gaat voor de tweede keer rechtop zitten. 'Maar wat doen wij hier dan? Dan moeten we hem zoeken, Sollie, hij moet ergens zijn. Ik heb hem nog tot hier toe uit het water getrokken.' Hij wil opstaan, maar zakt meteen door de knieën.

'Blijf hier wachten, Kleinbaas, ik zal wel eens rondkijken.'

Sollie komt overeind en kijkt in het rond. Als hij zo maar ergens naar toe loopt, probeert Boele weer op de been te komen en deze keer gelukt het. Slingerend loopt hij achter Sollie aan, blijft dan dood- en doodmoe staan. Zijn hele lichaam beeft, hij klappertandt en zijn ogen voelen dik en branderig. Maar als hij weer aan Oukoos denkt, sukelt hij verder.

Aan de horizon wordt het lichter. Boele begint iets van de dingen te onderscheiden, hij ziet de omtrekken van de Witpunt-rotsen, een heel eind verder. Dan weet hij ook waar hij is. Hier heeft hij gister met Nonnie in het zand gezeten, hier heeft Nonnie een zandkasteel gebouwd.

Hij weet dat het gister was, maar het lijkt een eeuw geleden. Hij kijkt naar alle kanten, maar alles ziet er verlaten uit. Het water is uitgeraasd, zo nu en dan loopt er nog een enkel dun brandinkje naar het strand, maar het spoelt slaperig terug. Hij kan bijna niet geloven dat dit hetzelfde water is dat een paar uur geleden zo woest en onstuimig was.

Ineens hoort hij ergens een stem. Hij kan niet horen waar; de ene keer lijkt het of iemand aan de waterkant staat te roepen, dan weer klinkt het of Sollie, een eind verderop, Oukoos' naam roept.

De zon staat al als een kolossale rode lampion boven de horizon. Het water krijgt een onbestemde kleur, alsof in de diepte een vuur brandt. Maar Boele kan het vanmorgen zo mooi niet vinden als op andere dagen. Hij kijkt wantrouwig om zich heen. Oukoos heeft altijd gezegd dat de zee met hem geen grapjes kan uithalen, maar na de afgelopen nacht weet hij het zo net nog niet. Het water was vannacht anders dan anders.

Boele rust weer even uit. Niet lang, want diep in zijn hart is hij ongerust over Oukoos. Toen hij hem voor het laatst vasthield in het water, was Oukoos' lichaam slap en zonder kracht. Stel je voor dat hij nog ergens in het water rondrijft, dan kan hij nu wel . . .

Zonder verder na te denken staat Boele weer op en hij begint tussen de onderste spleten van de Witpunt te zoeken. In de diepste scheuren is het echter nog donker en hoe hij ook tuurt, het enige wat hij opmerkt is het klotsen van het water tegen de rotswanden.

Ten einde raad gaat hij terug. Hij neemt niets meer in zich op. Zijn ogen kijken wel, maar hij ziet niets meer. Hij strompelt voort in het rulle zand, blijft weer staan en kijkt achter zich naar zijn eigen voetstappen. Ik slinger ook raar, denkt hij. Dan ziet hij de schuit, half verscholen tussen de struiken onder aan een duin. Hij loopt er naar toe, eigenlijk bang om te zien hoeveel schade

er is aangericht. Maar het is de 'Breekwater', want hij kent de schuit alsof hij hem zelf gebouwd had.

De kiel is nog heel, maar als hij bij de boeg komt, ziet hij een enorm groot gat in de voorstevan. Het lijkt waarachtig wel of iemand er met een botte bijl een gat in gekapt heeft. Boele vindt het nog een wonder dat de schuit het strand gehaald heeft. Met zo'n gat zou hij binnen een paar minuten gezonken moeten zijn. Het kan alleen maar zo gebeurd zijn: de vernieling is hier tussen de rotsen ontstaan toen het water alweer zakte. Dan hoort hij duidelijk dat Sollie zijn naam roept. Hij gaat zitten en kijkt om. Daar staat Sollie, boven op de Ankerklip, op de rand van een spleet. Hij wenkt met zijn ene hand en wijst met de andere in de diepte. Zijn mond beweegt, maar Boele verstaat niet wat hij zegt. Hoewel hij geen kracht meer in zijn lijf heeft, gaat Boele toch op een holletje naar hem toe.

De zon staat al een handbreed boven het water. De kou is nog net zo snerpend. Kon hij zijn natte kleren maar uittrekken, dan zou hij zich een stuk beter voelen. Hij heeft nu echter geen tijd om veel aan de kou te denken.

'Zie je hem?' roept hij, nog voordat hij bij Sollie is. 'Zie je Oukoos?'

'Ja,' zegt Sollie bedrukt. 'Als je hier staat. Kijk daar.' En hij wijst met zijn hand ver in de diepte.

Boele moet even bijkomen, dan kijkt hij naar de plek die Sollie aanwijst. Eerst ziet hij niets. 'Wat . . . waar?' vraagt hij. 'Ik zie hem niet.'

Dan, en het is of zijn hart stilstaat, ziet hij in de diepte een lichaam. Roerloos tussen de ronde stenen.

'Hij . . . hij is toch niet . . . dood, Sollie?'

'Ik weet het niet, Kleinbaas. We moeten naar hem toe.'

Zwijgend zoeken ze een geschikte plek om af te dalen. De omloopjes zijn glad van de regen en het gaat maar heel langzaam. Nu en dan glijden ze uit, maar Boele houdt geen oog van Ou-

koos af. Bewoog hij maar even, denkt hij. Maar hij ligt daar net of hij dood is.

'Oukoos!' schreeuwt hij als hij van de laatste rots afspringt en schoorvoetend dichterbij komt. Hij is bang om te kijken, maar hij moet weten hoe het met Oukoos is. 'Oukoos, wat mankeert eraan? Heb je je pijn gedaan? Oukoos?'

Naast de stille figuur blijft hij staan. Hij keert zich om naar Sollie, maar die blijft vijf, zes stappen verder staan, te bang om dichterbij te komen. Dan bukt Boele zich en hij schudt voorzichtig aan Oukoos' schouder. 'Oukoos, kom toch. Toe dan, Oukoos.' Er gaat een rilling door hem heen en het voelt of iemand zijn keel dichtknijpt als hij het bloed ziet op het gezicht en de kleren van de oude man.

Maar dan plotseling, onverwacht, tilt Oukoos zijn hoofd op en hij kijkt naar de onthutste Boele. Boele kijkt in zijn ogen, dan laat Oukoos zijn hoofd weer zakken. 'Boele . . .' zegt hij en er komt een glimlach om zijn mond. 'Daar was ik er bijna onderdoorgegaan, hè?' Hij probeert zich half op te richten en Boele ziet zijn borst op en neer bewegen.

'Ga met Sollie mee, jongen . . . de stenen zijn . . . hard . . . waar ik hier lig . . .'

X

Het leven krijgt voor Boele plotseling een andere kleur. Alles is veranderd. 's Nachts gaat hij het water niet meer op. Sollie gaat met de mannen van de andere schuiten. In plaats van 's nachts netten te trekken en overdag te slapen, blijft Boele nu dag en nacht in de slaapkamer van Oukoos. Hij verzorgt hem en brengt hem fris water. Of hij houdt hem zo maar wat gezelschap.

's Morgens vroeg, als de dag nog maar net begonnen is, komt

Nonnie door de achterdeur binnen. Zij maakt het huis aan kant, kookt versterkende soep, om de andere dag verschoont zij het verband van Oukoos' hoofd, zijn armen en zijn linkerbeen, ze wast Boeles kleren of ze zit bij Oukoos als Boele andere werkjes opknapt.

's Avonds als het donker wordt, gaat ze weer weg. Dan groet ze de beide mannen en wandelt naar het dorp om haar pa tot laat in de nacht in het café te helpen.

Boele vindt het een vreemde manier van leven. Hij voelt zich er helemaal onwennig door. Elke avond als Sollie even naar Oukoos komt kijken, heeft hij het gevoel of hij zich ook klaar moet maken. En omdat hij gewend is geweest iedere nacht op het water te zijn, wordt hij soms midden in de nacht wakker. Dan springt hij verschrikt rechtop in zijn bed, helemaal verbaasd omdat er geen sterren boven zijn hoofd zijn en geen gedreun van water in zijn oren. Dat duurt nooit lang; dan weet hij weer dat hij in zijn bed ligt en niet op zee is.

Oukoos voelt zich vreselijk moe. Soms, als Boele in de kamer komt, ziet hij hoe het gezicht van de oude man vertrekt van de pijn, maar er komt geen klacht over zijn lippen. Hij vindt nog altijd, en dat heeft hij Boele ook geleerd, dat een visser niet kleinzerig is en nooit klaagt.

Oestermond heeft geen dokter. Maar al was die er wel geweest, dan nog zou Oukoos hem niet roepen. 'Ze vragen je een boel geld,' zegt hij, 'en als ze klaar met je zijn, ben je dood.'

Daarbij kent Oukoos middeltjes tegen elke pijn: getrokken saliebladeren tegen de hoest, fijn gestampte annaboomwortel op water tegen de koorts, olijfbladeren om bloed te stelpen. Als een mens in de zon en de wind opgroeit, is de natuur zelf het beste medicijnkastje.

Elke dag gaat Boele langs het voetpad achter het dorp naar de berg. Daar graaft hij wortels op, plukt bladeren en scheurt stukken boomschors af, net zoals Oukoos het hem opdraagt. Thuis

kookt hij de bladeren, stampt de boomschors tot poeder, trekt de wortels op de kachel en maakt pleisters als Nonnie bij de zieke zit, zijn kleren verstelt of alleen maar een beetje met hem praat. Omdat Oukoos dikwijls pijn heeft en dag en nacht opgepast moet worden, is er niet veel tijd voor andere dingen. Daarom heeft noch Nonnie noch Boele met een woord gerept over wat er die avond bij de Witpunt begonnen is. Nonnie heeft toen wel beloofd dat zij de volgende dag antwoord zou geven, maar als er iemand thuis ziek ligt, heeft een mens geen zin om over dat soort dingen te praten. Een paar maal wilde Boele erover beginnen toen hij alleen met Nonnie in de keuken was, maar elke keer heeft hij ervan afgezien. Hij zal maar wachten tot Oukoos weer gezond en wel is, hoe moeilijk het hem ook valt.

Toch blijft het tussen hen, al wordt er niet over gesproken. Als Boele Nonnie in de ogen kijkt, vraagt hij zich af of ze ja zal zeggen als hij het haar weer vraagt. En als ze samen bij de achterdeur of in de keuken zijn, piekert Nonnie erover of Boele het haar weer zal vragen en wat zij dan antwoorden moet.

Graag zou ze er met iemand over willen praten, iemand raad vragen, maar ze zou niet weten met wie ze rustig over zo iets kan praten zonder zich te schamen. Haar pa zou haar uitlachen als ze ermee aankwam. Hij zou zeggen dat ze maar met haar beide benen op de grond moest blijven. En Oukoos? Nou ja . . . hij zou misschien niet lachen, maar ze durft toch niet recht met hem over zulke belangrijke dingen te praten. Bovendien zal het Boele vast niet aanstaan als zij er met Oukoos over praat. Op een dag, als Oukoos alweer aardig is opgeknapt, is Nonnie bezig zijn verbanden te vernieuwen. Zij merkt het niet, maar Oukoos let heel nauwkeurig op haar. Zo nu en dan glimlacht hij stiekempjes in zijn baard alsof hij iets ziet wat niemand anders kan zien. Pas als zij klaar is en weg wil gaan om wortelextract te halen, grijpt hij haar hand en houdt haar tegen. 'Wacht eens even. Ik wil met je praten . . .'

Wat onzeker blijft Nonnie staan. 'Waarover, oom Oukoos?'

'Niet óóm Oukoos, Nonnie. Alleen maar Oukoos.'

Nonnie buigt verlegen het hoofd. 'Ja . . . Oukoos?'

'Boele, hè? Wat voel jij voor hem?'

Het gordijntje voor het raam wappert opzij en een ogenblikje blinkt de zon op Nonnies haar.

'Wat bedoelt . . . Oukoos?'

'Je kunt mij niets wijsmaken. Ik geloof dat hij jou te pakken heeft. Dat zie ik aan de manier waarop jij naar hem kijkt.' Oukoos ziet Nonnie blozen, hij drukt geruststellend haar hand en laat die dan weer los. 'Ik ken Boele zo goed als ik mezelf ken,' zegt hij dan. 'Jij slaapt in zijn verstand.'

Nonnie begrijpt niet wat Oukoos met die woorden kan bedoelen.

'Ik . . . weet zelf niet wat er met mij is,' zegt ze en ze kijkt naar Oukoos op.

'Echt niet? Ik dacht anders dat je duidelijk iets dwars zat.'

Om maar iets te doen zet Nonnie het nachtkastje met medicijnen naast Oukoos' bed recht, ze duwt de laadjes dicht en stoft het blad nota bene met haar schort af. En ze zegt voor zich heen:

'Ach, we zijn nog veel te jong om te trouwen . . .'

Oukoos kijkt haar aan. 'Hoe oud ben jij eigenlijk?' vraagt hij.

'Vijftien?'

'Zestien,' zegt Nonnie en dan kijkt ze Oukoos nieuwsgierig aan.

'Waarom vraagt Oukoos dat?'

'Ach, zo maar. Boele wordt, laat eens kijken, zeventien. Ja, hij wordt binnenkort zeventien.' De oude man gaat rechtop in de kussens zitten. 'Maar trouwen? Ja, dat is een heel ding. Jullie hoeven toch niet meteen te trouwen? Je kunt eerst verkering hebben, zoals dat hoort.'

'Boele heeft mij al gevraagd of ik van hem houd, en ik weet niet of ik ja of nee moet zeggen. Want wie moet mijn pa dan 's avonds in het café helpen?'

'Kom eens hier zitten,' zegt Oukoos en hij schuift een eindje naar

de muur. Als Nonnie wat beschroomd aan zijn verzoek voldoet, kijkt hij haar lang in de ogen. Zo lang, dat zij haar hoofd buigt. 'Ik ben blij dat jouw pa naar Oestermond gekomen is,' zegt hij dan. 'Dat heeft de Heer zo bestuurd. Om Boeles bestwil. Je kunt een goede kameraad voor Boele zijn.'

'Moeten we dan trouwen?'

'Nee, dat kan nog wachten. Maar daarom kunnen jullie wel vrienden zijn. Als hij je nu weer vraagt of je van hem houdt — en ik weet dat het zo is — dan zeg je ja. En dan hebben jullie verkering. En op een dag, als de zee mij pakt en als de Lieve Heer Boele spaart, kunnen jullie trouwen. Een mens weet nooit hoe alles zal gaan, nietwaar? Dan zorg jij voor Boele zoals je mij nu verzorgt. Zou dat niet mooi zijn?'

Nonnie knikt alleen maar, dan staat ze op. 'Nu moet ik de medicijnen halen, die staan nog op de kachel.'

Maar net op dat ogenblik klopt er iemand op de achterdeur en even later komt Sollie binnen. Hij loopt voorovergebogen, zijn hoed in de hand. Nonnie is wàt blij dat er bezoek komt; nu kan zij weggaan.

Als zij in de keuken komt, staat Boele juist in de buitendeur, een korfje met oesters over zijn schouder. Ze hoeven beiden geen woord te zeggen, maar tegelijk denken ze aan die eerste keer — toen hij ook oesters gezocht had. In datzelfde rieten mandje. Boele gaat naar de witgeschuurde tafel en zet zijn vrachtje neer. 'Hoe is het met Oukoos?' vraagt hij, zich intussen het zweet van het hoofd vegend.

'Goed. Sollie is bij hem.'

Nonnie weet niet hoe het komt, maar nu ze met Oukoos gepraat heeft, is er iets veranderd. Het is net of hij het ijs gebroken heeft. Ze wil iets zeggen, maar ze kan niets bedenken. Dan neemt ze het mandje van hem over en woelt met haar vingers door de natte schelpen. 'Wat prachtige grote,' zegt ze. 'Heb je die bij de Kanonsklip gevonden?'

Boele knikt en hij kijkt haar een ogenblik in de ogen. Weer denken ze allebei aan die eerste dag, toen zij hard voor hem wegliep. Onverwacht staat Sollie in de deur. 'De Oubaas roept jullie,' zegt hij.

Nonnie legt de schelpen terug en ze kijkt Boele aan. Het lijkt wel of ze bang is om samen met hem bij Oukoos te zijn, haar hart bonkt in haar borst. Maar Boele is al bij de deur en zij loopt gedwee achter hem aan.

In de kamer doet de oude baas of er geen vuiltje aan de lucht is. Hij zegt alleen: 'Jullie hebben hard gewerkt vandaag. Jullie zitten alle dagen met mij opgescheept, ik zou zeggen, ga maar een eindje wandelen. Sollie helpt mij wel als het nodig is, en hij blijft tot de zon ondergaat.' En dan, zonder nog een blik op de twee te slaan, keert hij zich weer tot Sollie en hij praat weer over de 'Breekwater', die nog op het droge ligt en die gekalefaterd moet worden.

Boele en Nonnie kijken elkaar even heel verbaasd aan en dan verdwijnen ze samen. Maar in de keuken blijven ze weer staan alsof het afgesproken is.

'Wil je eigenlijk wel?' vraagt Boele.

Nonnie knikt. Zij heeft best dóór wat Oukoos in zijn hoofd heeft, maar ze zegt niets. Dit is een geheim van Oukoos en haar en een geheim mag je nooit verklappen.

Als ze buiten zijn, loopt Boele zo hard, dat zij moeite heeft hem bij te houden. Ze zegt iets tegen hem, maar hij geeft geen antwoord. Hij loopt of hij haast heeft. Ze gaan langs de rivierdijk, dan voorbij de kade in de richting van de Kanonsklip.

Bij de vervallen boothuizen blijft Nonnie plotseling stilstaan. Boele doet nog een paar stappen, dan blijft hij ook staan. Hij wacht even voor hij omkijkt. 'Wat is er met jou aan de hand? Waarom blijf je staan? Wil je niet verder met mij lopen?'

'Je bent zo stil,' zegt Nonnie vlak.

'Wat moet ik dan zeggen? Er is niks te zeggen.'

'Nou, dan ga ik terug!' en Nonnie voegt de daad bij het woord. Nu gaat het scheef, denkt Boele. Hij weet zelf niet waarom hij nog niets tegen haar gezegd heeft. Het zal wel komen omdat een mens geen zin heeft iets te zeggen als hij buikpijn heeft. Hij is een schijtebroek, dat weet hij en daar moet maar eens een eind aan komen.

Vlug loopt hij Nonnie achterna en bij de kade haalt hij haar in. Hij grijpt haar bij de arm. Als ze stilstaat, kijkt ze hem hijgend aan. 'Waarom loop je mij na?' vraagt ze.

Boele kijkt haar aan. 'Je moet bij me blijven. Ik heb . . . ik ben . . . het spijt me dat ik niets gezegd heb. Dat komt, weet je, omdat . . .'

'Nou?'

Boele denkt snel na. 'Wel . . . ik . . . om Janneman.'

Dan is Nonnie een en al belangstelling. 'Janneman? Hoe zo?' Boele weet niet of hij alles vertellen moet of niet. Op zijn mooist denkt ze straks nog dat hij bang is, of ze maakt zich zorgen of zo iets. 'Nou ja, toen ik daarnet oesters zocht, was Janneman daar ook en toen hij mij zag, kwam hij naar me toe . . .'

'En toen . . .'

'Toen bleef ik maar staan. Ik zag dat hij niet kwam om te vechten, dus dacht ik, ik wacht maar. Wat wou je? vroeg ik en toen zei hij: Hoe gaat het met Oukoos? Ik zei: Dat gaat je niks aan, Oukoos is gezond. Toen bleef hij heel eigenaardig staan en zei: Als Oukoos dood is, zijn zijn schuiten van mij — van niemand anders. En dan verkoop ik ze.'

Nonnie kijkt Boele aan met haar grote, zwarte ogen. 'En toen?' 'Toen zei ik dat hij met molentjes liep en toen zei hij: Zie je dit mes? Ik wacht mijn kans af, je hebt nog wat van mij te goed.'

'En jij? Wat heb jij toen gedaan? Erop geslagen?'

'Nee, ik zei tegen hem dat hij lang moest wachten voor Oukoos het loodje legde. Hij loopt alweer rond en het duurt niet lang meer of hij vaart het Blauwe Water weer op, zei ik tegen hem.'

'Maar dat is helemaal niet waar,' schrikt Nonnie. 'Hij komt nog niet eens uit bed.'

'Wat doet dat ertoe? Dat gaat Janneman niets aan.'

Ze lopen langzaam naar de Kanonsklip. De zee ligt aan hun rechterkant, het water is laag. Hier en daar zijn wat plasjes water tussen de zandribbels blijven staan.

'Denk jij dat Oukoos weer beter wordt?' vraagt Boele na een poosje.

Nonnie antwoordt niet dadelijk. Pas als Boele blijft staan en naar haar kijkt, haalt ze haar schouders op. 'Hij was gister wel veel beter, maar vanmorgen was zijn stem vermoeid en hij kreunde toen hij dacht dat ik hem niet hoorde.'

'Je . . . je denkt toch niet dat hij doodgaat?'

'Ach nee, ik weet niet.'

'Kom kom,' zegt Boele. 'Oukoos gaat zo maar niet dood. Hoe kom je erbij? Oukoos is een echte visser en een goeie visser gaat niet aan de wal dood. Oukoos zou woedend zijn als hij zo dood moest gaan.'

'Woedend zijn?' vraagt Nonnie ontsteld.

Zwijgend lopen ze door, ieder met zijn eigen gedachten. Nonnie denkt aan wat Boele zojuist gezegd heeft en Boele vraagt zich af of hij nu eindelijk niet weer over dat allerbelangrijkste moet praten.

Vlak voor de eerste branding bukt hij zich vlug en gaat op de hurken zitten. Hij begint met zijn vinger figuurtjes in het zand te tekenen. Nonnie gaat naast hem zitten, zo maar dicht tegen hem aan. De wind waait haar haar voor haar gezicht, hij rukt aan haar rokje. Boele ziet dit alles uit zijn ooghoeken aan en hij vindt het wonderlijk mooi. De vinger waarmee hij tekent, beweegt zich langzamer en dan blijft hij in het zand steken. Hij kijkt naar haar, naar haar handen, haar armen, haar keel, haar ogen. 'Nonnie,' zegt hij met een schorre stem. 'Je bent mooi.'

Ze kijkt hem eerst verwonderd aan, dan slaat zij haar ogen neer.

Haar haar golft als zeewier over haar borst. 'Echt?'

Hij slikt, alsof hij nu pas beseft wat hij gezegd heeft. 'Ja,' zegt hij, 'al van de eerste dag af . . . je bent toch niet boos? Ik . . . ik kan er niks aan doen. Ik vind je heus mooi.'

Nonnie maakt een gootje in het zand, het zeewater stroomt erin. 'Wat bedoel je met mooi?'

Boele harkt zijn haar, maar de wind maakt het meteen weer in de war. 'Nou . . . mooi. Zoals, zoals de zee en zoals . . . nou ja, gewoon mooi.'

'Is de zee dan mooi?'

'Vind jij dat dan niet?'

'Maar de zee is groot en ik ben klein.'

Daar moet Boele even over nadenken. 'Ach, ik weet niet hoe ik het zeggen moet.'

Opgelucht zegt Nonnie ineens: 'Oukoos zegt dat wij vrienden kunnen zijn, maar hij zegt dat we nog lang niet kunnen trouwen.'

'Oukoos?'

'Ja . . . Oukoos. Hij heeft met me gepraat. Ik ben niet begonnen, hoor. Hij is begonnen.'

Daar begrijpt Boele niets van. 'Wat heeft hij gezegd?'

'Hij zei dat jij van mij houdt en ik van jou. Dat had hij gezien. En we kunnen best verkering hebben zoals het hoort, zei hij.'

Dat is fraai, denkt Boele. Wat weet Oukoos van hem af en waarom kletst hij daarover? Als Nonnie vanavond naar het café is, zal hij daar eens wat van zeggen. Laat hij zich met zijn eigen zaken bemoeien. Tjeepie, Oukoos heeft er niets mee te maken.

'Hoor je wel wat ik zeg?' vraagt Nonnie.

'Jawel, ik hoor het best. Maar . . .' Het voelt of er een zwerm vogels voor zijn ogen langs vliegt. 'En . . . zijn we nu vrienden? Hebben we nu verkering?'

Nonnie knikt. Dan staat ze op, klopt het zand van haar rok en op haar blote voeten loopt ze door het ondiepe water terug.

Hij staat ook op en loopt haar na, bedeesd 'en onzeker. Maar het is of dan de zon in zijn hele lijf doorbreekt. Net of er een fontein begint te spuiten.

Nu gaat hij me nat spatten, denkt Nonnie. Ze wil nog hard weglopen, maar hij haalt haar in. Hij pakt haar hand en trekt haar mee. Dan plonzen ze lachend door het water.

XI

Boele kijkt verschrikt naar Oukoos. Hij begrijpt het allemaal niet. Zo heeft Oukoos nog nooit gesproken; zijn stem klinkt zo eigenaardig, dat hij die bijna niet herkent.

'Wat bedoelt Oukoos, dat het Oukoos' hart is?'

'Ach Boelemans, ik ben zo moe. Dat gespartel in het koude water is te veel voor mij geweest, denk ik. De zere plekken zijn het ergste niet, die genezen wel weer. Maar het is het klokje daarbinnen dat niet meer goed tikt. Voel eens hier bij mijn ribben . . . nee, een beetje hoger. Ja daar. Voel je het kloppen?'

Boele zit bewegingloos met zijn hand op Oukoos' borst. Dan knikt hij langzaam. 'Het voelt net als . . . net als een mank vogeltje,' zegt hij en hij kijkt Oukoos bezorgd aan.

'Dat zeg je goed, zo is het. Als een hart zo klopt, weet je dat het mank loopt, dat het niet lang meer lopen kan.'

'Maar . . . wat moet er nu gebeuren? Helpen de wortels dan niet of iets anders?'

Oukoos sluit de ogen, hij schudt zijn hoofd en glimlacht. Dan ligt hij een tijdlang doodstil, net of hij slaapt. Alleen zijn borstkas gaat hevig op en neer, zoals 's nachts het water als de wind opsteekt.

Boele denkt dat Oukoos werkelijk in slaap gevallen is, maar dan

gaan zijn ogen weer open en zijn hand tast op het laken. 'Geef me . . . laat me je hand voelen,' zegt hij moeilijk. 'Ik wil je iets zeggen . . . iets belangrijks . . . voor het donker is.'

Boele buigt zich over Oukoos heen, maar hij kan bijna niet verstaan wat de oude man zegt.

'De schuiten, jongen. Die zijn nu van jou . . .'

'Van mij, Oukoos? Dat kan niet, Oukoos. Over een poosje is Oukoos weer op de been, dan gaan we weer samen de zee op.'

'Nee, ik meen wat ik zeg. Ik vaar voortaan met jou uit. Jij bent dan de stuurman en de vangst is van jou.'

Boele slikt. 'Dank u, Oukoos. Maar waarom praat Oukoos nu zo zacht?' Er komt geen antwoord uit het bed, Oukoos ligt met de ogen dicht. Heel veel later zegt hij weer iets, maar Boele kan hem niet meer verstaan.

'Oukoos?'

'Doe . . . gordijn . . . open.'

Boele staat op en doet wat hem gevraagd is. Het is al laat op de middag, het licht schijnt gelig naar binnen.

Dan staat Nonnie in de deur. Boele beduidt haar op de tenen te lopen. Dan neemt hij Oukoos' hand weer, hij streelt de magere vingers. Nonnie komt achter hem staan. Zij fluistert zacht iets, maar de woorden blijven in haar mond steken.

Boeles keel is droog als een leren lap. Hij slikt en slikt, maar er is niets om te slikken. Eensklaps knijpt Oukoos stijf zijn hand, dan wordt die slap en glijdt hem uit de vingers.

Pas als Sollie die avond binnenkomt en Nonnie hem alles heeft verteld, wil Boele voor het eerst uit de kamer. Hij geeft geen antwoord als ze hem iets vragen; zijn ogen kijken strak als iemand die diep in gedachten verzonken is.

's Nachts kan hij ook niet slapen. En de volgende dag evenmin. Hij dwaalt wat rond, door het huis en op de werf. Soms helemaal naar het strand, naar de Kanonsklip en terug, naar de Witpunt en terug.

Op een keer loopt Nonnie een eindje achter hem aan, maar ze haalt hem niet in en keert zich om. Plat in het zand huilt ze tot ze niet meer kan.

Op de middag van de tweede dag begraven ze Oukoos op het kerkhof bij al de anderen. En diezelfde middag maakt Boele een grafsteen. Ronde stenen, die de zee heeft aangespoeld, stapelt hij op elkaar.

's Avonds loopt Sollie naar het kerkhof om te kijken of Boele zijn werk goed gedaan heeft. Dan gaat hij terug en hij gaat met de andere mannen naar de schuiten om uit te varen. Maar die nacht speelt hij niet op zijn mondharmonika.

Het duurt een week voordat Boele weer gewoon kan denken. Op een morgen, als het bijna licht is, kijkt hij naar buiten. Hij ziet de schuiten een voor een binnenkomen met de vangst van de nacht. En ineens voelt hij dat Oukoos teleurgesteld zou zijn als hij wist dat hij hier zo stond te kijken zonder iets te doen. Hij moet het gebeurde van zich afschudden en opnieuw het werk aanpakken. En voor het eerst na drie weken is Boele die morgen weer op de kade om met de verkoop te helpen. Met tegenzin kijkt hij naar de glibberige vis in de schuiten, want als hij dit alles ziet, beleeft hij weer die stormnacht.

Tegen zevenen gaan de laatste vrouwen kwebbelend naar het dorp terug, hun schoudermandjes boordevol. Boele kijkt hen na en als ze achter de wilde banaan zijn verdwenen, gaat hij naar Sollie, die languit op de loopplank ligt te rusten.

'Mooie vis vanmorgen,' zegt hij, als hij naast de bruine man zit.

'Waar hebben jullie die gevangen?'

'Achter het eiland, Kleinbaas, aan de kant van de rotsen.'

Boele knikt. En na een poosje vraagt hij: 'Ga je nu slapen, Sollie?'

'Ja Kleinbaas, ik ben wel moe. Waarom vraagt Kleinbaas dat?'

'Omdat ik vandaag de 'Breekwater' verder op het strand wil trekken en met de reparatie wil beginnen.'

'Neemt Kleinbaas het dan over?'

'Ja Sollie. Oubaas Oukoos heeft op een avond gezegd dat ik nu zijn werk moet doen. Blijf jij bij mij, Sollie, zul je niet weggaan?'
'Nooit ofte nimmer, Baas. Ik blijf bij de Baas. Oubaas heeft gezegd dat ik bij Baas Boele moet blijven, tot de zee mij te pakken neemt. Dus blijf ik. Zo heeft Oubaas het gewild.'

Boele wordt helemaal warm van binnen. Oukoos heeft aan alles gedacht. Vanavond zal hij naar het kerkhof gaan om hem daarvoor te bedanken zoals dat hoort.

'Nou, daar ben ik blij om, Sollie. Jij bent de beste bruine visserman van het hele Blauwe Water en ik ben blij dat je bij mij blijft. Dan vangen we vast altijd grote vissen.'

'Ik ben ook blij, Baasje,' zegt Sollie.

Zonder meer te praten staat Boele op en hij loopt naar het dorp om Nonnie goeiemorgen te zeggen voor hij aan het werk gaat. Dan haalt hij thuis zijn gereedschapskist en zo stapt hij in de richting van de Witpunt.

De 'Breekwater' ligt nog net zoals hij die nacht is aangespoeld, scheefgezakt tussen het helmgras. Aan de waterkant heeft de wind al een hele berg zand tegen de ribben van het schip opgewaaid en dat moet Boele eerst weggraven.

Hij zwoegt en werkt tot het zweet hem langs het lijf gutst. De bouten, waarmee de ribben vastzitten, zijn moeilijk los te krijgen en als hij eindelijk de versplinterde planken eruit heeft, staan de blaren in zijn handen.

Als de zon op het hoogst is, komt Nonnie met een fles thee in de hand achter het duin vandaan. Boele laat zijn gereedschap waar het is en hij gaat in de schaduw van een overhellende rots zitten, waar zij hem wat te drinken inschenkt.

Ze praten niet veel en als ze wel iets zeggen, is het maar een vluchtig woordje. Als de fles half leeg is, doet Nonnie de kurk er weer op. Dan gaan ze languit op het koele zand liggen. Het dreunen van de zee maakt ze slaperig. Laat in de middag, als

het water alweer zakt, wordt Boele pas wakker. Nonnie is weggegaan en dat spijt hem. Maar dan hoort hij getimmer op de 'Breekwater' en daar ziet hij Sollie naast de schuit zitten. Op zijn achterste in het zand is hij aan het zagen en meten.

's Avonds, als ze naar het dorp teruggaan, ziet de schuit er al heel wat toonbaarder uit. Maar het kost nog twee dagen hard ploeteren voor alles Boele naar de zin is. Tot slot en besluit koopt hij een blik rode verf bij ouwe Lou Pantjes en dan wordt de schuit van binnen en van buiten zorgvuldig overgeverfd. Natuurlijk zit hij die avond vol rode vlekken, maar hij is puur tevreden als hij bij Nonnie komt.

Tot zijn grote verbazing vindt hij Patrice, Vlooi en Biezepol in het café. Als hij opgewekt naar hen toe wil gaan om gedag te zeggen, draaien ze hem tegelijk de rug toe en ze gaan bij de toonbank staan fluisteren en smoezen. Alleen Biezepol gluurt steeds weer over zijn schouder naar Boele, die onthutst blijft staan.

Hij snapt niet wat er loos is. Nonnie is ook in geen velden of wegen te zien. Net als hij maar eens naar het drietal toe wil gaan om te vragen wat er aan de hand is, komt zij uit het pakhuis met een dienblad in de hand. Als ze hem ziet vliegt ze naar hem toe en blijft hem met grote verwarde ogen aanstaren. 'Ze zijn woest op je,' zegt ze en ze knikt in de richting van Patrice en de anderen.

'Ja, dat merk ik,' zegt Boele en hij kijkt tersluiks naar de jongens. 'Wat heb ik misdaan?'

Nonnie trekt haar schouders op. 'Ik weet het niet. Ze willen het niet zeggen. Ze zeggen alleen dat ze nu weten wat jij er voor eentje bent.'

Boele fronsst zijn wenkbrauwen. 'Wat ik er voor eentje ben?' Dan rolt hij zijn mouwen omhoog. Hij doet een paar stappen naar hen toe, maar blijft dan ineens weer staan. Hoe komt het dat hij nu aan Oukoos moet denken? Die zou het niet goedvinden als

hij nu al ging vechten. De grond op zijn graf is nog niet eens opgedroogd.

Hij keert zich om. 'Wat ga je doen?' vraagt Nonnie. Ze heeft al die tijd naar hem staan kijken.

'O niks. Helemaal niks. Ik ga naar huis.'

'Ben je bang voor die daar?'

'Pff, voor dat stel zeker. Ik niet, hoor.'

Nonnie zegt niets meer. Ze blijft stil staan en ze kijkt hem twijfelachtig aan. Ze weet niet wat zij ervan moet denken.

Dat neem ik niet, denkt Boele, als hij haar gedachten op haar gezicht leest. Oukoos heeft altijd gezegd dat een visser zijn mannetje staat en Nonnie kijkt warempel of ze denkt dat hij bang is. Zonder verder na te denken stevent hij op het fluisterende stel af. 'Wat is dat voor een gedonder hier? Wat heb ik jullie gedaan?'

Geen van drieën antwoordt. Patrice fluistert Bieze nog iets in het oor. Bieze staat wat te schutteren en hij wil er vandoor gaan, maar Boele geeft hem de kans niet. Hij grijpt hem van achteren bij zijn hemd en trekt hem van de toonbank vandaan.

'Nou, wat is er te tsjip-tsjippen? Zeg op of ik zal . . .'

'Hoor hem,' smaalt Patrice. 'We kennen jouw slag, ventje. Jij denkt zeker dat wij jouw slaven zijn, hè? Maar we hebben je d66r.'

'Ja,' valt Vlooi hem bij. 'Jij laat ons voor je werken en we krijgen er niks voor. Waar blijft ons vissnoer?'

'Nadat jij Oukoos' schuiten geërfd hebt . . .'

'Zalige Oukoos,' verbetert Boele.

'Nadat jij zalige Oukoos' schuiten geërfd hebt, ken je ons niet meer. Je loopt door het dorp of al het water van de zee van jou is. En voor dat vissnoer, hè? Daar hebben wij hard voor gewerkt, dat vergeet je zeker?'

'Ik heb gewerkt,' zegt Boele vlug. 'Ik heb niet een beetje door het dorp gelopen. En het snoer heb ik heus niet vergeten. Het

ligt bij mij thuis. Als jullie naar me toe waren gekomen, zou ik het je gegeven hebben.' Boele haalt diep adem, hij harkt zijn hand door zijn ongekamde haar. Hij moet nu goed nadenken voor hij iets zegt.

'Ik wou jullie net vanavond vragen of je morgen wilt helpen als ik . . .'

'Alweer?'

'Nou, je hoeft niet als je niet wilt. Ik heb de 'Breekwater' weer klaar; morgenavond na zonsondergang ga ik voor het eerst het water op. Als jullie wilt, kun je morgenavond mee.'

De drie kijken elkaar een ogenblik onzeker aan. Dat is nu echt Boele, die weet zich altijd overal uit te redden. Bieze pol zegt het eerst wat. 'Arijt,' zegt hij. 'Ik ga mee.'

'Welverd . . .' Patrice gluurde tussen zijn oogharen naar Bieze.

'Ja, welverd . . .' herhaalt Vlooi verontwaardigd.

'We zullen erover denken,' besluit Patrice en Vlooi zegt hetzelfde.

'O goed, jullie denken maar. Bieze gaat in ieder geval mee. En jullie kunnen het snoer komen halen, ik zal een flink stuk geven, ik ben niet krenterig.'

Boele draait zich om en pakt Nonnie bij de arm om naar buiten te gaan. Hij wil met haar praten nu ze het nog niet druk heeft met bedienen.

De maan komt als een grote gele kaas boven de zee uit. Hij drijft tussen de wolkenlierten in de lucht. Maar deze keer geeft Boele Nonnie geen tijd om over de maan te praten of er zelfs maar naar te kijken.

'Nonnie,' zegt hij als ze om de hoek van het café zijn. 'Morgenavond is het mijn grote avond. Dan sta ik achter het stuur van de 'Breekwater'.'

Ze plaagt: 'Jij altijd met je stuur. Jullie sturen toch met de roeiriemen?'

'Ach, dat weet ik ook wel, het is ook alleen maar bij wijze van

spreken. Dat zegt iedereen, maar daar gaat het nu niet om. Luister. De 'Breekwater' is weer prima in orde, hij ligt alweer in het water te wachten. Hij is van mij, Nonnie. Van niemand anders.'

Nonnie heeft bewondering in haar ogen; ze zoekt naar de juiste woorden om hem te laten merken hóe fantastisch ze het vindt. 'Wat ben ik blij,' is het enige wat zij weet te bedenken.

'Kom je morgenavond kijken als ik uitvaar?'

'Ik zal komen, natuurlijk,' belooft zij. 'En ik hoop dat je zùlke grote vissen vangt.' Ze strekt haar handen uit om te laten zien hoe grote.

Boele moet nu zoveel vertellen, dat hij bijna geen tijd heeft om adem te halen.

Nonnie zegt niet veel, ze krijgt er de kans eenvoudig niet voor. Ze luistert aandachtig en ze voelt zich gelukkig omdat Boele weer iets van zijn oude enthousiasme terug heeft. De voorbije weken was hij akelig stil, maar ze wist waar dat van kwam.

Als hij alles wat hij op het hart heeft voor de zoveelste keer uitvoerig en duidelijk heeft verteld — al zijn plannen, al zijn verwachtingen — blijft hij ineens in een zin steken.

Nonnie kijkt op. Ze merkt dat hij naar de deur van het café kijkt. 'Wat is er?' vraagt ze, want zij ziet niets en niemand.

'Niks,' zegt Boele. 'Ik dacht aan Janneman. Hij is net naar binnen gegaan.'

'Nou, èn?'

'Ach nee, niks. Ik dacht alleen . . .'

Boele kijkt bezorgd naar de grond. Maar even later zegt hij toch wat hem dwars zit. 'Janneman heeft eens gezegd dat de schuiten van hem waren op de dag dat Oukoos dood zou gaan.'

Die nacht kan Boele niet slapen.

Elk ogenblik wordt hij wakker, rolt zich om en om, luistert of Oukoos nog slaapt. Pas als hij beseft dat er geen gesnurk achter de muur vandaan kan komen, herinnert hij zich alles. Oukoos is dood, Oukoos zal nooit meer snurken en nooit meer in zijn kamer komen om hem wakker te kietelen. En als hij dat alles weer helder voor de geest heeft, ligt hij stil te bedenken wat hij altijd samen met Oukoos heeft gedaan. Tot het eentonige gedreun van het water, het loeien van de wind, al die bekende en onbekende nachtelijke geluiden hem weer in doen dommelen. Als het bijna dag is, staat hij op. Een poosje leunt hij door het raam naar buiten. Hij ademt de vochtige wind in, het gordijn wappert tegen zijn wang. En hij staat maar te staan. Dan klimt hij over de vensterbank en loopt naar buiten.

De maan drijft in de rivier; hij drijft stroomopwaarts, maar toch blijft hij op dezelfde plaats. De schuiten slapen als eenden op het water.

Boele denkt aan Janneman. Op die dag, toen tussen de rotsen, zei hij dat Oukoos zijn pa was. En als Oukoos dood ging, waren de schepen van hem.

Maar hij, Boele, zal ervoor zorgen dat er niets van Jannemans plannen terecht komt. En hoe eerder alles uitgevochten wordt hoe beter.

Boele loopt achter zijn schaduw aan. Achter hem ligt het slapende dorp met alleen hier en daar een flauw verlicht venster. Rechts is de zee grijs en roerig. Het zand is koel onder zijn voeten en de wind waait door zijn dunne kleren. Maar dat hindert hem niet.

Als hij een half uur doelloos heeft rondgeslenterd, komt hij bij de 'Breekwater'. Hij wil het schip voelen, maar dan denkt hij aan de natte verf. Toch kan hij zijn verlangen niet onderdruk-

ken en zijn handen strelen verrukt de rand van de achtersteven. 'Die is nou van jou, Boele,' zegt hij tegen zichzelf. En even is het of hij Oukoos hoort.

Hij gaat zitten en begraaft zijn voeten in het vochtige zand. Hij kijkt naar het schijnsel van de maan op de golven. Zo nu en dan verbeeldt hij zich dat hij ergens een lichtje op het water ziet, maar dan verdwijnt het weer.

Pas als de gele maan achter de bergen wegzakt, staat hij op en gaat het pad terug. Maar halverwegen bedenkt hij zich; er is immers niemand thuis.

De nieuwe dag is aangebroken. Sollie komt binnenvaren met de schuiten en Boele helpt met het binnentrekken en vastleggen. Dan laden ze de vis uit en binden die met stukjes zeewier in bosjes. De verkoop gaat vlug en als alles gebeurd is, loopt Boele met Sollie mee.

'Wil je even binnenkomen, Sollie? Dan zet ik koffie.'

Sollie knikt. Boele klimt door het raam, maakt de achterdeur open en laat Sollie binnen. Geen van beiden zegt iets. De een zit op een kistje en de ander scharrelt wat rond bij de kachel en in de keukenkast.

Als ze allebei een beker koffie hebben, zegt Sollie: 'Het is net of zalige Oubaas hier nog is. Alles is nog net als altijd.'

'Hoe bedoel je, Sollie?'

'Wel, net of hij alleen maar slaapt. Kijk, zijn laarzen staan nog onder de kachel.'

Boele kijkt en knikt dan. Alweer in gedachten.

'Maar deze nacht zal Oubaas warm slapen,' zegt de bruine man, als hij zijn lege beker op de tafel zet.

Boele begrijpt die woorden niet en hij kijkt vragend naar Sollie. Sollie ziet het en hij zegt: 'Vannacht vaart de 'Breekwater' de zee weer op. Oubaas' hart zal meevaren.'

'Ja,' zegt Boele ontroerd. 'Dat is zo. Ja.'

Nadat Sollie is opgestapt, gaat Boele weer naar zijn kamer om

voor de zoveelste keer te proberen of hij slapen kan. En eindelijk gelukt het. Hij slaapt als een os tot laat in de middag.

Als hij langzaam zijn ogen opendoet, ziet hij Nonnies gezicht voor het raam. Hij kan zijn ogen bijna niet geloven en blijft roerloos liggen. Dan glimlacht zij en hij glimlacht terug. 'Wakker worden, luilak!' roept ze. 'Opstaan! De 'Breekwater' moet uitvaren!'

Ze leunt over de vensterbank naar binnen en ineens weet hij weer dat het een bijzondere dag is. Hij gaat vlug rechtop zitten. In de ladenkast zoekt hij een schoon hemd en een broek en als Nonnie weg is, verkleedt hij zich vlug. Hij boent zijn gezicht en zijn handen met water en zeep en hij kamt zijn haar zorgvuldig met de kam die Oukoos altijd gebruikte. Nonnie kent hem bijna niet meer als hij in de keuken komt, waar zij juist bezig is zijn etenstrommel te vullen.

Om vijf uur doen ze het huis op slot, leggen de sleutel onder de platte steen en gaan naast elkaar op pad. Bij de riviermonding gaan ze linksaf en langs de vloedlijn lopen ze naar de 'Breekwater'.

Als ze om de hoek van de Kanonsklip komen, houdt Nonnie hem plotseling tegen. 'Wie is daar bij de schuit?' vraagt ze en ze fronst verschrikt haar wenkbrauwen. 'Dat is Sollie niet.'

Boele kijkt oplettend. 'Nee,' zegt hij. 'Dat kan Sollie niet zijn, want die komt pas als het donker wordt. Dat heeft hij vanmorgen nog gezegd.'

Dan schiet hem iets te binnen en hij kijkt scherper. 'Zo te zien,' zegt hij na een poosje, '... Janneman!'

'Janneman? En wie is er bij hem? Zijn vrienden zijn al lang weg.'

Boele trekt zijn schouders op. 'Kom!' en hij neemt vlug het etensblik op. 'Hij mag ons niet zien. Wij lopen achter de duinen langs, dan kunnen we zien wat hij in zijn schild voert.'

Nonnie knikt dat zij het goedvindt, en bukkend gaan ze achter

de rotsen langs. Boele luistert een enkele keer, dan lopen ze door. 'Wat ga je doen?' fluistert Nonnie, maar hij beduidt haar dat ze stil moet zijn.

Als hij denkt dat ze ongeveer naast de schuit zijn, zet Boele de trommel neer. Nonnie moet achter de struiken wachten, zegt hij. Maar Nonnie schudt beslist haar hoofd en als hij behoedzaam tegen de duinen op klautert, volgt zij hem stil. Haar hart bonst in haar keel.

Boele kruipt tot de rand van het duin; dan gaat hij op zijn buik liggen en schuift zich met de handen de laatste centimeters omhoog. Als hij over het topje kijkt, ziet hij Janneman en Abel Kaïns geen tien stappen bij hem vandaan. Ze praten opgewonden. 'En ik zeg je dat dat mijn zaak is!' zegt Janneman driftig. 'Het zijn mijn schuiten en ik doe ermee wat ik wil. En ik zeg het je voor het laatst: Neem die schuit voor tien pond en ga ermee weg. Ik had niet gedacht dat je zo stom was.' Janneman brengt zijn handen aan zijn hoofd. 'Man, dit is je kans!'

Abel staat besluiteloos. Dan komt er een lachje om zijn mond. 'Ik zou wel willen, maar ik vertrouw het zaakje niet. Die schuiten zijn niet van jou. Boele heeft alles geërfd. Zalige Oukoos heeft altijd gezegd dat Boele de schuiten kreeg als hij er niet meer was.'

Janneman laat moedeloos zijn handen zakken. 'Oké, als jij niet wilt, vind ik wel iemand anders. Ik geef je nog één kans en als je die niet aangrijpt, heeft iemand anders die schuit voor tien pond. Stel je voor, tien pond!'

'Wacht even.' Abel krabt over zijn kruin. 'Laat mij er nog even over denken. Geef me bedenktijd tot morgen, dan weet ik het.' Maar Janneman schudt heftig zijn hoofd. 'Ik moet vanavond nog weg. Mijn mannen wachten op me in Sanniesbaai. Ik had er vorige week al moeten zijn, maar toen ging Oukoos dood en toen dacht ik, ik moet eerst maar doen wat er te doen is, voor ik wegga. Als je nu geen geld geeft, ga ik naar het dorp en ik

verkoop hem aan iemand anders.'

Janneman kijkt om zich heen en hij houdt zijn hand ongeduldig voor Abel op. 'Tien pond,' zegt hij nog eens.

Net als Abel zijn hand in zijn zak steekt, springt Boele achter de duinrug vandaan en laat zich langzaam naar beneden glijden. De twee bij de schuit merken hem echter pas als hij vlak achter hen staat en onschuldig zegt: 'Komen jullie ook kijken als we vanavond uitvaren?'

Abel schrikt zich een ongeluk. Als hij Boele ziet, duwt hij als de weerlicht zijn portemonnee terug in zijn zak. Niemand zegt een woord. Boele leunt tegen de zijkant van de schuit en hij kijkt naar Janneman, die al even overdonderd is als Abel.

'We varen vanavond voor het eerst weer uit met de 'Breekwater'. Ik heb hem gekalefaterd, hij was stuk.'

'Het is mijn schuit,' zegt Janneman dreigend en met half toegesnepen ogen kijkt hij Boele aan. Tegelijk ziet Boele uit zijn ooghoeken achter de duinen iets bewegen. Drie koppen steken boven de duinen uit. Eén ervan is duidelijk van Patrice en het is niet moeilijk te raden aan wie de beide andere toebehoren.

Boele doet of hij niets ziet; hij kijkt alleen naar Janneman, al is hij nu wel wat moediger. 'En sinds wanneer is dit dan wel jouw schuit? Hij was van Oukoos.'

'En wie was toevallig de zoon van Oukoos?'

Op die vraag heeft Boele gerekend en hij vraagt vlug: 'En wie is weggelopen toen hij nog klein was — en wie heeft al die jaren op de 'Breekwater' geholpen?'

Boele ziet dat Abel langzaam maar zeker achteruitloopt. Ineens neemt hij zijn hoed en gaat er vandoor.

Janneman stoort zich niet aan Abel. Zijn ogen lijken Boele wel te doorboren. Dan gromt hij en komt langzaam naar Boele toe. 'Geef hem zijn portie, Boele!' hoort Boele Nonnie roepen, maar hij heeft geen tijd naar haar te kijken. Want met een woedende blik in de ogen stormt Janneman op hem toe.

Boele springt opzij, een vuistslag treft hem schuin tegen zijn hoofd. Dan is het of er een adder in hem wakker wordt en hij springt als een dolle hond Janneman op zijn magere ribbenkast. Ze vechten een ogenblik, struikelen allebei en rollen in het zand. Boele weet niet, waar hij ineens de kracht vandaan heeft; hij weet alleen dat de 'Breekwater' op het spel staat. En niet alleen zijn schuiten, ook zijn trots en het vertrouwen dat Oukoos in hem gesteld heeft. Als Janneman vanmiddag wint, heeft Oukoos verloren. Als de bliksem is hij weer op de been en hij gooit zich met een schreeuw op Janneman. Als zijn knieën met een doffe klap op Janneman neerkomen, denkt iedereen dat het gevecht voorbij is. Maar Janneman is taaier dan hij er uitziet; hij rolt onder Boele vandaan en staat nog eerder rechtop. Boele wacht tot Janneman weer uitvalt, dan schieten zijn voeten als stalen veren door de lucht en hij treft Janneman pal in zijn buik. Janneman kreunt en klapt achterover.

Meteen zijn Patrice, Vlooi en Biezepol er ook bij, maar Boele wijst hen terug. 'Laat hem maar aan mij over. Ik kan die ellendeling wel alleen aan.'

De anderen wijken teleurgesteld achteruit, terwijl Boele weer toespringt. Dan ligt Janneman in het zand te krimpen en Boele zit boven op hem.

Maar Janneman is slim. Een poosje kermt hij als een stakker, maar dan keert hij zich snel om, zodat Boele zijn evenwicht verliest. Allebei rollebollen ze door het zand. Ze pakken elkaar weer en dan begint het opnieuw.

Even lijkt het zelfs of Janneman zal winnen. Hij zit op Boeles borst en houdt hem bij de keel vast. En hoe Boele ook schopt of slaat, Janneman heeft hem steeds stijver in zijn greep.

Als het haar te erg wordt, stormt Nonnie naderbij. Ze pakt Janneman bij zijn haar en schudt hem heen en weer. Ze schreeuwt en huilt tegelijk.

Dan ziet Boele dat Patrice en de anderen in een boog dichterbij

komen. Hij beseft het goed: als zij hem nu uit de penarie helpen, dan hebben zij het gevecht gewonnen en hij niet. Met een onverwachte zwaai van zijn schouders rukt hij zich los. Meteen is hij onder Janneman uit.

Ze komen beiden overeind, dansen een poosje om elkaar heen als bokscers in de ring, dan springt Janneman naar voren. Hij wil Boele bij de arm grijpen, maar dat had Boele precies verwacht. Blindelings stompt hij met zijn vuisten, hij voelt zijn knokkels iets raken. Het volgende ogenblik is Jannemans linkeroog een en al bloed. Boele schrikt er wel van, maar hij weet dat hij nu door moet zetten. Janneman zal nu flink last van het bloeden hebben.

Hij schiet uit naar links, dan naar rechts, doet alsof hij de tegenstander naar de benen wil duiken, maar in plaats daarvan geeft hij hem een linkse onder de kin. Nonnie slaakt een gil. Nu heeft Janneman wel genoeg en als een dronkeman slingert hij weg over het strand.

Boele kan zich niet meer beheersen. Hij rent achter Janneman aan, gevolgd door Patrice en de anderen. Als zij bij hem zijn, pakken ze hem beet en sleuren hem naar Boele. 'Hier is hij, Boele. Pak hem!' schreeuwt Bieze en hij houdt Janneman aan zijn armen vast. Maar Boele schudt zijn hoofd.

'Blijf van hem af!' roept hij en hij veegt het zweet van zijn gezicht.

De drie anderen wijken terug; ze zijn benieuwd wat er nu gaat gebeuren.

Janneman laat zich plat neervallen, zijn rug tegen de kant van de 'Breekwater'. Een tijdlang hoor je alleen het bulderen van de zee en het hijgen van de mannen. Dan duwt Boele zijn gescheurde hemd achter bij zijn broek in, hij fatsoeneert zijn haar en kijkt naar Janneman, die met een trillende hand zijn ene oog dichthoudt.

'Janneman,' zegt Boele en hij kijkt recht in het bebloede gezicht.

'Wie heeft gewonnen, ik of jij?'

Janneman antwoordt niet, hij zit doodstil tegen de schuit aan.

'Wou je soms meer?' Boele komt dreigend naar voren.

Janneman schudt zijn hoofd nog eens. 'Mooi,' zegt Boele en hij kijkt even om of iedereen het gesprek wel volgt. 'Jij lijkt niet op je pa, jongen. Jouw pa was een eerlijk man. Jij niet. Een windbuil ben je, daarom sloeg je vanmiddag ook mis.'

Boele zwijgt even om zijn woorden indruk te laten maken. Dan zegt hij: 'Maak dat je weg komt. En laat ik je hier nooit meer zien, anders zullen die mannen . . .' en hij wijst naar Patrice, Biezepol en Vlooi, die al met de vuisten gebald staan te kijken, 'als je niet vlug verdwijnt, binden zij je handen en voeten vast en ze gooien je in de put van ouwe Hans Hamervuist.'

Janneman scharrelt overeind en na nog een vernietigende blik op Boele te hebben geslagen, voor zover dat met één oog wil, zet hij het op een lopen. Over het strand naar het dorp.

Ze kijken hem allemaal na, dan keert Boele zich om en onder de bank van de 'Breekwater' vandaan pakt hij een rol vissnoer. Die geeft hij aan Patrice. 'Jullie hebben goed werk geleverd, eerlijk delen,' zegt hij. Dan glipt hij langs hen heen en gaat in het water zijn gezwollen gezicht en bebloede handen wassen. Als hij klaar is, staat Nonnie naast hem. Zij pakt zijn natte handen en drukt die stijf in de hare.

'Wat is er, Nonnie?' vraagt hij verlegen.

Maar zij geeft geen antwoord; ze kijkt hem met haar grote zwarte ogen aan net of ze niet praten kan. Dan schaamt ze zich een beetje, laat zijn handen los en keert zich om.

Boele kijkt haar verwonderd na als ze naar de schuit loopt, waar Sollie staat te wachten.

Het laatste zonlicht kleurt nog de kam van de bergen als ze de neus van de 'Breekwater' in het water stoten. De kiel schuurt over het zand, de schuit begint te schommelen. Boele springt aan boord, gevolgd door Sollie. Nonnie en Biezepol geven de

trommels en de lampen aan, terwijl Vlooi de achterstevan afduwt.

'Ga jij niet mee?' roept Boele naar Biezepol, die wat onzeker op de kant blijft staan.

'Ja . . . ja, ik kom,' schreeuwt Bieze terug. Hij gooit zijn jas en zijn trommel in de schuit.

'Wacht maar!' Boele lacht en helpt hem. Dan plonst Sollie de riemen in het water, de dollen knarsen. Hij zet af tot de schuit goed los is en wegdrijft.

'Roeien!' roept Boele en hij zwaait uitgelaten met zijn armen. De 'Breekwater' schiet vooruit, hij klieft met zijn vuurrode boeg door de voorste branding. Nonnie en de beide anderen blijven op het strand staan kijken. Ze zien hoe de laatste zonnestrallen op de bloedrode zijkant van de schuit schijnt, het lijkt of er een tweede zon uit het water oprijst.

Op de voorplecht staat Boele. De avondwind speelt door zijn haar en laat de slippen van zijn hemd wapperen. Voor het eerst ziet Nonnie wat een brede schouders hij heeft.

Dan steekt ze haar hand omhoog, ze aarzelt even en dan begint ze naar de drie op het water te wuiven.

Boele ziet het en wuift terug. Net zolang tot Nonnies rok niet meer dan een klein stipje tegen de duinen is. Dan kijkt hij naar Sollie en hij haalt zijn grote hand door zijn kuif.

En Sollie lacht maar wat.